

**IV Jornada
d'Intercanvi d'Experiències
de la Família
de Serveis Socioculturals
i a la Comunitat**

19 de juny de 2014

Coordinadores

Casnovas Mussons, Núria

Fernàndez Viciano, Anna

Gil Fernàndez, Àngels

Martínez Martínez, Mercè

Nus Rey, Pilar

col·lecció / colección

COL·LECCIÓ JORNADES I CONGRESSOS, 5

edició / edición

Primera edició: Desembre 2014

Edició: Institut de Ciències de l'Educació. Universitat de Barcelona

Pg. Vall d'Hebron, 171 (Campus de Mundet) - 08035 Barcelona

Tel. (+34) 934 035 175; ice@ub.edu

Consell Editorial: Antoni Sans, Xavier Triadó, Mercè Gracenea

Maquetació: Fran López Caballero

Correcció de text: Mercè Gracenea

amb el suport de / con el apoyo de:

Programa finançat pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport i cofinançat pel Fons Social Europeu

Universitat de Barcelona

Aquesta obra està subjecta a la llicència Creative Commons 3.0 de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades. Consulta de la llicència completa a: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Esta obra está sujeta a la licencia Creative Commons 3.0 de Reconocimiento-NoComercial-SinObrasDerivadas. Consulta de la licencia completa en: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

Casanovas Mussons, Núria; Fernández Viciano, Anna; Gil Fernández, Àngels; Martínez Martínez, Mercè; Nus Rey, Pilar (Coords.). *IV Jornada d'Intercanvi d'Experiències de la Família de Serveis Socioculturals i a la Comunitat*. Barcelona, Institut de Ciències de l'Educació, 2014. Document electrònic. [Disponible a: <http://hdl.handle.net/2445/64131>].

URI: <http://hdl.handle.net/2445/64131>

ISBN: 978-84-606-6271-6

Dipòsit Legal: B-8431-2015

PRESENTACIÓ

Encara que aquesta és la primera vegada que publiquem les experiències presentades, aquestes IV Jornades, tenen un recorregut anterior i són el reflex del saber fer professional en el que es troba gran part del col·lectiu d'aquesta Família professional.

En el temps transcorregut des de la última jornada s'han implantat la majoria dels cicles LOE, i encara que alguns centres fa més temps que d'altres que segueixen aquest nou camí, és un bon moment per reflexionar sobre el que s'ha fet, compartir noves experiències entre el professorat, imaginar nous escenaris per desenvolupar i seguir construint la professió docent.

Els cicles LOE han suposat l'orientació definitiva de la formació per competències professionals, perquè els alumnes esdevinguin professionals competents, capaços d'aplicar en contextos de treball els coneixements adquirits i les habilitats desenvolupades.

Organitzar les classes d'altres maneres que no siguin la classe magistral ha suposat esforç, creativitat i coordinació amb l'equip docent de dins i de fora dels centres per acostar la realitat laboral als nostres estudiants. Els diferents centres que imparteixen els cicles d'aquesta família professional recullen un bon grapat d'experiències en aquest sentit. Posar-les en comú, saber què fem uns i altres, obre un món de possibilitats al professorat i per això les volem fer arribar a altres docents.

Les presents jornades s'han organitzat a partir d'un grup de treball de l'Institut de Ciències de la Universitat de Barcelona que han participat conjuntament en altres ocasions en temes relacionats amb aquesta família professional. Ha estat una gran oportunitat per desenvolupar un treball cooperatiu, engrescador i enriquidor que posarem al servei d'altres tasques de formació.

Mercè Martínez

Responsable de formació permanent i del programa de Formació Professional de l'ICE de la UB.

Taula de continguts

L'FP Dual al CFGS d'Educació Infantil: Una experiència a tres bandes.	
Eulàlia Ramos, Núria Girbau, Judith Puerta, Lourdes Pérez	4
La nostra família. Un treball de pedagogia sistèmica. Mercè Piera i Manuela Sánchez.....	16
El Ribot amb les persones en situació de dependència. Projecte Espais. Anna Sánchez	24
Compartim aprenentatges al Salvador Seguí. Sira González, Montse Palomar, Marisa del Río	33
Organització de la FCT en l'INS Montserrat Roig en relació a les institucions municipals (Ajuntament de Terrassa). M ^a Lucía Muñoz i Pere Peris	39
Projectes e Twinning. Col·laboració escolar a Europa. M. Isabel Vila	47
Viatge al Marroc, una aproximació a la interculturalitat des de la integració social. Emili Aguado.....	52
T'accepto! M'acceptes? Recursos per treballar la prevenció en la violència de gènere. Rosa Pozo i Anna Virgili	56
Treballem en Xarxa: Aplicació de projectes d'atenció psicosocial en l'àmbit professional. Rebeca Escales, Eva Ricart, Jordi San Martín.....	65
Més gran, més important. Núria Celiméndiz	76
Aprenentatge per servei: El préstec domiciliari per a les persones en situació de dependència. Tina Vericat i Cinta Forcadell	80
Conta'm un conte. Vanessa Flores.....	87
Projecte d'Atenció a la Infantesa basat en l'Aprenentatge Servei (APS). Ariadna Lleonart i M ^a Assumpció Parals	92
Les vitamines i els minerals a les aules. Una experiència ABP. Cinta Forcadell.....	99
Ludoteca al carrer. Rosa M ^a Raja	108
Timbalada. Helena Marín.....	116
La difusió i dinamització dels monuments de la ciutat utilitzant codis QR:	
Posa't els monuments a la butxaca! Isabel Gutiérrez i Pilar Figueras	119
Espots audiovisuals contra la violència de gènere. Elvira Cebrián	129

L'FP Dual al CFGS d'Educació Infantil:Una experiència a tres bandes

Eulàlia Ramos

eramos@bcn.cat

Institut Municipal d'Educació de Barcelona

Núria Girbau

coordinaciocicles@etpxavier.com

ETP Xavier, de Barcelona

Judith Puerta

sem.ei.ft@gmail.com

IES Ferràn Tallada

Lourdes Pérez

lourdesperezperez@gmail.com

IES Salvador Seguí de Barcelona

Dirigit a

CFGS d'Educació Infantil

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Competència general

Dissenyar, implementar i avaluar projectes i programes educatius d'atenció a la infància en el primer cicle d'educació infantil en l'àmbit formal, d'acord amb la proposta pedagògica elaborada per un mestre o una mestra amb l'especialització en educació infantil o títol de grau equivalent, i a tota l'etapa en l'àmbit no formal, generant entorns segurs i en col·laboració amb altres professionals i amb les famílies

A través d'aquest Projecte de Formació professional Dual es poden desenvolupar gairebé totes les competències professionals, personals i socials del títol del CFGS d'Educació infantil, d'entre les quals destaquem:

- Programar la intervenció educativa i d'atenció social a la infància a partir de les directrius del programa de la institució i de les característiques individuals, del grup i del context.
- Organitzar els recursos per al desenvolupament de l'activitat responnent a les necessitats i característiques dels infants.
- Desenvolupar les activitats programades, emprant els recursos i les estratègies metodològiques apropiades i creant un clima de confiança.
- Dissenyar i aplicar estratègies d'actuació amb les famílies, en el marc de les finalitats i procediments de la institució, per millorar el procés d'intervenció.

- Donar resposta a les necessitats dels infants, així com de les famílies que requereixin la participació d'altres professionals o serveis, utilitzant els recursos i procediments apropiats.
- Actuar davant contingències relatives a les persones, als recursos o als mitjans, transmetent seguretat i confiança i aplicant, si escau, els protocols d'actuació establerts.
- Avaluar el procés d'intervenció i els resultats obtinguts, elaborant i gestionant la documentació associada al procés i transmetent la informació amb la finalitat de millorar la qualitat del servei.
- Actuar amb autonomia i iniciativa en el disseny i en la realització d'activitats, respectant les línies pedagògiques i d'actuació de la institució en la qual desenvolupa la seva activitat.
- Mantenir relacions fluïdes amb els infants i les seves famílies, els membres del grup en què s'estigui integrat i els altres professionals, mostrant habilitats socials, capacitat de gestió de la diversitat cultural i aportant solucions als conflictes que es presentin.
- Generar entorns segurs, respectant la normativa i els protocols de seguretat en la planificació i en el desenvolupament de les activitats.

Mòduls Professionals

MÒDUL	UF
MP01	UF2 Intervenció socioeducativa amb famílies
MP03	UF4 Programació dels hàbits d'autonomia personal
MP04	UF3 Implementació d'activitats d'oci i lleure
MP05	UF1, UF2, UF3, UF4 i UF6
MP06	UF5 Pràctica psicomotriu
MP08	UF2 Dinamització de grups
MP10	UF1 Incorporació al treball
MP11	UF1 Empresa i iniciativa emprenedora
MP12	UF1 Projecte d'Atenció a la Infantesa

Resultats d'aprenentatge

En el projecte Dual del CFGS d'Educació infantil es veuen implicats gairebé tots els mòduls professionals i es treballen la majoria dels seus Resultats d'Aprenentatge

Paraules clau

Educació Infantil, Aprenentatge, dual, treball en equip, competències, educació

Exposició de l'experiència

Introducció

El curs 2012-2013 s'inicia a Catalunya de forma pilot el nou model de Formació Professional Dual.

Amb l'objecte de donar resposta a les necessitats del mercat laboral, la formació professional dual aposta per augmentar la col·laboració entre els centres de formació professional i les empreses, en el procés formatiu de l'alumne. Això comporta que l'alumne rep part de la formació en el centre de formació professional i l'altra part l'obté mitjançant les activitats formatives i productives a l'empresa.

L'IMEB, es un organisme autònom de caràcter administratiu de l'Ajuntament de Barcelona, que es va crear l'any 1993 i que té com a finalitat impulsar les actuacions i la coordinació de totes aquelles instàncies que pugui incidir en l'educació de la ciutat i promou, la innovació, la participació i la millora de l'acció educativa.

És des d'aquest marc que el curs 2013-2014 implanta l'FP Dual a la Xarxa d'Escoles Bressol Municipals

Dades de context

La xarxa d'escoles bressol de l'Ajuntament de Barcelona, té des de fa anys un doble compromís; el compromís amb la qualitat del servei educatiu per infants de 0-3 anys i el compromís amb la capacitació professional dels docents i amb la formació dels estudiants d'educació infantil.

Així de les 47 escoles bressol que tenia el curs 2002-2003 passa a 95 a l'actualitat incrementant el nombre de places de 2790 a 7940. Al llarg d'aquest anys ha augmentat també considerablement el nombre d'estudiants d'educació infantil, tant procedents d'instituts com d'universitats, que realitzen realitzat el seu pràcticum a les escoles bressol o que han fet estades com a becaris.

Implantació de l'FP Dual a les escoles bressol

La implantació de l'FP dual a la xarxa d'escoles bressol s'inicia amb la col·laboració de tres instituts, 60 alumnes i 30 escoles bressol municipals a raó de 2 alumnes per escola bressol que han rotat pels tres grups d'edat.

Instituts participants		Alumnes	Escoles bressol
Institut Públic CEB	Inst. Salvador Seguí	18	9
Institut Públic Ajuntament	Inst. Ferran Tallada	18	9
Institut Concertat	Escola Tècnic Professional Xavier	24	12

Cost i finançament del Projecte

El cost i el finançament del projecte ha anat a càrrec de l'Ajuntament de Barcelona, amb un total de 180.588,00€.

Import referencial a IPREM del 2013 per 20 hores setmanals: 266,26 euros mensuals.

El Cost s'ha calculat en base a una beca per alumne de 266,26 € per 20 hores setmanals, a raó de 4 hores diàries pel total de dies lectiu, més 34,72 € de seguretat social per alumne i mes natural.

Compromisos per part de l'empresa

L'estada dels alumnes a l'escola bressol, requereix un doble compromís: d'una banda, el seguiment i acompanyament de tot el procés per part de l'IMEB i d'altra banda, per part de les direccions de les escoles bressol, el seguiment i acompanyament dels i les estudiants i dels educadors i educadores de la pròpia escola durant tota l'estada, així com de l'elaboració del pla d'acollida dels i les estudiants com a element clau pel desenvolupament del projecte. Aquest pla d'acollida ha de garantir el coneixement del model educatiu, el coneixement dels infants, de l'equip de l'escola i de les instal·lacions.

Desenvolupament

La Formació Professional amb model dual permet que l'alumne compagini la formació al centre docent amb la formació en una empresa relacionada amb la titulació que està cursant, en el nostre cas, en una escola bressol de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona (IMEB), considerat un model educatiu de qualitat. S'entén aquesta col·laboració amb un sentit formatiu de millora de la capacitat professional dels Tècnics superiors en Educació infantil (TSEI) que vulguin treballar en l'àmbit de les escoles bressol i com a una oportunitat d'inserció laboral.

Els protagonistes

Es tracta d'un projecte compartit entre diverses institucions: el Departament d'Ensenyament, el Consorci d'Educació de Barcelona i l'Institut Municipal d'Educació, que compta amb la implicació dels professionals de 3 instituts i 30 escoles bressol municipals de la ciutat.

Hem partit de l'experiència prèvia anterior de col·laboració entre els centres educatius i l'IMEB en la formació dels TSEI: el projecte *Beques* (UB, URL, IES Ferran Tallada, 2006) i el *Projecte d'inserció laboral i d'immersió per a la pràctica educativa* (INS Ferran Tallada, INS Miquel Tarradell i INS Salvador Seguí, 2009-2013). El nostre projecte és un més del conjunt de projectes d'implantació de l'FP Dual que s'han desenvolupat a Catalunya des del curs 2012: actualment hi ha prop de 50 centres educatius que han implantat la FP Dual i enguany, el juny de 2014, es graduarà la primera promoció.

Per realitzar aquesta experiència pionera a Europa, d'implantació de l'FP Dual en el sector dels Serveis socioculturals i a la comunitat, el Departament d'Ensenyament va seleccionar el cicle de TSEI i a tres Instituts de Catalunya: l'ETP Xavier, l'Institut Ferran Tallada i l'Institut Salvador Seguí, de Barcelona.

Els professionals dels centres que han realitzat les tutories de seguiment de l'FP Dual han estat Pilar Jiménez de Cisneros, Núria Girbau, Cristina Jiménez i Isabel Yagüe (ETP Xavier), Ester Gallostra, Herminia Molins i Judith Puerta (INS Ferran Tallada) i M. Lluïsa Cortiella i Carola Panadés (INS Salvador Seguí). Les coordinadores d'FP Dual dels tres centres han estat Núria Girbau, Judith Puerta i Lourdes Pérez. La tasca compartida, el treball en equip entre els professionals de l'IMEB (Coordinació tècnica: Eulàlia Ramos, direccions de les escoles bressol i educadors/res) i els professionals dels centres educatius creiem que és una de les claus de la viabilitat i l'èxit del projecte. Durant aquest curs escolar 2013-2014 han realitzat la seva estada dual 60 alumnes del CFGS d'Educació Infantil.

L'objectiu: formar professionals competents

L'FP Dual es caracteritza per una definició dels objectius vinculada i adequada a les característiques i necessitats del nostre alumnat i també a les demandes del mercat laboral. Implica a pràcticament tots els mòduls professionals del cicle formatiu, tant de 1r com de 2n curs, amb l'assoliment dels resultats d'aprenentatge definits en les unitats formatives dels mòduls professionals

tats formatives dels mòduls professionals

Es facilita la qualificació professional dels TSEI mitjançant l'aprenentatge de les competències professionals, personals i socials associades a les UC pròpies del títol professional d'Educació infantil i s'incorporen les capacitats clau de forma **transversal i globalitzadora**, abastant el saber, el saber fer, el saber estar i el saber conviure.

Fotografia d'una alumna de l'INS Salvador Seguí, a l'EBM Can Novell

Si des dels centres formatius treballem per construir espais d'aprenentatge rics en estímuls i oportunitats, poder compartir la formació amb les empreses en la modalitat d'FP Dual ens permet ampliar de forma molt significativa el nostre context d'aprenentatge més enllà de l'aula. Participar en l'FP Dual permet al nostre alumnat realitzar un aprenentatge de competències professionals en entorns laborals reals, cerca la transferència directa de teoria i pràctica i va més enllà d'una intervenció puntual, com a procés d'aprenentatge en el dia a dia.

Les activitats formatives (AF) a l'empresa (EBM) són clarament competencials, variades, requereixen d'aplicar esquemes d'actuació flexibles, estratègics, construir significats, compartir, cooperar, col·laborar... per trobar noves respostes per a una professió,

la intervenció educativa amb els infants més petits, on no hi ha fórmules màgiques ni úniques. A nivell metodològic es facilita en aquest model formatiu poder desplegar la observació sistemàtica, diària i contínua, dels infants i dels models d'intervenció dels educadors, com també de les relacions amb les famílies, participar en les tasques i dur a la pràctica les funcions dels educadors/res infantils.

Per afavorir l'assoliment dels RA es requereix de professionals implicats en el projecte, crítics i reflexius envers els processos d'E-A. L'educador/a tutor/a d'aula ofereix l'estudiant un model respecte al saber, al saber fer, al ser i al saber estar, a intervenir amb els infants i les famílies, a treballar en equip, a la vegada que li proporciona constantment elements per poder regular la seva intervenció i finalment per poder valorar la seva competència professional.

Treball, compromís i col·laboració a tres bandes

1. Quines tasques s'han dut a terme en els centres educatius?

- * Planificació de propostes curriculars específiques d'FP Dual (concreció d'AF a realitzar a l'escola bressol, atenció i seguiment individualitzat de les AF).
- * Establiment d'una estructura organitzativa pròpia (tutoria de seguiment dual, coordinació d'FP Dual de cicle, temporització del desplegament del projecte).
- * Participació en accions formatives (Formació de tutors d'empresa, Estades a l'empresa) i de difusió del projecte.
- * Elaboració del Manual de funcionament de l'FP Dual i incorporació del Manual a les NOFC del centre.
- * Coordinació amb els altres centres participants del projecte i amb l'IMEB, amb el Consorci d'Educació de Barcelona i amb el Departament d'Ensenyament. Treball col·laboratiu amb direccions i educadores. Coordinacions i reunions d'equip de treball docent.
- * Participació a la Xarxa territorial d'FP Dual de referència amb altres centres (GT).
- * Elaboració consensuada dels registres per al seguiment i definint conjuntament els procediments de selecció i de seguiment i avaluació de l'alumnat.
- * Elaboració de tota la documentació necessària i dels protocols d'acollida de l'alumnat a l'empresa, d'actuació en cas de baixa, etc.
- * Disseny dels indicadors i instruments d'avaluació del projecte.

2. Quines tasques hem compartit amb les escoles bressol?

- Establiment del Pla d'acollida.
- Seguiment de l'alumnat.
- Donar suport, assessorament i formació a les persones tutores d'empresa.
- Avaluació de les unitats formatives o del bloc d'activitats en formació dual.
- Refermar els ponts de col·laboració: xerrades, visites, projectes i estades formatives del professorat.

3. Quin ha estat el compromís de l'alumnat?

La formació dual comporta la superació d'un procés de selecció que es realitza tenint en compte els següents aspectes: assistència a les reunions de presentació i d'informació d'FCT i del projecte dual (obligatòria); assistència i puntualitat durant el període lectiu del curs; aprofitament dels estudis i rendiment acadèmic; tenir superada la UF2 del M10, de Prevenció de riscos laborals; competència lingüística oral i escrita en català i valoració per part de l'equip docent i la tutoria de les competències professionals, capacitats clau i perfil actitudinal adequades al lloc de treball.

L'alumnat preseleccionat ha cursat 100h del Mòdul de Formació en Centres de Treball (FCT) a partir del tercer trimestre del primer curs acadèmic, i ha estat avaluat com a APTE i seleccionat finalment per a participar en el projecte. Ha de tenir disponibilitat pel matí de 9 a 13h i ha de poder compatibilitzar les classes al centre educatiu amb l'estada a l'empresa, a través d'una beca formativa a partir del mes de setembre durant tot el segon curs.

Organització de l'estada a l'empresa

De forma general, a partir del tercer trimestre del primer curs, s'incorpora l'alumnat a les Escoles Bressol Municipals on faran la formació dual fent 100 hores de FCT, per tal d'afavorir la coneixença mútua i la integració a l'equip de l'escola.

Un cop finalitzada aquesta estada en la modalitat de FCT, a partir de setembre s'inicia el període de formació dual, amb la incorporació de l'alumnat a l'equip de personal de les escoles de l'IMEB (Institut Municipal d'Educació de Barcelona) a través d'una beca formativa de 10 mesos (2ª setmana setembre – 2ª setmana juliol).

En general, el total que dedica l'alumne a la seva formació en el centre i les activitats formatives dual no superarà les 40 hores setmanals. Així doncs el Projecte de FP Dual entre els Instituts i l'IMEB s'organitza de manera que les hores a l'empresa es realitzen de 9 a 13 hores amb un total de 20 hores setmanals, des de setembre fins a juliol, en què l'alumnat realitzarà les Activitats Formatives (AF) que s'avaluaran i validaran. Les hores en el centre es realitzen en el centre en torn de tarda.

En la formació professional dual, com a criteri general, dues hores d'activitat realitzada a l'empresa tenen una correspondència d'una hora curricular.

Partim que la implementació directa necessita d'una base teòrica prèvia i una anàlisi i reflexió pràctica. Per consegüent partim d'oferir una formació teòrico- pràctica que té continuïtat amb la implementació directa a l'escola.

Per a avaluar les hores a validar a l'Escola Bressol s'han establert les següents activitats formatives:

- 1.- Organització d'espais: aula, pati, espais comuns.
- 2.- Preparació d'un espai ordenat i segur pel

descans dels infants.

- 3.- Promoció d'hàbits a l'hora de dinar.
- 4.- Foment d'estratègies educatives per afavorir l'autonomia dels infants.
- 5.- Higiene: canvi de bolquers i control d'esfínters.
- 6.- Adequació del llenguatge al nivell maduratiu dels infants.
- 7.- Relació amb les famílies durant l'acollida dels infants.
- 8.- Proposta de jocs.
- 9.- Selecció de joguines i materials.
- 10.- Organització de zones de joc a l'aula.
- 11.- Manteniment i conservació de les joguines i materials.
- 12.- Observació del joc dels infants.
- 13.- Implementació d'activitats afavoridores del desenvolupament i l'expressió gestual i verbal.
- 14.- Implementació d'activitats afavorides del desenvolupament lògic-matemàtic.
- 15.- Implementació d'activitats afavoridores del desenvolupament i l'expressió rítmico-musical i/ o plàstica.
- 16.- Implementació d'activitats pel desenvolupament sensoperceptiu i cognitiu.
- 17.- Implementació d'activitats pel desenvolupament psicomotriu i l'activitat física
- 18.- Acompanyament socioemocional de cada infant.
- 19.- Interès per conèixer les característiques i el PEC de l'escola bressol.
- 20.- Coneixement de l'estructura organitzativa de l'escola bressol.
- 21.- Capacitat de diàleg i consens amb la direcció de l'escola bressol per tal de planificar el PAI.
- 22.- Identificació de les necessitats i interessos dels destinataris i adequació del PAI als mateixos.
- 23.- Valoració final de la implementació del PAI.
- 24.- Participació en equips de treball.
- 25.- Comunicació eficaç amb la persona responsable i els membres de l'equip.
- 26.- Reconeixement dels drets i deures que deriven de la relació laboral.
- 27.- Anàlisis dels sistemes de representació dels treballadors en l'empresa.
- 28.- Anàlisis de l'activitat i la ubicació de l'empresa en el sector.
- 29.- Anàlisis de l'organigrama i l'organització de l'empresa.
- 30.- Anàlisis dels canals de comunicació entre departaments.
- 31.- Anàlisis dels productes, tipus de clients, proveïdors, competidors i canals de comercialització principals de la empresa.
- 32.- Compliment de les instruccions rebudes i responsabilitat en el desenvolupament de les tasques assignades.

33.- Adaptació als canvis de tasques assignades en el desenvolupament de la seva activitat en l'empresa.

34.- Compliment dels sistemes de qualitat i seguretat establerts en el centre de treball.

35.- Compliment de les normes de protecció i gestió ambiental implantades a l'empresa.

L'horari a l'escola bressol de l'alumnat que participa en el programa Dual, es configura de la següent manera i amb les següents tasques:

9 a 9:30h. Suport a la tutora en l'acollida dels infants i les famílies

9:30 a 10:30h. Suport a la tutora en el joc per racons i les propostes d'activitat, i en l'atenció de les necessitats d'higiene

10:30 a 11h. Suport a la tutora en els jocs i activitats a l'aire lliure

11 a 11:30h. Suport a la tutora en la preparació de l'estona del dinar (espais

i higiene dels infants).

11:30 a 13h. Suport a la tutora durant a l'estona del dinar i la preparació dels infants per al descans.

Avaluació

Una de les preocupacions més grans dels instituts implicats en el projecte era garantir que els alumnes que feien l'Estada Dual assolissin **tots** els Resultats d'Aprenentatge recollits en el currículum. Per això és imprescindible realitzar un estudi molt acurat de cadascun del Mòduls Professionals en relació amb les Activitats Formatives que es duen a terme a classe i a les EBM per tal d'assegurar que realment es poden assolir.

Un cop dissenyat tot el procés és bàsic vetllar per la seva correcta implementació i això només es pot aconseguir treballant entorn a *tres eixos fonamentals*:

- 1. Seguiment:** Es realitza de manera coordinada entre els instituts i les EBM. Els professors que imparteixen les Unitats Formatives compartides amb l'EBM són responsables del seguiment d'un nombre d'alumnes proporcional a les hores curriculars que no es realitzen al Centre. Així doncs, per cada hora alliberada de classes, un professor tutoritza 2 EBM, és a dir, 4 alumnes. D'aquesta manera tot l'equip docent és responsable del seguiment i s'ha de coordinar amb el tutor de grup per completar l'acció tutorial.

2. Coordinació:

a. Amb l'Escola Bressol: cada professor de seguiment contacta amb l'EBM assignada:

- i. Seguiment telefònic, correu electrònic o visita durant el primer trimestre
- ii. Visita a les EBM per fer la valoració a final de trimestre

Cal dir que a l'EB és la tutora d'aula qui fa el guiatge de l'aprenentatge i l'acompanyament educatiu de l'alumnat en relació a les Activitats Formatives. Però és la direcció qui assumeix la tutorització dels dos alumnes assignats i fa el raspàs de les valoracions al professor de seguiment corresponent.

b. Amb tot l'equip docent: a mitjans i finals de trimestre i sempre que calgui, es reuneix tot l'equip docent amb el tutor del grup per tal de compartir les valoracions de tots els alumnes.

Cada professor de seguiment realitza entrevistes periòdiques amb els seus alumnes tutoritzats per completar el seguiment

3. **Comunicació:** S'ha impulsat la creació d'un Site/Blog per a cada EBM amb entrades periòdiques per part dels alumnes amb un doble objectiu:

- Confegir un diari de l'Estada Dual.
- Tenir una eina més de comunicació i seguiment.

MEMÒRIES DE L'ESTADA DUAL: LA MIRADA DE L'ALUMNE

L'altra gran qüestió a resoldre és l'avaluació: **Què, com i quan avaluar?**. L'avaluació *continuada* i *compartida* entre els *instituts*, els *equips de les escoles bressol* i l'*alumnat*, ha de garantir la transmissió de les **competències** dels educadors i educadores de les escoles bressol, que es fonamenten en aquests tres grans eixos fonamentals:

1. Atenció als infants
2. Atenció a les famílies
3. Treball en equip

A l'**Escola Bressol** es complimenta una graella de seguiment que recull totes les AF associades a les diferents Unitats Formatives del currículum. Aquestes observacions, realitzades per les educadores de l'EB dos cops per trimestre, es comparteixen amb la directora, que en farà la síntesi final per traspasar-la a l'Institut. Finalment cal fer la conversió dels ítems avaluatius, de qualitatius a numèrics.

Els professors realitzen i qualifiquen a l'Institut les Activitats Avaluatives programades dins de cada Unitat Formativa. Recullen les valoracions realitzades des de l'Escola Bressol referents a les Activitats Formatives vinculades i, finalment, realitzen una mitjana ponderada en funció de les hores lectives realitzades a l'Institut i a l'EB.

Els alumnes reben, trimestralment i de manera orientativa, la informació de la seva avaluació.

La **nota final**, que es dona al mes de maig, requerirà una reunió amb cadascuna de les directores de les EBM per tal de consensuar-la per cada ítem observat.

La implementació coordinada des de diferents Mòduls.

El PAI: un exemple de proposta global.

La música, el reciclatge, la psicomotricitat, les emocions,... han estat alguns dels eixos dels projectes que han dut a terme els alumnes de la primera promoció d'Educació Infantil Dual.

L'alumne observa el dia a dia a l'EB. Coneix el seu PEC, la línia metodològica, el treball en xarxa, el claustre... i a l'Institut aprèn les bases teòriques, el procés de planificació...

Com a **síntesi dels seus aprenentatges**, l'alumne realitza una proposta d'intervenció l'objectiu de la qual és integrar l'essència l'EB i aportar un cert *valor afegit*. Posteriorment, presenta el seu Projecte a l'equip d'educadors de l'EBM, tot argumentant la seva idoneïtat i responent aquelles qüestions que li plantegin. Es recondueix allò que cal i s'acaba de perfilar la proposta d'intervenció tot recollint les modificacions i suggeriments aportats per l'equip docent de l'EBM.

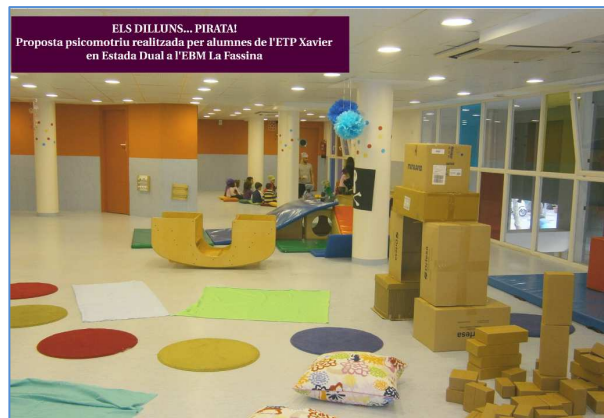
S'organitza:

- el calendari d'implementació
- la planificació dels espais
- es preveu el suport a l'aula
- s'informa a les famílies si es considera oportú.

Un cop realitzada la implementació, l'equip docent i la direcció de l'EBM fan el retorn i les valoracions pertinents als alumnes, amb la finalitat d'ajudar a millorar la pràctica. El procés acaba amb l'autoavaluació i reflexions finals per part de l'alumne.

L'objectiu últim no és altre que:

**ASSOLIR I MILLORAR LES
COMPETÈNCIES PROFESSIONALS
DELS ALUMNES QUE FAN
L'ESTADA DUAL**

Conclusió

Aquest és un projecte de formació basat en la col·laboració de tres centres, el compromís a tres bandes i les relacions i reptes que implica aquesta professió.

Una cerca del valor afegit que marca la diferència.

Referents bibliogràfics

http://www.xtec.cat/alfresco/d/d/workspace/SpacesStore/e851eae7-b398-461a-bcb6-51c5844177e0/DOGC_TS_Educacio_infantil.pdf

<http://w110.bcn.cat/portal/site/PortalBressol>

La nostra família. Un treball de pedagogia sistèmica

Mercè Piera

Mpiera3@xtec.cat

Dolores M. Sánchez

dsanche4@xtec.cat

Institut Camps Blancs de Sant Boi de Llobregat

Dirigit a

CFGS d'Educació Infantil

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Mantenir relacions fluïdes amb els infants i les seves famílies, els membres del grup en què s'estigui integrat i els altres professionals, mostrant habilitats socials, capacitat de gestió de la diversitat cultural i aportant solucions als conflictes que es presentin.

Mòdul professional

MP01. Intervenció amb famílies i atenció als infants en risc social

Unitat Formativa

UF2. Intervenció socioeducativa amb famílies

Resultats d'aprenentatge

Implementa activitats i estratègies que afavoreixen la col·laboració de la família en el procés socioeducatiu dels infants relacionant-les amb les característiques i necessitats de les famílies i els objectius de la intervenció.

Paraules clau

Educació Infantil, família., pedagogia Sistèmica., intervenció amb famílies.

Exposició de l'experiència

Descripció

Es desenvolupa una activitat durant tres setmanes en la qual es proposa als alumnes que facin un estudi de la seva família i el presentin a classe. L'objectiu és reflexionar sobre la importància de la pròpia família i la percepció que es té d'aquesta per ampliar la mirada de la família des del punt de vista de la Pedagogia Sistèmica.

El treball s'organitza en tres temps:

PASSAT: cercar informació de la seva família per fer el genograma

PRESENT: mural de fotos: moments i persones importants en la seva vida

FUTUR: amb tot aquest coneixement encarem el futur.

El curs s'inicia amb la **UF2: Intervenció socioeducativa amb famílies**, des de bon començament s'informa als alumnes que hauran de cercar informació de la seva família per fer una presentació al final de la unitat (tres últimes setmanes de la UF2).

El treball fet pels alumnes s'exposa a classe, i es fa una reflexió sobre la família, la seva ubicació històrica i el seu present. Posteriorment han d'entregar un document amb les diferents fases del treball i una reflexió i valoració de tota l'activitat.

L'objectiu es conèixer i valorar la pròpia família, per tal de respectar i valorar les famílies dels infants que estaran al seu càrrec

Justificació teòrica

Aquesta activitat es basa en els principis de la Pedagogia Sistèmica que considera la família com un sistema. Els conceptes bàsics en els quals es fonamenta la Pedagogia Sistèmica són els següents:

- **SISTEMA:**

Xarxa on estem tots connectats a nivell de relacions humanes i amb l'entorn. Els actes de cada persona influeixen en la xarxa, i el que passa en ella influeix a nivell individual a cadascú. És un sistema interactiu, en el qual l'ordre i el desordre es complementen a la recerca d'un equilibri: el naixement d'un nen, la seva entrada a l'escola, una malaltia, la pèrdua d'una persona... ocasionen desequilibris que cal recuperar o equilibrar.

- **ORDRES DE L'AMOR :**

Aquest concepte prové de la teoria de les constel·lacions familiars de Bert Hellinger, que parla d'unes lleis que operen en els sistemes humans. Aquestes lleis les denomina "ordres de l'amor" i són les següents:

- **Inclusió.** Fa referència a la vinculació i al dret a la pertinença. Tots necessitem estar vinculats al sistema del que formem part; l'exclusió i l'oblit tenen conseqüències sobre el sistema.
- **Jerarquia.** Segons l'ordre d'arribada en el temps i de la responsabilitat assumida, les persones ocupem un lloc de dignitat dins del sistema i tenim unes funcions determinades dins d'aquest. Els pares ocupen el primer lloc, i els fills ocupen el següent per ordre de naixement.
- **Donar i rebre.** Dins de les relacions humanes ha d'haver un equilibri entre el donar i el rebre. Hi ha un desequilibri natural entre pares i fills, i mestres i alumnes, ja que pares i mestres donen més del que reben. El fills donaran el rebut als seus descendents.

- **DIMENSIONS GENERACIONALS:**

L'Angèlica Olvera, iniciadora de la pedagogia sistèmica, enfoca l'educació considerant els ordres de l'amor i les relacions entre les diferents generacions al llarg del temps i simultàniament. Introdueix quatre dimensions generacionals:

- **Transgeneracional.** L'ordre de pertinença o inclusió condueix a donar una mirada transgeneracional, hi ha una vinculació entre les diferents generacions d'una família, existeix una història familiar (fets, creences, valors,...) que estan connectats amb les històries d'altres famílies, i tot afecta al sistema familiar. Els avantpassats deixen la seva empremta als més joves, els quals els tenen una lleialtat natural. Els sentiments associats a aquesta mirada són els de l'agraïment, la pertinença, la identitat. Són importants les arrels d'on venim per poder seguir el propi camí.
- **Intergeneracional.** L'ordre de jerarquia es relaciona amb la mirada intergeneracional, en el vincle entre pares i fills és important el lloc que ocupa cadascú i la responsabilitat que li toca a cada un. Cada família té unes normes i marca uns límits en els seus membres. Els pares estan en primera posició seguits dels fills en ordre de naixement (els fills morts ocupen el seu lloc). Cal que cadascú sàpiga quin és el seu lloc, això dóna confiança i seguretat a tots. Els sentiments que s'associen a aquesta dimensió són l'agraïment, la confiança i la seguretat.
- **Intrageracional.** Considerant l'ordre de donar i rebre ens situem en la mirada intrageracional, relacionada amb els vincles que s'estableixen amb la pròpia generació, els iguals (història comuna, vivències compartides). Els sentiments associats a aquesta dimensió són la fraternitat i la identitat col·lectiva que ajuden a conformar la pròpia identitat i afecta a l'autoestima.
- **Intrapsíquica.** Està relacionada amb el nivell de maduració personal i els trets de la personalitat. La persona posa en joc les seves capacitats i habilitats per arribar a les pròpies metes i considerant la seva relació amb els altres. Aquesta dimensió està relacionada amb la tolerància, el respecte a un mateix i als altres.

Els ordres de l'amor i les dimensions generacionals pretenen ser una eina per incidir en l'àmbit educatiu, considerant l'educació com un fet global que es dóna en un context en el que interactuen elements visibles i conscients i altres que no es veuen i són inconscients.

Per a què els infants acceptin a l'educador i la seva intervenció cal que aquest els miri amb respecte a ells i a la seva família. L'escola ha d'acceptar com són les famílies sense jutjar-les, tal com són, i així els infants es sentiran reconeguts com a persona i acceptats.

Desenvolupament

Els alumnes des del inici de curs han estat informats que han de fer un treball sobre la seva pròpia família i han de buscar informació per poder fer:

- un genograma (fins als besavis, si és possible).
- Un anecdotari amb els fets més significatius que han passat (lloc de naixença, migracions, estudis, feina, etc)
- Mural de fotografies amb els moments i persones més significatius de la seva vida.

Aquest treball s'exposarà a classe abans d'acabar la Unitat Formativa.

La dinàmica de l'activitat segueix les orientacions de la Pedagogia Sistèmica, i per això s'organitzen els alumnes asseguts en rotllana i ordenats per ordre de naixença (ordre de la jerarquia).

Es dóna una visió general de la Pedagogia Sistèmica per ubicar l'activitat que es divideix en tres moments: passat, present i futur.

- **PASSAT:** L'activitat ens situa en el passat per donar una visió transgeneracional i intergeneracional de la persona.
 - **Activitat dels gots** (J.A. Garcia Trabajo). La finalitat d'aquesta activitat és prendre consciència de la importància dels nostres avantpassats per a la nostre existència, sense ells no fórem aquí (Figura. 1).

El primer got representa a l'alumne, darrera estan els pares i darrera d'ells els avis i així successivament (veure foto), ha estat necessària la intervenció imprescindible de tots per arribar al primer (alumne). Es fa una reflexió al voltant d'aquest fet. (1^a i 2ª Lleis de l'ordre de l'amor: Pertinença i Jerarquia).

Figura 1: activitat dels gots

- **Genograma i anecdotari.** Cada alumne explica per ordre el seu genograma i anecdotari. Aquesta informació pot ser rellevant per conèixer els fets que han estat rellevants en la vida de les famílies, reflexionar sobre els vincles que ens uneixen i prendre consciència del propi sistema familiar i la connexió amb el context històric de totes les famílies. (1^a i 2ª Lleis de l'ordre de l'amor: Pertinença i Jerarquia)
- **Conte: "Dónde estan las monedas". El cuento de nuestros padres.** (Joan Garriga). s'explica el conte que fa referència a l'agraïment que hem de donar als pares per el què ens han donat, sigui molt o sigui poc.

Es fa una reflexió de la importància d'acceptar els pares, avis com són sense fer judicis, ells van assolir la seva responsabilitat i reconèixer-ho ens permet mirar endavant alliberant-nos de deutes pendents. (3ª Llei dels ordres de l'amor: Donar i rebre)

- **Reflexió i relació amb la futura tasca educativa.** Els infants i les seves famílies estan lligats per aquests vincles, els fills sempre són lleials als seus orígens, encara que sigui de manera inconscient. Per tant, cal mirar amb respecte als infants i a les seves famílies, només amb aquest reconeixement els infants acceptaran als educadors i l'aprenentatge que poden fer a l'escola. És important per als infants que mirem a les seves famílies amb "bons ulls".
- **PRESENT:** En aquest moment fem una mirada intergeneracional, intrageneracional i intrapsíquica de la vida. Es tracta d'analitzar la realitat aquí i ara.
 - **Activitat "El tresor més gran"** (Carme Boix). A l'inici de la sessió els alumnes, d'un en un, van a la taula de la professora on hi ha la capsa del tresor més gran, després de llegir el missatge de la tapa mirant el que hi ha a dins, tornen a tancar la capsa (dins hi ha un mirall, quan l'alumne mira veu la seva imatge, és el tresor més gran) (Figura 2).

Quan tots han vist quin era el tresor més gran es comenta com s'han

sentit i què els sembla el missatge. La finalitat de l'activitat és el reconeixement d'un mateix com a persona única i important. Està aquí i ara, ha de tenir cura de la seva autoestima, les seves relacions, accions, igual que el mirall reflecteix les seves cares, reflecteixen la realitat de la pròpia vida i l' interior de la persona.

Figura 2: El tresor més gran

- **Exposició dels murals.** Cada alumne ha escollit 7 o 8 fotografies que mostren persones i moments significatius de la seva vida i expliquen qui són i perquè són importants per a ells (Figura 3).

Figura 3: exemple de mural

- **Conte: “La llei del mirall. Una regla màgica que resol qualsevol problema de la vida”** (Y.Noguchi). Explica la història d’una mare amoïnada per les dificultats del seu fill a l’escola, gràcies a un terapeuta se’n adona que per ajudar al seu fill primer ha de resoldre els seus propis problemes arrelats en el passat (la relació amb el seu pare) Resoldre els conflictes del passat permet donar una nova mirada al present (Al resoldre el conflicte amb el seu pare agraeix el que li ha donat i pot confiar en les possibilitats del seu fill)
- **Reflexió i relació amb la futura tasca educativa.** Gràcies al mirall que és la vida podem adonar-nos de qui som i tenir l’oportunitat de canviar. És important ser reconegut com a persona única, valorant el que cadascú ha fet, el què fa i el què pot arribar a fer. Els nens i les seves famílies han de tenir aquest reconeixement, els nens tenen com a model als seus pares i han de créixer sentint respecte per ells. Com educadors hem de ser conscients dels nostres propis conflictes i problemes per millorar la nostra tasca educativa: Cal cuidar l’autoestima i parar atenció al problemes no resolts perquè es reflecteixen en la realitat. El nostre benestar millora la nostra intervenció educativa. Tots necessitem ser reconeguts com a persona, mèrits, competències i dignitat.
- **FUTUR:** En aquest moment mirem cap endavant amb responsabilitat i confiança.
 - **La resiliència.** Expliquem què és el concepte de resiliència entesa com a capacitat, que tenim tots els éssers humans, de recuperació de les situacions traumàtiques i negatives viscudes.
 - **Exemples de persones resilients:**
 - Mario Capecchi (Nobel de Física) va tenir una infantesa molt difícil: En la 2ª Guerra Mundial el van separar de la mare i va haver de sobreviure al carrer durant uns anys fins que la va retrobar; malgrat aquestes circumstàncies va ser capaç de fer

- d'aquestes experiències traumàtiques un aprenentatge que li va permetre encarar el futur d'una manera positiva.
- Cantant francesa Bàrbara: escoltem la cançó “*L'aigle noir*” subtitulada. Aquesta cançó fa referència a l'abús sexual per part del pare que va patir quan era petita. Posteriorment el pare els va abandonar. Aquesta circumstància va marcar la vida de la cantant però, a través de la música i la poesia va poder elaborar aquesta situació traumàtica i es va dedicar a ajudar als altres.
 - **Lectura de contes del llibre “*Vivir en el alma. Amar lo que es, amar lo que somos y amar a los que son*”** (J. Garriga Bacardí).
 - Conte taoista: Aquest conte fa referència que a la vida. A vegades, de situacions bones es deriven altres de dolentes i, al revés, de situacions dolentes poden acabar esdevenint coses bones.
 - Història sobre la pèrdua: Fa referència a la superació del dol. Dues mares davant la pèrdua del fill adolescent encaren el dol de diferent manera: al cap de cinc anys una de les mares mira cap a la vida, agraïda del temps que ha tingut al fill; mentre l'altra, continua amb un dol patològic que no li deixa atendre als seus fills vius.
 - **Reflexió i relació amb la futura tasca educativa**. Tots tenim possibilitats de fer front als nostres problemes, tenim capacitat de sortir-nos-en. Les condicions difícils en la primera infantesa, tot i que deixen empremta, no tenen perquè condicionar o portar a una vida adulta d'infelicitat (Boris Cirulnik “*Los patitos feos*”). Tots els infants vénen a l'escola amb la seva història, bona o dolenta, cal que en el centre educatiu tinguin un bon ambient i es sentin acollits i respectats, això els servirà de base per a la resiliència.

“El que és important, no és què han fet amb mi, sinó el que he fet amb el que han fet amb mi” Paul Sartre

Temporització

Informació del treball al inici de la Unitat Formativa que es duu a terme les tres últimes setmanes de la UF. Aproximadament queda distribuït de la següent manera:

- Contextualització de la Pedagogia Sistèmica: 2 hores.
- Passat: 4 hores
- Present: 3 hores
- Futur: 2 hores
- Conclusions: 1 hora

Avaluació

AVALUACIÓ DE L'ACTIVITAT

Presentació del treball escrit:

- Presentació del treball escrit: Genograma i conclusió i valoració del treball fet durant aquestes setmanes. Ha de quedar reflectit tot el procés que s'ha seguit.
- Es valora la participació dels alumnes en tot el procés.

Conclusions

VALORACIÓ PER PART DE LES PROFESSORES:

- És una síntesi de tots els continguts treballats en la UF2.
- És una activitat que cohesiona el grup.
- Permet la reflexió i el creixement personal.
- Dóna una mirada més àmplia i comprensiva de les famílies i els infants.

VALORACIÓ PER PART DELS ALUMNES:

- *“Quan vam seure totes a les cadires es va crear un clima molt càlid i acollidor”.*
- *“L'activitat dels gots va ser un moment molt emotiu, ens vam adonar de la importància dels avantpassats en la nostra vida”.*
- *“Gràcies a l'elaboració d'aquest treball he pogut valorar a la meva família des d'un altre punt de vista”.*
- *“Acabar explicant-nos els contes em va agradar molt perquè són contes per reflexionar”.*
- *“Aquests tipus d'activitats a classe fan que ens unim més”.*
- *“Aquest treball m'ha donat forces per afrontar els meus problemes d'una altra manera”*

Referents bibliogràfics

- TRAVESSET, M (2007): *La pedagogia sistèmica. fundamentos y pràctica*. Barcelona. Graó
- OLVERA, A.; TRAVESSET, M.; PARELLADA, C. (2011) : *Sintonizando las miradas*. México. CUDEC
- GARRIGA, J. (2006) : *¿Dónde estan las monedas? El cuento de nuestros padres*. Barcelona. Ridgen – Institut Gestalt.
- GARRIGA, J. (2008) : *Vivir en el alma*. Barcelona. Ridgen – Institut Gestalt.
- CARBONELL, J : *Cómo nos miramos. Entrevista a Carles Perellada*. Cuadernos de pedagogia, nº 444, abril, 2014
- NOGUCHI, Y. (2009) : *La llei del mirall*. Barcelona. Comanegra.
- CYRULNIK, B. (2002) : *Los patitos feos*. Barcelona. Gedisa editorial

El Ribot amb les persones en situació de dependència. Projecte Espais

Anna Sánchez

asanc276.prof@ribotiserra.cat

Institut Ribot i Serra de Sabadell

Dirigit a

CFGM d' Atenció a les persones en situació de dependència

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Determinar les necessitats assistencials i psicosocials de la persona en situació de dependència, mitjançant la interpretació de la informació obtinguda sobre la persona a través del pla d'atenció individual, respectant la confidencialitat de la mateixa.

Implementar intervencions de suport psicosocials, emprant ajudes tècniques, suports de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació, i seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Aplicar tècniques i estratègies per al manteniment i desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social de les persones en situació de dependència, emprant ajudes tècniques i de comunicació d'acord amb les pautes marcades en el pla d'atenció individual

Mòdul professional

MP04. Atenció i suport psicosocial

MP08. Suport a la comunicació

MP13. Anglès Tècnic

TECNOLOGIA ESO

Unitat Formativa

MP04. UF1. Suport en el desenvolupament dels hàbits d'autonomia personal i social

MP08. UF1. Suport a la comunicació

MP13. UF1. Anglès Tècnic

Resultats d'aprenentatge

MP04. Organitza l'entorn d'intervenció relacionant les necessitats d'autonomia personal de les persones en situació de dependència amb les característiques de la institució o el domicili.

MP08. Realitza activitats de recolzament a la comunicació, descrivint sistemes alternatius i augmentatius de comunicació amb ajut.

MP13. Reconeix informació professional i quotidiana relacionada amb l'àmbit educatiu, sanitari, laboral, lúdic i social d'atenció a les persones en situació de dependència, continguda en discursos orals emesos en llengua estàndard, analitzant el contingut global del missatge i relacionant-lo amb els recursos lingüístics corresponents.

TECNOLOGIA ESO. Que l'alumnat pugui comprovar a partir de la seva pròpia experiència que la tecnologia efectivament permet dissenyar i crear serveis per solucionar determinats problemes.

Paraules clau

Projecte espais Ribot i Serra, espai comunicació, pictogrames, Braille, anglès

Exposició de l'experiència

Descripció

Suposem que l'institut és un centre d'atenció a algun dels col·lectius específics amb dificultats de comunicació o de comprensió del llenguatge (demència, autisme, paràlisi cerebral, discapacitat intel·lectual, disfàsia, afàsia...). Ens disposem a senyalitzar tots els espais de l'institut amb **tres sistemes** diferents (Braille, llengua anglesa i pictogrames) per tal de facilitar l'accés autònom a aquestes persones i millorar la seva qualitat de vida.

Desenvolupament

Ens basarem en una metodologia Activa-participativa i en l'aprenentatge significatiu, partint de la pregunta següent: "Series capaç de justificar els avantatges d'organitzar l'espai de cara a la millora de la qualitat de vida de les persones en situació de dependència?" (Individual-petit grup-gran grup).

En aquest projecte hi participarà tot l'alumnat de segon curs A i B del CFGM de TAPSD que cursi el Mòdul 8 Suport en la Comunicació, el Mòdul 4 Atenció i Recolzament Psicosocial i el Mòdul 13 Anglès Tècnic. També hi participarà l'alumnat d'ESO des de l'àrea de Tecnologia (grup de 3rC).

Amb l'alumnat de segon del CFGM de TAPSD ens organitzarem de la següent manera:

El grup de 2nA s'encarregarà de les 22 primeres paraules del llistat i el grup de 2nB s'encarregarà de les següents (23 a 44).

Cada alumne/a s'encarregarà de confeccionar una paraula amb els tres sistemes.

L'alumnat de Tecnologia de 3r d'ESO C portarà a terme els suports per poder penjar els cartells resultants a cada espai corresponent (aula, taller, departament,...). Prèviament, un petit grup de l'alumnat de Cicles haurà anat a explicar el projecte al grup d'ESO i els haurà fet la demanda de col·laboració.

Els símbols SPC tindran una mida **20x10**.

Els rètols per escriure-hi les paraules en Braille tindran una mida de **20x5** i hauran d'estar protegits per tal de no desgastar-se amb el tacte (plastificació manual ja que la plastificació a màquina quedaria més rígida i dificultaria la impressió del punts Braille)

Les paraules en anglès aniran escrites en una cartolina rectangular de mida **20x15**.

Els espais que se senyalitzaran seran els referits a l'annex 1.

Pautes de realització de cada sistema

1. RÈTOLS BRAILLE

Necessitarem 44 rectangles de cartolina blanca plastificats de mida 20x5. Un cop plastificats, ja podrem punxar a sobre les paraules amb l'ajut de les pautes i les regletes.

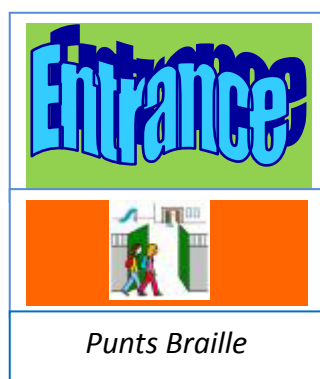
2. PICTOGRAMES

Utilitzarem el programa ARASAAC. Buscarem el pictograma i l'imprimirem en un full de color taronja (perquè són substantius). Després el tallarem en un rectangle de 20x10.

3. PARAULES EN ANGLÈS

Necessitarem 44 rectangles de cartolina de colors de mida 20x15. Les paraules s'escriuran en retolador i es podran decorar.

Un cop tinguem els tres rectangles, plastificarem el de la paraula en anglès i el del pictograma els dos junts. El de Braille ja s'ha plastificat prèviament perquè els punts no quedin tapats. L'ajuntarem amb el bloc anterior mitjançant cinta adhesiva posada per darrere perquè no es vegi.

- Una setmana del febrer o del març (Cicles) en les hores desdoblades de M4 i l'hora pràctica de M8 (6 hores totals).
- Una setmana del febrer o del març a les hores de tecnologia.

Material

- Cartolines blanques (Braille).
- Punxons i pautes.
- Cartolines de colors (Anglès).
- Retoladors de diferents gruixos i colors.
- Fulls taronges (SPC: substantius).
- Plastificacions per tots els sistemes.

- Tinta impressora.
- Material per la realització dels suports (Tecnologia).

Avaluació

Críteris d'avaluació de l'alumnat

1. És capaç de justificar els avantatges d'organitzar l'espai de cara a la millora de la qualitat de vida de les persones en situació de dependència? (Individual-petit grup-gran grup).
2. S'ha fet responsable de les seves tasques mínimes (confeccionar una paraula amb els tres sistemes)? (iniciativa).
3. Ha estat autònom/a en les seves tasques? (iniciativa).
4. Ha estat curós/a i rigorós/a a l'hora de treballar? (iniciativa).
5. Ha estat capaç de crear un bon clima d'aula?
6. Ha sabut solucionar els conflictes? (iniciativa).
7. S'ha sabut coordinar amb els/les companyes d'aula/de fora de l'aula?
8. Té el mecanisme de l'escriptura en Braille assolit?
9. Sap confeccionar pictogrames amb el sistema ARASSAC?
10. Té assolit tot el vocabulari en llengua anglesa?
11. Utilitza el llenguatge tècnic pertinent i té el comportament esperat a l'aula (normativa d'aula i capacitats - competències)?
12. Ha col·laborat a l'hora de preparar i recollir el material amb bona predisposició? Quantes vegades?

Autoavaluació de l'alumnat

ÍTEMS	0	0.2	0.4	0.6	0.8	1
1. M'implico en l'activitat aportant idees. Sóc activa des de l'inici de l'activitat						
2. Em poso a treballar de seguida en les meves tasques						
3. Col·laboro a l'hora de recollir el material, deixant l'espai ordenat i net						
4. Sóc rigorós/a a l'hora de treballar i m'interesso per fer la feina molt ben feta						
5. Sóc capaç d'utilitzar el llenguatge tècnic propi de la professió						
6. Entenc el mecanisme de l'escriptura en Braille i sé escriure paraules utilitzant el full indicatiu de cada "lletra"						
7. Sé com buscar un pictograma mitjançant el programa ARASAAC						
8. He après totes les paraules en anglès que s'han utilitzat en aquest projecte						
9. Sóc assertiv@ a l'hora de comunicar-me, quan hi ha alguna cosa que no m'acaba d'agradar.						
10. Procuo que hi hagi un bon clima i apporto solucions als conflictes.						
11. Sóc capaç de respectar en tot moment la normativa d'aula (mòbil, menjar,...)						
12. Sóc respectuos@ amb tothom, independentment que sigui company@ de classe, de fora de classe o professorat						
13. Puc relacionar aquesta activitat amb la pràctica professional						
14. He assistit a TOTES les sessions						
PUNTUACIÓ TOTAL						

Avaluació

Avaluació del projecte

1. S'han aconseguit senyalitzar tots els espais de l'institut previstos (44 espais) amb escriptura Braille, amb símbols SPC i en anglès?
2. L'alumnat s'ha fet conscient de la importància dels SAAC per a les persones amb dificultats per al llenguatge?
3. L'alumnat s'ha fet conscient de la importància de l'adequació dels entorns per a facilitar l'accés als col·lectius específics?
4. S'ha millorat el treballar en equip?
5. S'han valorat les aportacions d'altres persones (de l'alumnat de l'ESO i de les seves pròpies companyes) per a un mateix treball comú (equips interdisciplinars)?
6. S'havia previst tot el material necessari?
7. S'ha complert amb la temporització?
8. Hi ha hagut una bona coordinació amb tots els agents implicats (professorat-professorat/alumnat-professorat-professorat-alumnat/alumnat-alumnat)?

Avaluació tecnologia ESO

1. Resultat obtingut (objecte construït)
 - Disseny de la solució
 - Qualitat del resultat
 - Compliment d'objectius
2. Memòria del projecte
 - Plànol de l'objecte construït
 - Llista d'eines i material
 - Pla de treball
 - Avaluació del process
3. Exposició oral del projecte
 - Redacció del guió del vídeo
 - Realització del vídeo
4. Treball personal i en equip
 - Grau d'implicació en el projecte
 - Responsabilitat en el treball en equip
 - Comportament al taller
 - Respecte a les normes de seguretat

Referents bibliogràfics

<http://www.catedu.es/arasaac>

Annex

ANNEX 1. Espais que se senyalitzaran en Braille, Pictogrames i en anglès

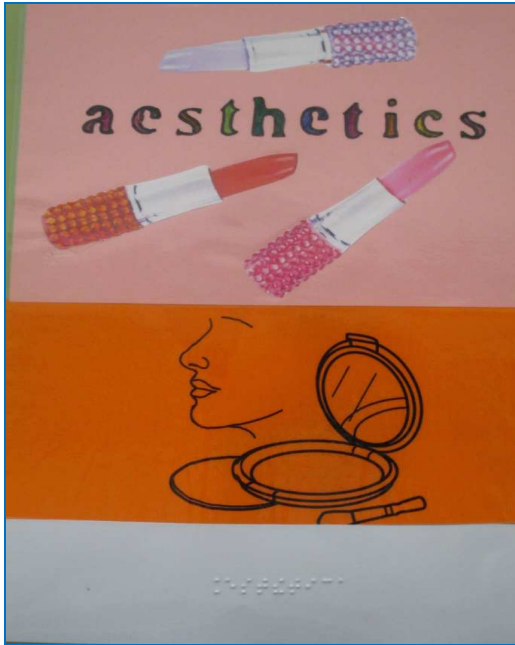
CATALÀ

1. Entrada
2. Sortida
3. Consergeria
4. Secretaria
5. Lavabo de professorat
6. Lavabo de nois
7. Lavabo de noies
8. Biblioteca
9. Sala de professorat
10. Taller
11. Aula d'ídomes
12. Aula de música
13. Aula de visual i plàstica
14. Perruqueria
15. Estètica
16. Departament
17. Castellà
18. Català
19. Llengües estrangeres
20. Idiomes
21. Anglès
22. Francès
23. Matemàtiques
24. Ciències
25. Socials
26. Educació física
27. Música
28. Tecnologia
29. Orientació
30. Educació infantil
31. Atenció a persones en situació de dependència

ANGLÈS

- Entrance
- Exit
- Caretaker's office
- Admissions office
- Teachers' toilet
- Gents' toilet
- Ladies' toilet
- Library
- Teachers' room
- Workshop
- Language classroom
- Music classroom
- Visual and plastic arts classroom
- Hairdresser's
- Aesthetics
- Department
- Spanish Department
- Catalan Department
- Foreign languages Department
- Languages Department
- English Department
- French Department
- Mathematics Department
- Science Department
- Social Sciences Department
- Physical Education Department
- Music Department
- Technology Department
- Guidance
- Nursery Education Department
- Care of disabled people

32. Animació sociocultural	Social activities coordination Department
33. Aula d'informàtica	I T classroom
34. Ascensor	Lift
35. Pis	Flat
36. Gimnasio	Gym
37. Soterrani	Basement
38. Planta baixa	Ground floor
39. Primera planta	First floor
40. Segona planta	Second floor
41. Tercera planta	Third floor
42. Edifici blau	Blue building
43. Edifici taronja	Orange building
44. Edifici groc	Yellow building

Compartim aprenentatges al Salvador Seguí

Sira González

siragopujol@gmail.com

Montse Palomar

munt65@gmail.com

Marisa del Río

mriobar@gmail.com

Institut Salvador Seguí de Barcelona

Dirigit a

CFGM d'Atenció a les persones en situació de dependència

CFGS d'Integració Social

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

CFGM d'Atenció a les persones en situació de dependència

Realitzar els trasllats, mobilitzacions i suport a la deambulació de les persones en situació de dependència, utilitzant els protocols i les ajudes tècniques necessàries, seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual (PIA) i adoptant mesures de prevenció i seguretat.

Actuar amb responsabilitat i autonomia en l'àmbit de la seva competència, organitzant i desenvolupant el treball assignat, cooperant o treballant en equip amb altres professionals en l'entorn de treball.

Resoldre de forma responsable les incidències relatives a la seva activitat, identificant les causes que les provoquen, dins l'àmbit de la seva competència i autonomia.

Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

CFGS d'Integració Social

Programar activitats d'integració social, aplicant els recursos i estratègies metodològiques més adequades.

Dissenyar i posar en pràctica actuacions per prevenir la violència de gènere, avaluant el desenvolupament de les mateixes.

Dissenyar activitats d'atenció a les necessitats físiques i psicosocials, en funció de les característiques dels usuaris i del context, controlant i avaluant el desenvolupament de les mateixes.

Organitzar i desenvolupar activitats d'entrenament en habilitats d'autonomia personal i social, avaluant els resultats aconseguits.

Realitzar el control i seguiment de la intervenció amb actitud autocrítica i aplicant criteris de qualitat i procediments de retroalimentació per corregir les desviacions detectades.

Mantenir relacions fluides amb les persones usuàries i les seves famílies, membres del grup de treball i d'altres professionals, mostrant habilitats socials i aportant solucions als conflictes que sorgeixin.

Resoldre situacions, problemes o contingències amb iniciativa i autonomia en l'àmbit de la seva competència, amb creativitat, innovació i esperit de millora en el treball personal i en el dels membres de l'equip.

Comunicar-se amb els seus iguals, superiors, clients i persones sota la seva responsabilitat, utilitzant vies eficaces de comunicació, transmetent la informació o coneixements adequats i respectant l'autonomia i competència de les persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

Mòdul professional i Unitat formativa i Resultat d'aprenentatge

CFGM d'Atenció a les persones en situació de dependència

Mòdul 2 Atenció sanitària.

UF1: Mobilització de persones en situació de dependència

Organitza les activitats de mobilització, trasllat i deambulació a persones en situació de dependència relacionant-les amb les característiques i necessitats de les mateixes.

Realitza les activitats de mobilització, trasllat i deambulació a persones en situació de dependència relacionant-les amb les característiques i necessitats de les mateixes.

CFGGS d'Integració Social

Mòdul 3 : Promoció de l'autonomia personal

UF 4: entrenament i adquisició de les habilitats socials.

Organitza activitats d'entrenament i adquisició d'habilitats socials justificant la seva elecció.

Desenvolupa activitats d'entrenament d'habilitats socials, seleccionant-les en funció de les característiques que presenten.

Realitza activitats de seguiment del procés de promoció de habilitats socials justificant la selecció de les estratègies, tècniques i instruments d'avaluació de les habilitats socials.

Mòdul 6: Atenció a unitats de convivència

UF4: intervenció en situacions de relacions abusives i de violència

Organitza estratègies d'intervenció en l'àmbit de la prevenció de violència de gènere analitzant els factors personals i socials.

Realitza activitats per al control i seguiment de la intervenció en la prevenció i intervenció de situacions de violència de gènere, justificant la selecció de les estratègies, tècniques i instruments d'avaluació.

Paraules clau

Atenció a les persones en situació de dependència, Integració Social, Competències professionals, socials i personals, Aprenentatge-servei, Aprenentatge entre iguals.

Exposició de l'experiència

Descripció

Aquesta experiència es desenvolupa al cicle de grau mig d'Atenció a les Persones en Situació de Dependència, TAPD, i al cicle de grau superior d'Integració Social (TIS), pertanyents a la família de Serveis a la Comunitat.

L'experiència consisteix en l'intercanvi d'experiències formatives entre l'alumnat dels dos cicles; en concret, es tracta de la realització d'un seguit d'activitats d'ensenyament/aprenentatges portades a terme pels propis alumnes de cadascun dels cicles.

Aquesta experiència permet treballar:

- En primer lloc l'establiment de ponts d'unió entre els cicles de la família i donar a conèixer a l'alumnat de grau mitjà, els altres cicles de grau superior de la família.
- En segon lloc, el treball mitjançant estratègies motivadores per poder tractar diversos punts febles especialment al cicle de TAPD.
- En tercer lloc l'ús de metodologies participatives amb l'alumnat de TIS.
- I per últim, tenir constància que tots sabem coses i tots podem ensenyar i aprendre dels altres.

Desenvolupament

Punt de partida de l'experiència

TAPD: El punt de partida d'aquesta experiència per part del cicle d'atenció a les persones en situació de dependència, el trobem en el conjunt de propostes que l'equip de cicle va decidir d'aplicar a partir del curs 2006 /2007 amb la finalitat de reduir l'abandonament i l'absentisme detectats entre l'alumnat del cicle. En l'anàlisi de la realitat que va realitzar l'equip de cicle, es va veure que un factor clau per explicar els alts % d'abandonament i absentisme era la desmotivació de l'alumnat, un alumnat molt jove, amb molta incertesa sobre el seu futur professional i amb dificultats davant dels continguts teòrics.

Entre les mesures proposades, es començaren a aplicar un conjunt d'estratègies destinades a motivar l'alumnat del cicle; en primer lloc, fomentar les activitats de participació i col·laboració amb el centre (castanyada, Sant Jordi...etc.); en segon lloc, incrementar les activitats conjuntes entre els grups de primer i segon del mateix cicle, així com les activitats de tot el cicle (sortides d'inici i final de curs, acollida de segon a primer...etc.); i en tercer lloc organitzar activitats per fomentar la relació amb els cicles de grau superior de la família de Serveis a la Comunitat, com és el cas de l'experiència que presentem, una activitat d'intercanvi entre el cicle d'atenció a les persones en situació de dependència i el cicle de grau superior d'integració social.

TIS: El projecte sorgeix arrel de diferents necessitats que els equips docents de TAPD i el TIS identifiquen en el seu fer diari. Des del cicle de TIS es considera que per tal de potenciar l'adquisició de les competències professionals, personals i socials en l'alumnat cal utilitzar metodologies que acostin el món acadèmic al món professional, que permetin l'aprenentatge significatiu i funcional, fomentant el treball cooperatiu entre iguals i la pràctica reflexiva.

La metodologia d'aprenentatge-servei creiem que permet donar resposta a aquest requisits metodològics :

- Permet millorar el coneixement de l'entorn més proper de l'alumnat, utilitzar diferents instruments d'anàlisi de la realitat sobre la que es vol intervenir.
- Alhora permet promoure processos d'interacció i comunicació entre grups-classes diferents, afavorint la mirada comprensiva dels altres.
- Permet planificar la intervenció amb la implicació de tots els agents, entenent que tothom pot participar en la construcció d'una societat més justa i solidària.
- Permet dur a terme una intervenció real, plena de sentit i funcionalitat, posicionant-se com a professionals, valorant els propis punts forts i febles a partir de la reflexió conjunta i l'anàlisi dels resultats.

Així, vam considerar que els grups de TADP podria ser els grups diana de la nostra intervenció, i que la temàtica podria estar vinculada al desenvolupament de les habilitats socials, relacionades amb l'autocontrol, la pressió de grup i/o la prevenció de la violència de gènere, que forma part del mòdul de "Promoció de l'autonomia personal i social" del cicle de TIS.

Alhora també vam comprovar que l'alumnat de TADP tenia una bona formació relacionada amb les transferències i les mobilitzacions, i que podrien realitzar tallers de formació per a l'alumnat del cicle de TIS, afavorint la idea que tots podem aprendre de tots.

Posada en marxa de l'experiència

1) Taller de transferències de primer de TAPD a primer de TIS

Aquesta activitat es troba ubicada en el mòdul 2, Atenció sanitària, i en concret, en la Unitat Formativa 1, mobilització de persones en situació de dependència. Al llarg d'aquesta unitat l'alumnat aprèn a organitzar i realitzar les diferents activitats de mobilització, trasllat i deambulació en persones en situació de dependència atenent a les característiques de les mateixes. En una primera fase, el professorat explica les diferents tècniques de mobilització, trasllat i deambulació; en una segona fase, el professorat planteja l'activitat i es passa a la planificació de la sessió amb l'alumnat de TIS. El grup es divideix en dos, un s'ubicarà al taller de TAPD i l'altre a l'aula teòrica i al lavabo adaptat. En el taller, s'ensenyaran les diferents tècniques de mobilització de persones enllitades, mentre que a l'aula teòrica les tècniques que es treballaran seran les de trasllat, per exemple de la cadira al lavabo, així com les de deambulació. A cada grup, es fan sub grups de 3 persones

aproximadament; cada subgrup s'encarrega d'una tècnica, preparen l'explicació i la simulació de la mateixa.

2) Taller d'habilitats social de primer de TIS a primer de TAPD

Des del **mòdul M03** s'incorpora l'activitat d'aprenentatge-servei dirigida als grups de cycle mig a la programació d'aula, i es planifica tot el procés dins la UF4 "*Entrenament en habilitats socials*". Amb aquesta activitat l'alumnat pot portar treballar totes les RA que conformen la UF4, potenciant l'aprenentatge globalitzat i significatiu.

El grup-classe es divideix en tants grups de treball com grups de grau mig hi ha al centre. A cada grup petit se li assigna un grup-classe i sobre aquest grups classe desenvolupen la programació i la implementació del taller d'habilitats socials i/o prevenció de la violència de gènere.

La primer part del treball, l'anàlisi de la realitat, és a dir, el coneixement del grup de grau mig, de les seves característiques, els seus punts forts i els seus punts febles, es fa entre tots els membres dels diferents subgrups, utilitzant diferents tècniques: observació directa, enquesta, entrevista professorat, etc. Un cop ja es té tota la informació i l'anàlisi de la mateixa, es determina quins aspectes deficitaris es prioritzen i centren el treball. Els objectius seran els mateixos per a tot el grup-classe, però els grups de treball i els grups diana es reduiran, 3-4 alumnes de TIS per a 8-10 de TAPD. Cada grup realitza la seva programació escrita a partir de la qual es realitzarà la implementació i valoració de la mateixa.

Temporització

Inici de curs:

- Reunions per cicles: A partir de la revisió de juny, i a partir de la detecció de necessitats de cara al nou curs, es fan propostes de millora.
- Reunions intercycles: Les coordinadores es comuniquen les diferents propostes per intercanviar.
- Reunions de coordinació entre el professorat dels dos cicles per elaborar l'experiència.

Primer trimestre:

- Treball amb l'alumnat des dels mòduls dels dos cicles.

Segon trimestre:

- Implementació de les activitats per part dels dos grups:
 - o Taller d'HHSS de 1r de TIS a 1r de TAPD
 - o Taller de transferències de 1r de TAPD a 1r de TIs

Tercer trimestre:

- Reunions de coordinació entre el professorat dels dos cicles que ha participat: valoració de l'experiència
- Reunions per cicles: Valoració a nivell de cicle.

Avaluació

L'avaluació de l'experiència es realitza a diferents nivells:

- A nivell de professorat de cada mòdul implicat, seguint els criteris, els indicadors i els instruments recollits a la fitxa de l'activitat ensenyament-aprenentatge.
- A nivell de l'alumnat:
En el cas de TAPD, es fa una revisió qualitativa, a partir de la reflexió conjunta per part del grup-classe.
En el cas de TIS, els propis alumnes fan una valoració del taller realitzat, tant pel que fa a la programació com pel que fa a la implementació, analitzant els punts forts i els punts febles, i fent propostes de millora al respecte.

Conclusions

Donat que l'experiència s'ha valorat positivament, tant per part del professorat com per part de l'alumnat al llarg dels dos cursos que s'ha portat a terme, es va considerar interessant mantenir-la i incorporar-la a les programacions de cicle i dels respectius mòduls.

Referents bibliogràfics

<http://www.aprenentatgeservei.org/>

http://www.xtec.cat/web/comunitat/entorn_pee_documentos_aprenentatge

Currículums dels cicles formatius:

(<http://www.xtec.cat/web/curriculum/professionals/fp/titolslae>)

Organització de la FCT en l'INS Montserrat Roig en relació a les institucions municipals (Ajuntament de Terrassa)

M Lucía Muñoz

Pere Peris

Fctmroig@gmail.com

Institut Montserrat Roig de Terrassa

Dirigit a

CFGM d' Atenció a les persones en situació de dependència, CFGS d'Educació Infantil i CFGS d'Integració Social.

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

CFGM d'Atenció a persones en situació de dependència

- Adaptar-se a les noves situacions laborals originades per canvis tecnològics i organitzatius en els processos productius, actualitzant els seus coneixements, utilitzant els recursos existents per a l'aprenentatge al llarg de la vida i les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Actuar amb responsabilitat i autonomia en l'àmbit de la seva competència, organitzant i desenvolupant el treball assignat, cooperant o treballant en equip amb altres professionals en l'entorn de treball.
- Resoldre de forma responsable les incidències relatives a la seva activitat, identificant les causes que les provoquen, dins l'àmbit de la seva competència i autonomia.
- Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.
- Aplicar els protocols i les mesures preventives de riscos laborals i protecció ambiental durant el procés productiu, per evitar danys en les persones i en l'entorn laboral i ambiental.

CFGS d'Educació Infantil

- Desenvolupar les activitats programades, emprant els recursos i estratègies metodològiques apropiades i creant un clima de confiança.
- Actuar davant contingències relatives a les persones, recursos o mitjans, transmetent seguretat i confiança i aplicant, en el seu cas, els protocols d'actuació establerts.
- Actuar amb autonomia i iniciativa en el disseny i realització d'activitats, respectant les línies pedagògiques i d'actuació de la institució en la que desenvolupa la seva activitat.

- Mantenir relacions fluïdes amb els nens i nenes i les seves famílies, membres del grup on s'estigui integrat i altres professionals, mostrant habilitats socials, capacitat de gestió de la diversitat cultural i aportant solucions a conflictes que es presentin.
- Generar entorns segurs, respectant la normativa i protocols de seguretat en la planificació i desenvolupament de les activitats.
- Exercir els seus drets i complir amb les obligacions que es deriven de les relacions laborals, d'acord amb el que s'estableix a la legislació vigent.

CFGS d'Integració Social

- Mantenir relacions fluïdes amb les persones usuàries i les seves famílies, membres del grup de treball i d'altres professionals, mostrant habilitats socials i aportant solucions als conflictes que sorgeixin.
- Adaptar-se a les noves situacions laborals, mantenint actualitzats els coneixements científics, tècnics i tecnològics relatius al seu entorn professional, gestionant la seva formació i els recursos existents en l'aprenentatge al llarg de la vida i utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Resoldre situacions, problemes o contingències amb iniciativa i autonomia en l'àmbit de la seva competència, amb creativitat, innovació i esperit de millora en el treball personal i en el dels membres de l'equip.

Comunicar-se amb els seus iguals, superiors, clients i persones sota la seva responsabilitat, utilitzant vies eficaces de comunicació, transmetent la informació o coneixements adequats i respectant l'autonomia i competència de les persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

- Generar entorns segurs en el desenvolupament del seu treball i el del seu equip, supervisant i aplicant els procediments de prevenció de riscos laborals i ambientals, d'acord amb l'establert per la normativa i els objectius de l'empresa.
- Exercir els seus drets i complir amb les obligacions derivades de la seva activitat professional, d'acord amb l'establert en la legislació vigent, participant activament en la vida econòmica, social i cultural.

Mòdul professional

Formació en centres de treball (FCT).

Resultat d'aprenentatge

Identifica l'estructura, l'organització i les condicions de treball de l'empresa, centre o servei, relacionant-les amb les activitats que realitza.

Desenvolupa actituds ètiques i laborals pròpies de l'activitat professional d'acord amb les característiques del lloc de treball i els procediments establerts pel centre de treball.

Realitza les activitats formatives de referència seguint protocols establerts pel centre de treball.

Paraules clau

Formació en centres de treball, organització de centre de l'FCT, Terrassa Projecte Educatiu de Ciutat.

Exposició de l'experiència

Descripció

La formació en centres de treball de l'alumnat dels CFGM d' Atenció a persones en situació de dependència, CFGS d'Educació Infantil i Integració Social en els diferents serveis, àrees o projectes de l'Ajuntament de Terrassa. Procés de creació i manteniment d'aquesta relació.

L'FCT a l'institut Montserrat Roig té dos eixos principals:

1. Organització interna de la FCT al dep de Serveis a la Comunitat.
2. Organització i relació amb les empreses: experiència amb l'Ajuntament de Terrassa.

1. L'organització interna

El curs 2010-11 s'aprova en reunió de departament, prèvia consulta als tutors/es de formació en centres de treball d'aquell moment, una organització diferent a l'establerta pel Departament d'Ensenyament, pel que fa al mòdul de Formació en Centres de Treball. Aquests modificacions afectaven i afecten:

Al professorat tutor de FCT

La FCT és portada a terme per dos/dues tutors/es de seguiment per a cadascun dels cicles dels diferents cicles que hi ha a la nostra família professional:

- dos/dues tutors/es pels 4 grups del CFGM Atenció a les persones en situació de dependència.
- dos/dues tutors/es pels 4 grups del CFGS d'Educació Infantil
- dos/dues tutors/es pels 4 grups del CFGS d'Integració Social

En total 6 tutors/es que disposen de 6/5 h setmanals cadascun/a per fer aquest seguiment.

Aquest professorat no cal que sigui tutor/a de grup.

Aquest professorat es comprometrà a acceptar i assumir el càrrec durant 2/3 anys seguits o més, segons circumstàncies de l'equip.

Aquest professorat ha de triar els mòduls a impartir de manera que es cobreixin ambdós nivells (1r i 2n).

A l'elaboració horària del centre

Caldrà posar una hora de seguiment de la FCT del professorat tutor coincidint amb l'hora de tutoria dels diferents grups.

Aquest curs es proposarà incloure una hora de més a l'horari setmanal de l'alumnat per a realitzar aquest seguiment.

Algunes de les hores de seguiment de FCT hauran de fer-se al matí.

El professorat tutor de FCT compartiran algunes hores de seguiment de FCT per així poder coordinar-ne, a part de l'hora de reunió amb el/la coordinadora de FCT.

2. L'organització i relació amb l'Ajuntament

Història

El procés de col·laboració es va establir amb l'Ajuntament amb el CFGS d'Educació infantil (primera formació que es va impartir en el centre).

Terrassa és un municipi que en l'actualitat compta amb 11 escoles bressols municipals que estaven sota la supervisió del Patronat Municipal d'Educació (PAME) que era el responsable de vetllar i tenir cura de la formació dels professionals, de les pràctiques de l'alumnat, de la setmana de l'ensenyament del municipi, ..., de la formació, sigui del nivell que sigui que s'imparteix al municipi. Aquest patronat va desaparèixer al gener del 2014 i les seves funcions han estat assumides pel Servei d'educació.

El PAME al 2002, dins el projecte Terrassa Projecte Educatiu de Ciutat (TPEC), crea el *Consell de la Formació Professional de Terrassa*, format per: professorat representants dels diferents centres que impartien FP al municipi, Cambra de Comerç, CECOT, Sindicats i Foment de Treball, tots coordinat pels tècnics responsables d'aquest patronat.

Va ser des del *Consell de la formació professional de Terrassa* que se'ns va facilitar la relació amb altres àrees i/o serveis de l'Ajuntament on podien estar inclosos els nostres perfils professionals.

Procés de col·laboració amb l'Ajuntament (entitats municipals)

Es va iniciar convocant una reunió o trobada amb les entitats municipals seleccionades prèviament pels tècnics del Consell de la formació professional, els tutors/es de FCT i la coordinadora de FCT del centre.

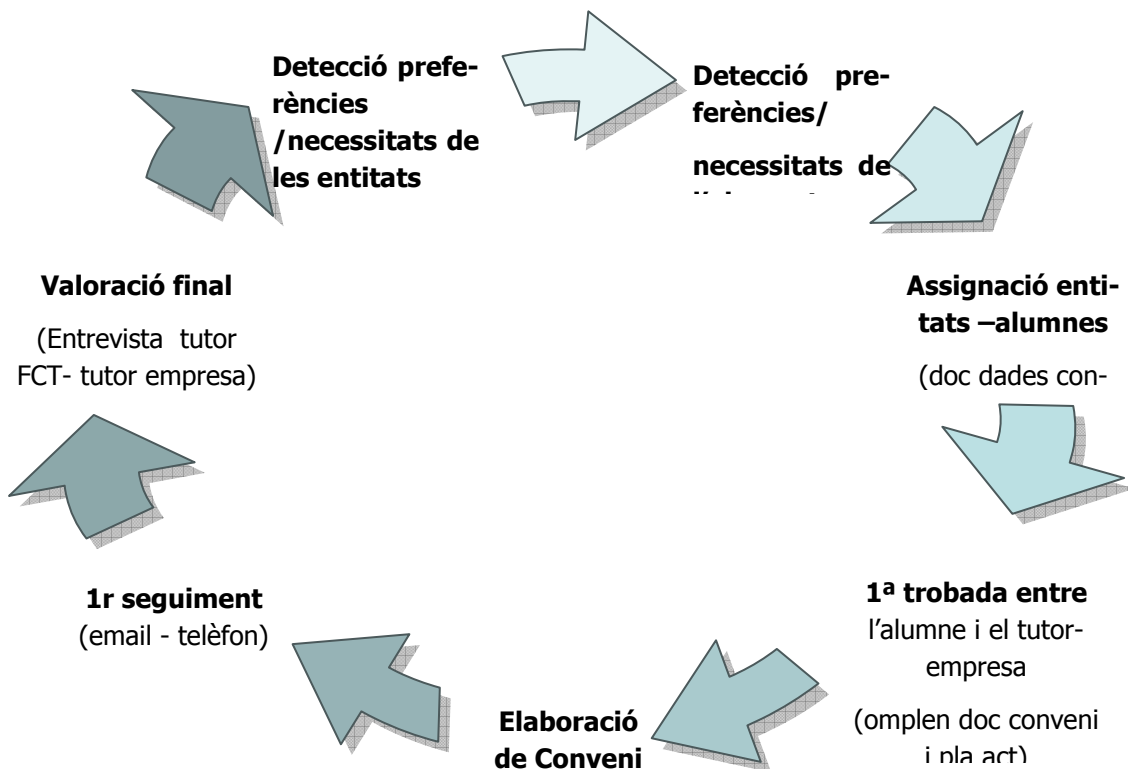
Àrees, serveis de l'Ajuntament amb els que col·laborem en l'actualitat

Àrea o servei de l'Ajuntament	Tipus de col·laboració
Servei de joventut i lleure infantil (Punt d'informació)	FCT Projecte Integració Social
Àrea de Cultura (Biblioteques públiques de Terrassa)	FCT Projecte Integració Social Parelles TICS
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (Programa de l'esport i serveis socials)	FCT Projecte Integració Social
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (Escola de Família)	Projecte Integració Social
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (Programa de Mediació comunitària)	Mòdul 9 Integració Social Mòdul 8 Educació Infantil
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (Banc del temps)	FCT Projecte Integració Social
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (EEEM El Pi i EEEM Fàtima)	FCT Projecte Integració Social i Edu- cació Infantil
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (PQPI)	FCT Projecte Integració Social
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (EBM)	FCT Projecte Integració Social Mòdul 2 EDIN
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (PMAD)	Col·laboració amb la celebració del dia de les persones amb discapacitat.
Àrea de ciutadania i serveis a les persones (Projecte de mediació comunitària)	Xerrades als diferents mòduls. Tallers d'habilitats socials i reso- lució de conflictes. Xerrades
Àrea de promoció econòmica Foment de Terrassa	FCT Mòdul Inserció Ocupacional Visites Col·laboració amb el Pla d'empresa

En aquesta reunió els temes tractats van ser els següents:

- Breu presentació del departament de serveis socioculturals i a la comunitat de l'institut Montserrat Roig.
- Explicació del funcionament de la FCT, la coordinació de FCT, els CFGS Educació Infantil i d'Integració Social. En l'actualitat pensem organitzar una altra trobada per presentar el CFGM d'APD.
- Explicació del perfil professional a través d'un dossier informatiu dels diferents cicles: Integració social – Educació infantil. Pròximament afegirem el d'Atenció a persones en situació de dependència.
- Agraïment i reconeixement de les àrees de l'ajuntament amb els que ja col·laboràvem: en propostes de crèdit de síntesi, xerrades incloses en determinats crèdits,...
- Establir el protocol d'organització de les pràctiques amb les diferents àrees de l'Ajuntament de Terrassa: dades de contacte, necessitats, horaris...

Aquesta col·laboració es concreta en la realització de les següents tasques, com ja sabeu:

Finalment cal ser conscients:

dels avantatges de l'organització

- Establiment de llaços més fermes i duradors entre les diferents àrees municipals i l'institut.
- Seguiment més acurat.
- Coneixement del Qbid.
- Possibilitats d'altres tipus de col·laboracions: crèdit de síntesi, xerrades, visites,... en els diferents mòduls.
- Participació en iniciatives o propostes municipals.
- Ajustar les característiques de l'alumnat a les necessitats de les empreses.

dels inconvenients de l'organització

- Elaboració dels horaris del professorat i de l'alumnat.
- Quadrar el repartiment d'hores de FCT del primer any que es porta a terme aquesta organització.
- Estabilitat del professorat tutor de FCT
- Condicionants a l'hora de l'elecció de mòduls per al professorat tutor.
- Moments de trobada entre el professorat tutor de FCT i l'alumnat.

Temporització

A partir del curs 2011-12

Avaluació

Cada any en finalitzar el curs es realitza una reunió d'avaluació entre la coordinadora de FCT i els diferents tutors/es de FCT on es valora:

- El seguiment de l'alumnat.
- La col·laboració de les diferents entitats.
- La continuïtat dels diferents tutors/es.
- La valoració global de curs.
- Es fan propostes de millora pel proper curs.

Aquesta informació és recull a la memòria de FCT.

Conclusions

Des de fa 5 anys al centre s'ha apostat per aquesta organització i s'ha vetllat pel manteniment de les relacions amb les diferents àrees de l'Ajuntament.

Això ha estat possible per que s'ha mantingut un professorat tutor de la FCT:

- Amb un grau elevat de continuïtat, d'estabilitat.
- Amb una motivació i interès per la FCT que els fa escollir mòduls en funció d'aquest càrrec i d'aquest tipus d'organització.
- Que prioritza el manteniment de les relacions amb les diferents àrees de l'Ajuntament amb les que col·laborem.

- S'esforcen per adaptar-se i controlar l'organització d'aquesta entitat respecte a responsables, seguiment de convenis, dades QBID,..., la qual cosa no és gens fàcil quan es tracta d'una entitat pública.
- Assignen els centres a l'alumnat, dintre de les seves preferències, però assegurant-se que es cobreixen les demandes i es mantenen les relacions amb les diferents àrees municipals amb les que col·laborem.
-

En l'actualitat hi ha noves propostes amb l'àrea de cultura i altres entitats del municipi (creu Roja- programa Andana). Per tant ja comencen a engegar projectes de treball en xarxa a nivell de Formació en centres de treball.

Aquest curs iniciem la participació en el programa de voluntariat (Parelles TIC'S) de la Biblioteca central de Terrassa, juntament amb Creu Roja (Programa Andana per a persones sense llar o sense sostre) i l'alumnat d'Integració Social.

Aquest nou projecte consisteix en que un alumne d'Integració Social dediqui unes hores setmanals al llarg de tot el curs (383 mínim) a ensenyar a usuàries/es del Programa Andana a utilitzar les noves tecnologies, les noves eines de comunicació (correu electrònic, facebook,...) i la biblioteca, utilitzant com a recursos la sala d'informàtica de la Biblioteca.

Des de la Biblioteca es responsabilitzaran del seguiment de l'alumne voluntari, de certificar-li les hores de voluntariat per a que pugui demanar exempció en finalitzar-ho i de cedir-li l'espai i els recursos. I Creu Roja vetllarà per la participació dels seus usuàries/es.

Com estem comprovant al nostre centre la relació amb les entitats municipals enriqueix la formació del nostre alumnat, permet als municipis detectar necessitats i cobrir-les més ràpidament, col·laborar en la formació dels estudiants, detectar possibles funcions o llocs laborals,... I tot això no seria possible sense un tipus d'organització de la FCT que permetés una certa estabilitat entre els professionals responsables tant del centre educatiu com de les entitats municipals.

Referents bibliogràfics i webgràfics

DECRET 244/2013, de 5 de novembre, pel qual s'estableix el currículum del cicle formatiu de grau superior d'educació infantil.

Real Decreto 1593/2011, de 4 de noviembre, por el que se establece el Título de Técnico en Atención a Personas en Situación de Dependencia y se fijan sus enseñanzas mínimas.

Real Decreto 1074/2012, de 13 de julio, por el que se establece el título de Técnico Superior en Integración Social y se fijan sus enseñanzas mínimas.

www.terrassa.cat/

Projectes e Twinning. Col·laboració escolar a Europa

M. Isabel Vila

mvila236@xtec.cat

Institut Ronda de Lleida

Dirigit a

CFGS d'Integració Social

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Organitzar e implementar programes de inserció laboral i ocupacional, avaluant el desenvolupament dels mateixos i el seu ajust a l'itinerari prefixat.

Elaborar projectes d'integració social, aplicant la normativa legal vigent.

Resoldre situacions, problemes o contingències amb iniciativa i autonomia en l'àmbit de la seva competència, amb creativitat, innovació i esperit de millora en el treball personal i en el dels membres de l'equip.

Mòdul professional

MP04. Inserció Sociolaboral

Unitats Formatives

UF1 Context de la inserció sociolaboral.

UF2 Entrenament en habilitats sociolaborals

Resultats d'aprenentatge

Contextualitza el context de la inserció sociolaboral analitzant el marc legal i els recursos existents.

Aplica tècniques d'entrenament en habilitats sociolaborals, en relació a les necessitats de les persones usuàries en l'entorn laboral

Paraules clau

Integració Social, eTwinning, Europa, Web2.0, anglès.

Exposició de l'experiència

Descripció

La presentació dels projectes eTwinning permet mostrar com, d'una forma fàcil, podem treballar amb altres grups d'alumnes europeus que estan cursant cicles semblants als nostres, i amb els que podem compartir un projecte comú.

https://prezi.com/ppyn9tyng7_/projectes-etwinning/

Desenvolupament

1. Què és eTwinning?

És una plataforma de treball online que ofereix:

- a) Un punt de trobada amb altres escoles d'Europa.
- b) Un intercanvi d'informació i coneixement d'altres experiències.
- c) La possibilitat de treballar conjuntament amb altres grups a través d'un projecte comú.

2. Altres avantatges que té eTwinning:

- a) És gratuït, els centres no han de pagar per entrar en la plataforma.
- b) És un espai virtual on compartir recursos i materials.
- c) Ofereix cursos de formació per a professors/es.
- d) Disposa d'un equip tècnic de suport en cada país per resoldre qualsevol dubte que pugui sorgir en relació al projecte que esteu portant a terme.
- e) És una experiència motivadora per l'alumnat; especialment el poder-se trobar amb altres joves que poden tenir les mateixes inquietuds que ells o elles.
- f) Reconeixement del treball realitzat. Es reconeix amb segells de qualitat i es premia els millors treballs.

3. Què vol dir eTwinning?

La e- ve d'electrònic. I Twin ve de germà bessó. La idea d'eTwinning és la de trobar un bessó que està treballant el mateix que tu, tant referit a la realitat del professor/a com de l'alumne.

També és important saber que des d'aquest any es una de les possibilitats de treball dels Programes Erasmus+, i es recomana haver treballat des de eTwinning abans de participar en un projecte d'intercanvi.

4. Exemple de Projecte eTwinning: "Europa-Europe tomorrow-Looking for the present for an improvement in the future".

<https://europetomorroweuropa.wikispaces.com/>

Aquest projecte es va treballar amb alumnes del CFGS d'Integració Social i alumnes del 1st High School Kesiarini d'Atenes, Grècia. El treball es realitzà des del Mòdul Professional 04, Inserció Sociolaboral en el curs 2012/13.

La celebració de l'any 2013 com a any europeu dels ciutadans ens va permetre iniciar un treball en el que els nostres alumnes es van familiaritzar amb el concepte de ciutadania europea, dissenyant finalment un model de ciutat ideal, la ciutat on ells els hi agradaria viure.

El caràcter pràctic del Mòdul Professional va facilitar la formació dels alumnes en continguts implícits en el mòdul, la introducció de la llengua anglesa en el currículum des d'una activitat participativa, així com el coneixement d'eines TIC, útils per treballar amb usuaris en processos d'inserció sociolaboral. Alhora, els alumnes va poder compartir amb altres joves d'un altre país les seves preocupacions e inquietuds. Aquest darrer aspecte comú va constituir un efecte estimulante pels alumnes per esmerçar-se en la utilització de l'anglès.

L'estructura de treball s'organitzà en cinc mòduls:

-Mòdul 1: Let's go to know each other.

Presentació dels alumnes i professores en la plataforma.

-Mòdul 2: Our visions of a future society.

Treball en relació la nostra expectativa sobre la societat del futur.

-Mòdul 3: Utopian and dystopian societies.

Exemples de societats utòpiques i distòpiques. Reflexió a partir de novel·les i pel·lícules que ens mostren aquestes possibilitats(per exemple, "Un món feliç", d'Aldous Huxley).

-Mòdul 4: Europa or European utopia.

Projectar quina seria la nostra idea d'una societat europea de futur, i que aportaríem per millorar Europa.

-Mòdul 5: Advantages and disadvantages of your european city.

Quina és la nostra realitat, què ens agrada i no ens agrada del nostre entorn; i quines propostes podríem fer per viure en una ciutat més humana i sostenible.

Es van utilitzar eines TIC i Web 2.0 per facilitar la creativitat dels alumnes, promocionant el seu potencial de treball. Aquestes eines es van utilitzar per presentar els continguts de treball i per guiar als alumnes en les activitats pràctiques. Aquests recursos ens van facilitar la introducció dels continguts d'una forma amena i divertida. Vam utilitzar Pixton, per crear tires còmiques, goAnimate per crear vídeos animats, glogster per crear pòsters i Utellstory i Prezi per crear presentacions.

5. Continuïtat del projecte eTwinning

Un cop acabat aquest projecte, i mitjançant una subvenció del "Programa Jovenut en Moviment" vam poder realitzar una estada a Atenes de 6 dies, continuant així el projecte endegat des de la plataforma eTwinning. El treball desenvolupat en aquest intercanvi es pot consultar en el següent link: <http://europetomorroweuropa.wordpress.com/>

Reconeixements del Projecte Europa:

El Projecte Europa va ser reconegut amb el segell de Qualitat Nacional eTwinning i el segell de Qualitat Europeu eTwinning, també va ser premiat en el Concurs convocat pel Servei Nacional eTwinning Alemany i premiat també en el Concurs convocat pel Servei Nacional eTwinning d'Espanya.

Els premis del projecte es poden trobar en els següents enllaços:

<http://europetomorroweuropa.wikispaces.com/home>., en la web del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya <http://www.xtec.cat/web/projectes/llengues/pluri/pie/etwinning> i en la plataforma eTwinning: <http://www.etwinning.es/es/proyectos/proyectos-destacados/787-europa-europe-tomorrow-looking-at-the-present-for-an-improvement-in-the-future>

Temporització

El projecte es va treballar des del 7 de gener de 2013 fins al juny de 2013. Es va seqüenciar en etapes de 30 dies de durada aproximadament, coincidint amb cadascun dels cinc mòduls. Després de la realització pràctica de cada mòdul, els alumnes havien d'emplenar un qüestionari d'avaluació de cada activitat.

Avaluació

Els alumnes es van implicar activament en el projecte encara que per a alguns el seu nivell d'anglès era molt bàsic, coneixien l'anglès però el tenien molt rovellat. Per tant, aquest projecte va suposar un estímul per revisar i millorar el seu nivell d'aquest idioma; la inquietud per conèixer una nova cultura i els nous mètodes de treball van tenir un efecte estimulante en el reciclatge lingüístic.

Tanmateix, aquest projecte ha permès que els nostres alumnes desenvolupen estratègies de cooperació i de treball grupal, ja que alguns materials publicats estan treballats en grup. S'han assabentat del què vol dir ser europeus, els recursos on poden accedir o els hi poden ser d'utilitat per orientar als seus usuaris/es com a futurs professionals.

L'avaluació de cadascun dels mòduls d'activitat la podeu trobar en aquest enllaç: <https://europetomorroweuropa.wikispaces.com/Evaluation+and+Follow+up>

L'avaluació de l'activitat, verbalitzada pels alumnes es pot veure en el següent enllaç: <https://www.youtube.com/watch?v=pa04ICMgP5M>

Conclusions

La conclusió de l'Europa que volen els joves de tots dos països es pot trobar en el següent enllaç:

http://prezi.com/fkfgkh5nhks/our-city-of-the-future/?utm_campaign=share&utm_medium=copy

Els resultats aconseguits en el projecte són:

1. Cooperació i treball grupal amb joves d'un altre país, Grècia.
2. Els alumnes van conèixer el significat de ser ciutadà d'un país europeu a l'hora que treballaven continguts relacionats amb les polítiques de treball de la Unió Europea.
3. Introducció de la llengua anglesa dins del currículum del CFGS d'Integració Social.
4. Introducció a l'ús d'eines TIC i Web 2.0.

Recomanacions

Us animo i encoratjo a que participeu en el projectes eTwinning perquè és una manera d'innovar la nostra forma d'impartir docència al mateix temps que coneixem una altra realitat de treball en un altre indret europeu. Crec que els alumnes poden tenir la possibilitat d'aprendre des d'aquesta eina de treball i conèixer nous companys i una nova realitat.

Com a ambaixadora eTwinning estic a la vostra disposició per guiar-vos en qualsevol dubte que pugueu tenir.

Viatge al Marroc, una aproximació a la interculturalitat des de la Integració Social

Emili Aguado

eaquado@xtec.cat

Institut Gallecs Mollet del Vallès

Dirigit a

CFGS d'Integració Social

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Dirigir la implementació de projectes d'integració social, coordinant les actuacions necessàries per a portar-les a cap i supervisant la realització de les activitats amb criteris de qualitat.

Realitzar actuacions administratives associades al desenvolupament del projecte, aplicant les tecnologies de la informació i la comunicació per gestionar la documentació generada.

Programar activitats d'integració social, aplicant els recursos i estratègies metodològiques més adequades.

Mantenir relacions fluides amb les persones usuàries i les seves famílies, membres del grup de treball i d'altres professionals, mostrant habilitats socials i aportant solucions als conflictes que sorgeixin.

Adaptar-se a les noves situacions laborals, mantenint actualitzats els coneixements científics, tècnics i tecnològics relatius al seu entorn professional, gestionant la seva formació i els recursos existents en l'aprenentatge al llarg de la vida i utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.

Resoldre situacions, problemes o contingències amb iniciativa i autonomia en l'àmbit de la seva competència, amb creativitat, innovació i esperit de millora en el treball personal i en el dels membres de l'equip.

NOTA

Aquesta experiència és un viatge de fi de curs que es planteja com una experiència relacionada amb l'àmbit de la seva formació.

És una iniciativa promoguda des de l'àmbit de la tutoria i tant les activitats prèvies com el viatge, serveixen per assolir resultats d'aprenentatge transversals

Paraules clau

CFGS d'Integració Social, interculturalitat, realitat magrebina.

Exposició de l'experiència

Descripció

Preparació i Realització d'una estada de 6 dies a Fes-Marroc.

Desenvolupament

La presència del col·lectiu magrebí és majoritària dintre dels col·lectius de persones nouvingudes a casa nostra, i molt sovint, tenim una visió estereotipada, de les persones i del país. Per acostar a l'alumnat d'ISO a la realitat del Marroc es realitza un viatge de fi de curs amb l'alumnat de 2n. A més a més tant les activitats prèvies al viatge com les que es realitzen a FES, estan relacionades amb l'àmbit de la seva formació.

El viatge es una estada de sis dies, realitza al mes de maig del 2n curs d'ISO, però per tal d'anar preparant les bases de la visita/estada, s'aniran fent tot un conjunt d'activitats prèvies en el centre, proposades des de l'àmbit tutorial i d'equip docent

Es proposa enfortir mecanismes de cohesió de grup, així com autogestió i autonomia en la proposta, organització i implementació d'activitats per tal d'acostar-nos a la realitat i proposta del viatge.

L'alumnat prepara un seguit d'accions per tal de poder finançar l'estada. Aquestes accions ens serviran per recollir diners i, alhora, donar a conèixer a tot el centre la voluntat de l'experiència.

A banda de la projecció externa al grup, també ens permet detectar prejudicis i estereotips alhora que treballar la seva existència i modificació. Per a aquesta feina realitzem un seguit d'activitats adreçades a conèixer la realitat del Marroc a partir de l'acostament a organitzacions que hi treballen (bé des de l'àmbit solidari i de cooperació internacional- Sodepau – bé des de l'àmbit de la Intervenció Social – Avenir-Fes).

Al llarg del curs s'aniran emmarcant fites de treball en l'àmbit de la Intervenció Social de cara a justificar el per què del nostre viatge (intervenció sobre infants, intervenció sobre violència de gènere, intervenció sobre persones amb discapacitació...).

Tot això es treballa a partir de diferents possibilitats: recursos audiovisuals, cinefòrums, xerrades especialitzades, visites de gent del país...aprofitant l'excusa que ens ofereixen el Dia Internacional dels Drets dels Infants-20 de novembre; el Dia Internacional de la Dona Treballadora-8 de març....).

També és fa èmfasi en distingir una visita turística d'una visita de treball especialitzat:

- Acostament a la realitat lingüística del Marroc (coneixement de vocabulari bàsic).
- Aproximació a la història recent. Colonialisme i Neocolonialisme francès i espanyol.
- El paper de l'Islam a la societat i la Intervenció Social del Marroc.

- La família, la dona i la Mudawana (Codi de Família 2004).
- Aspectes quotidians (comerç, regateig...).
- Aspectes històric-artístics.culturals de Fes: Fes el Balí, Fes el Jdid, Ville Nouvelle...

Un cop a Fes, l'estada compta amb cinc moments clau relacionats amb les visites i treballs a realitzar:

- Associació Avenir-Intervenció amb Menors.
- Centre d'Acollida de Menors de Babftur (Infants en situació de risc).
- Centre Basma d'Atenció a Persones amb Discapacitat (Persones amb Discapacitat psíquica i intel·lectual).
- Centre d'Acollida i Drets per a Dones Batha de Fes (Violència de Gènere i Familiar).
- Visites històricoculturals a Fes, Meknès, Moulay Idris i Volúbilis (coneixement de les característiques bàsiques dels indrets, història, cultura...).

A banda de tot aquest seguit d'activitats, la visita, òbviament, compta amb moments adreçats a afavorir aspectes d'autonomia personal, funcionament i cohesió grupal, valoració del proposat i realitzat....

Temporització

Al llarg de tot el 2n curs desenvolupament de les activitats preparatòries (xerrades, visites de gent experta, acostament a les realitats interculturals...).

La visita pròpiament dita es fa durant la segona quinzena de maig i dura 6 dies: sortida de Barcelona, estada a Fes, visites culturals, visites als centre d'Intervenció Social, tornada.

Avaluació

Valoracions diàries de les activitats proposades i realitzades durant el viatge.

Conclusions

Al llarg de l'experiència assolida als darrers 7 anys poden afirmar que la valoració per part de l'alumnat és molt i molt positiva, a banda de ser una oportunitat única des del punt de vista personal, de qüestionar-se i modificar alguns dels clixés que tenien sobre la realitat magrebina, tant del país com de la seva gent que viu a casa nostra.

Referents bibliogràfics

MAALOUF, A. (1999). *Identidades asesinas*. Madrid: Alianza Editorial.

BEN JELLOUN, T. (2004). *L'Islam explicat als nostres fills*. Barcelona: Ed. Icària.

SARTORI, G. (2003). *La sociedad multiétnica: pluralismo, multiculturalismo, extranjeros e islámicos*. Madrid: Ed. Taurus.

EL HACHMI, N. (2004). *Jo també sóc catalana*. Barcelona: Ed. Columna-KARROUCH,

L. (2004). *De Nador a Vic*. Barcelona: Ed. Columna.

T'accepto! M'acceptes?

Recursos per treballar la prevenció en la violència de gènere

Rosa Pozo

rpozo@xtec.cat

Ana Virgili

avirgil2@xtec.cat

Institut Salvador Seguí de Barcelona

Dirigit a

CFGGS d'Integració Social

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Dissenyar i posar en pràctica actuacions per prevenir la violència de gènere, avaluant el desenvolupament de les mateixes.

Mòdul professional

MP06: Atenció a unitats de convivència

Unitat Formativa

UF 4: Intervenció en situacions de relacions abusives i de violència. 30 hores

Resultat d'aprenentatge

Organitza estratègies d'intervenció en l'àmbit de la prevenció de violència de gènere analitzant els factors personals i socials. Implementa estratègies d'intervenció en violència de gènere relacionant les característiques de la situació amb el protocol establert.

Realitza activitats per al control i seguiment de la intervenció en la prevenció i intervenció de situacions de violència de gènere, justificant la selecció de les estratègies, tècniques i instruments d'avaluació.

Paraules clau

Integració social, aprenentatge-servei, concepte de gènere, relacions de parella, violència de gènere.

Exposició de l'experiència

Mostrem una pràctica educativa la finalitat de la qual és que l'alumnat disseny un taller de prevenció de la violència de gènere en una situació real basat en la metodologia de l'aprenentatge servei.

ELS ORIGENS

- **2011-2012: PROVA PILOT**
“FORMACIÓ D'AGENTS DE PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE”
 - Formació (35 hores): Formadora o formador aliè al centre.
 - Pràctica (25 hores): aprenentatge-servei.

A partir d'una demanda del Departament d'Ensenyament, juntament amb l'Institut Català de les Dones (ICD) i la Secretaria de Joventut, amb la voluntat d'actuar des de la prevenció i donar resposta a la creixent necessitat d'oferir a la població jove un marc de reflexió davant d'aquest fenomen, impulsen un programa de sensibilització social contra la violència masclista en l'àmbit de la parella on l'Institut Salvador Seguí va participar durant el curs 2011-2012 en la prova pilot formant futurs integradors socials com a agents de prevenció de la violència de gènere.

- **2012-2013: PROVA PILOT**
“FORMACIÓ D'AGENTS DE PREVENCIÓ DE LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE”

Donat l'èxit de l'edició anterior i la conseqüent demanda dels diferents grups que volien rebre els tallers per part dels futurs integradors socials es va tornar a fer una segona prova pilot.

Aquest curs la formació va córrer a càrrec del Centre formació Tamaia.

- **2013-2014: INCLUSIÓ/ADAPTACIÓ AL CURRÍCULUM LOGSE/LOE: MP06 UF4 30h**

Després de l'anàlisi i valoració òptima de les dues proves pilots es considera adient la incorporació d'aquests continguts al nou currículum LOE. Per tant, actualment aquesta temàtica ja forma part del mòdul professional 6: Atenció a unitats de convivència dins de la UF4 Intervenció en situacions de relacions abusives i de violència amb 30 hores impartides pels docents del cicle.

LA NOSTRA PROPOSTA

- Dissenyar unes sessions de prevenció de violència de gènere al mateix institut a través de la metodologia APRENTATGE-SERVEI.

Aquest taller va dirigit a adolescents i joves i donat que en el nostre Institut gairebé la majoria de l'alumnat forma part d'aquesta franja d'edat es va considerar adient fer les implementacions als nostres propis grups.

I es per això que ens hem basat en la metodologia aprenentatge-servei.

- Respondre a unes demandes explícites dels diferents cicles que s'imparteixen al centre: Perruqueria, Estètica, PQPI, TAPD,...

La demanda dels diferents cicles: Perruqueria, Estètica, PQPI, TAPD ve determinada pel coneixement de casos reals de relacions abusives detectats per les tutores.

L'OBJECTIU

- L'objectiu d'aquest tema és orientar en la futura tasca com a INTEGRADORS SOCIALS especialment en contextos de prevenció, organitzant estratègies d'intervenció, implementació i avaluació.

Aquest objectiu correspon a les RA de la UF4:

Organitza estratègies d'intervenció en l'àmbit de la prevenció de violència de gènere analitzant els factors personals i socials.

Implementa estratègies d'intervenció en violència de gènere relacionant les característiques de la situació amb el protocol establert.

Realitza activitats per al control i seguiment de la intervenció en la prevenció i intervenció de situacions de violència de gènere, justificant la selecció de les estratègies, tècniques i instruments d'avaluació.

TREBALL A L' AULA

- BLOCS TREBALLATS:
 - ❖ CONCEPTE DE GÈNERE
 - ❖ RELACIONS DE PARELLA
 - ❖ VIOLÈNCIA DE GÈNERE

El nostre alumnat ha de poder treballar cadascun d'aquest blocs per entendre com es pot generar/iniciar una relació abusiva en una relació de parella.

Es important treballar en aquest ordre per tal de sensibilitzar i prendre consciència de cadascun d'aquest blocs.

A continuació presentem els diferents blocs i recursos que nosaltres hem treballat amb el nostre alumnat per tal de complementar la teoria i donar les eines i recursos necessaris per preparar la seva implementació.

CONCEPTE DE GÈNERE

- Dinàmica 1: Pluja d'idees (classificació d'adjectius que defineixen homes i dones).
- Dinàmica 2: Assignació de rols (relacionar diferents tasques amb el gènere).
- Dinàmica 3: Anàlisi anuncis estereotipats (colònies, detergents, cotxes, joguines...) al llarg del temps.

DESCRIPCIÓ DINÀMICA	FINALITAT
<p>Dinàmica 1: Dividim la pissarra en dos columnes :home-dona. Els alumnes proposen diferents adjectius a cadascuna de les columnes. Posada en comú del resultat.</p> <p>Dinàmica 2: Un alumne noi i una alumna noia surten davant la pissarra com a representants dels gèneres.</p> <p>El dinamitzador té preparades diferents tasques familiars-domèstiques en papers autoadhesius. Es distribueixen entre l'alumnat. Després un per un surten i ho enganxen a qui considerin oportú. Posada en comú.</p> <p>Dinàmica 3: Visualitzar diferents anuncis al llarg del temps on es veuen reflectits els estereotips d'homes i dones. Posada en comú per potenciar un esperit crític, ja que aquests aspectes no afavoreixen les relacions igualitàries entre ambdós sexes.</p> <p>Variant: Es pot proposar fer el disseny d'un anunci alternatiu modificant les imatges estereotipades de dones i homes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fer visible com tenim incorporats els estereotips de forma inconscient ✓ Prendre consciència de la responsabilitat en totes les tasques i en tots els espais (públics-privats, familiars-domèstics) de igual forma en nois i noies ✓ Identificar en diferents mitjans audiovisuals aquests estereotips, de l'entorn, fruit d'un espai i una època

RELACIONS DE PARELLA

- Curtmetratge "Hechos son amores"(Junta d'Andalusia).
- Anàlisi de cançons ("Sin ti no soy nada" Amaral, "La pared" Shakira, "Malo" Bebe,...).
- Dinàmica SI/NO (A partir de frases fetes).

Curtmetratge: És un curt on es poden visualitzar en situacions reals i properes a la població jove sobre tipus de relacions de parella actuals. El valor que se li dona a l'amor i la relació de parella. Estimula l'autoreflexió afavorint una mirada pluralista i igualitària. És un bon punt de partida (18') per introduir el tema relacions de parella.

Anàlisi de cançons: Aquí us proposem algunes cançons en concret, tot i que el repertori és molt ampli. Només cal posar-hi atenció a la lletra d'algunes cançons per detectar models de parella on les relacions no són igualitàries. L'activitat consisteix en analitzar la lletra i fer una reflexió i posada en comú.

Es posicionen els alumnes en una única filera al mig de l'aula.

A una paret col·loquem un cartell amb SI i a una altra un cartell amb NO. El dinamitzador diu una frase sobre l'amor romàntic i cadascú es posiciona al SI/NO. Tothom ha de fer una tria. Posada en comú, demanant als alumnes les raons de la seva elecció.

Exemple de cançó: La pared (Shakira)

...*Después de ti la pared*

- *No me faltes nunca*
- *Debajo el asfalto*
- *Y más abajo estaría yo*
- *Después de ti la pared*
- *No me faltes nunca*
- *Debajo el asfalto*
- *Y más abajo estaría yo*
- *Sin ti*
- *Eres la enfermedad y el enfermero*
- *Y ya me has convertido*
- *En tu perro faldero*
- *Sabes que sin ti*
- *Ya yo no soy*
- *Sabes que a donde vayas voy...*

Dinàmica SI/NO

Exemples de frases sobre l'amor romàntic:

“ Si una parella s'estima de veritat, podran superar tots els obstacles per a què puguin estar junts”.

“Si hem d'anar a una festa un dissabte a la nit i a la meva parella no li bé de gust anar-hi i em demana que em quedi i l'estimo de veritat, jo em quedaré.”

“Si estàs enamorat/da de veritat, no et pot agradar ningú més”.

“Si no sento gelosia vol dir que no estic realment enamorat/da”.

“Quan una parella està enamorada, podem comptar que el sexe serà meravellós”.

VIOLÈNCIA DE GÈNERE

- Visionat pel·lícula: *“Te doy mis ojos”*
- Curt: *“Subir y bajar”*. David Planell. Youtube
- Curt: *“Jugando a papas y mamás”*. Youtube

“Te doy mis ojos”: És una pel·lícula espanyola (106') de 2003 dirigida per Icíar Bollaín sobre la violència de gènere. Es pot visualitzar el circuit de violència de gènere i la visió de víctima dels dos personatges (dona maltractada i el marit maltractador).

“Subir y bajar”: És un curtmetratge (4'09) on el director i guionista David Planell fa visible les estratègies del maltractador i el xantatge emocional sobre la víctima, estratègies que moltes vegades provoca la retirada de denúncies.

“Jugando a papàs y mamás”: És un curtmetratge (3'24) on s'evidencia el circuit de violència de gènere i reproduït a través del joc simbòlic per una nena.

ORIENTACIONS PER LA IMPLEMENTACIÓ

Taller de prevenció dirigit a joves o a persones adultes (dues sessions de 2 hores cadascuna)

En el nostre cas, donat que el mòdul està organitzat a segon curs, i durant el darrer trimestre, vam considerar idònia la proposta de treballar a través de la metodologia d'aprenentatge-servei amb el nostre alumnat.

Tot i així, entenem que la realització d'aquests tallers, per la sensibilitat del tema i les característiques del nostre alumnat (jove), en un primer curs, on encara no tenen prou experiència i formació sigui més viable treballar amb altres opcions, com les que indiquem tot seguit.

Altres opcions:

- Muntar una exposició (per exemple pel 8 de març).
- Confeccionar un monogràfic d'una revista.
- Organització d'una jornada de sensibilització.
- Organitzar un video-fòrum.
- Elaborar material específic.
- Fer una pel·lícula alternativa (per exemple: nou “Crepúsculo”).
- Fer una obra de teatre/hip-hop.
- Analitzar pel·lícules i publicar-ho a la web, revista,...
- Estudi comparatiu de la percepció que tenen alumnat que no ha rebut els tallers i els que sí que l'han rebut.

RECURSOS

- Alberdi, I. (2005). *Violència: Tolerancia cero*. Barcelona: Obra social, Fundació La Caixa.
- Programa Talla amb els mals rotllos, impulsat per l'Institut Català de les Dones (ICD), la Secretaria de Joventut (SJ) i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya.
- Recursos educatius per a la igualtat i la prevenció de la violència de gènere.
http://www.educarenigualdad.org/Dap_Materiales.aspx

Aquí mostrem els recursos utilitzats en el nostre cas per treballar aquest tema, tot i que som conscients que és una petita mostra de la gran varietat de fonts d'informació que hi ha actualment.

Tolerancia cero.

És un llibre adreçat a educadors pel vessant preventiu, on es recolzen les víctimes per superar les seqüeles de les situacions de maltractaments i fomenten la conscienciació de la societat en general per aconseguir l'eliminació de la violència.

"La violència contra les dones ha existit sempre. La novetat és veure-la com a violència i deixar d'acceptar-la". (*Com reconèixer i com eradicar la violència contra les dones*, Inés Alberdi).

Talla amb els mals rotllos.

Aquest material està editat en format de carpeta on s'inclouen fitxes on podem trobar diferents eines i recursos per poder treballar els continguts en prevenció de les relacions abusives.

És una eina didàctica pels dinamitzadors dels tallers.

Està distribuït en 3 mòduls:

MÒDUL1: Construcció i convivència amb el concepte del gènere.

MÒDUL2: El model de l'amor romàntic.

MÒDUL3: La violència masclista en la parella.

http://www.educarenigualdad.org/Dap_Materiales.aspx.

És una guia didàctica que permet facilitar la recerca de materials per treballar a l'àmbit educatiu les relacions igualitàries.

GESTIÓ DE LA IMPLEMENTACIÓ

- Contactar amb els tutors dels diferents grups

- Conèixer el perfil dels destinataris
- Dissenyar el taller
- Implementar el taller
- Avaluar-lo

Les fases que hem seguit per dissenyar la implementació amb el nostre alumnat, han estat les següents:

1. Contacte amb els tutors per conèixer les característiques del grup diana.
2. Preparar i dissenyar les diferents activitats del taller.
3. Implementació del taller. Els tallers es distribueixen en 2 sessions de 2 hores cadascuna amb una separació d'una setmana entre una sessió i l'altra per tal de fer una valoració i redefinir objectius i activitats. Durant la 1a. Sessió treballar bloc 1 i bloc 2 i durant la 2a. Sessió bloc 3 i conclusions.
4. Implementar els tallers amb un professor observador a l'aula.
5. Fer una valoració per grups i després fer una posada en comú en gran grup sobre els resultats i aspectes de millora a tenir en compte.

VALORACIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

- L'alt grau de satisfacció per part del grup destinatari.
- Alt grau d'implicació i identificació amb el perfil professional per part del nostre alumnat.
- L'èxit dels tallers ha generat una demanda per part dels diferents grups del centre.

La valoració d'aquesta experiència és molt positiva. Podem constatar que pels alumnes va ser tot un repte poder exercir com a professionals/integradors socials amb grups reals, tot i la dificultat en tractar un tema sensible i davant l'aparició d'alguns casos de relacions abusives.

També l'alumnat que rebia els tallers va manifestar el seu agraïment als dinamitzadors per les reflexions fetes i la proximitat entre dinamitzadors i alumnes del grup diana.

Per constatar aquest èxit mostrem algunes opinions dels alumnes:

- ... "Seria interessant la implementació d'aquest taller a totes les persones que treballen en l'àmbit social"...
- ..."vam ser molt professionals, vam saber combinar dinàmiques, debats i explicacions... amb un llenguatge molt entenedor"...

Referents bibliogràfics

Els referents bibliogràfics estan ordenats per ordre d'aparició en el document.

- Díaz, V., Crespo, C. (2008). *"Hechos son amores"*. Espanya
- Estrella de Mar. Sin ti no soy nada. Amaral (2002)
- Fijación oral vol.1.La pared. Shakira (2005)

- Un pokito de rocanrol. Malo. Bebe (2012)
- García de Leániz, S., Boallín, I. (2003). *Te doy mis ojos*. Espanya.
- Subir y bajar. David Planell.(2010).Youtube (penjat per Fundación Mujeres)
- Daddies & Mummies.Jugando a papas y mamás.Crespo,M.,(2008).Youtube
- Alberdi, I. (2005). *Violencia: Tolerancia cero*. Barcelona: Obra social, Fundació La Caixa.
- Institut Català de les Dones (ICD), la Secretaria de Joventut (SJ) i el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. *Talla amb els mals rotllos* .(2004).Barcelona
- Fundación Mujeres. *Recursos educativos para la igualdad y la prevención de de la violència de genero*.(2013).

http://www.educarenigualdad.org/Dap_Materiales.aspx

Treballem en Xarxa: Aplicació de projectes d'atenció psicosocial en l'àmbit professional

Rebeca Escales

rescales@xtec.cat

Eva Ricart

ericart2@xtec.cat

Jordi San Martín

jmart569@xtec.cat

Institut de Tremp

Dirigit a

CFGM d'Atenció a les persones en situació de dependència

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Determinar les necessitats assistencials i psicosocials de la persona en situació de dependència, mitjançant la interpretació de la informació obtinguda sobre la persona a través del pla d'atenció individual, respectant la confidencialitat de la mateixa.

Organitzar les activitats d'atenció a les persones en situació de dependència, afavorint la seva col·laboració, i tenint en compte les directrius establertes en el pla d'atenció individualitzada.

Implementar intervencions de suport psicosocials, emprant ajudes tècniques, suports de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació, i seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Aplicar tècniques i estratègies per al manteniment i desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social de les persones en situació de dependència, emprant ajudes tècniques i de comunicació d'acord amb les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Resoldre les contingències amb iniciativa i autonomia, mostrant una actitud autocrítica i buscant alternatives per afavorir el benestar de les persones en situació de dependència.

Actuar amb responsabilitat i autonomia en l'àmbit de la seva competència, organitzant i desenvolupant el treball assignat, cooperant o treballant en equip amb altres professionals en l'entorn de treball.

Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

Mòdul professional

MP04. Atenció i suport psicosocial

Unitat Formativa

UF 2: Suport en l'estimulació cognitiva de les persones.

UF 3: Suport en l'animació grupal.

UF 4: Suport en el desenvolupament de les relacions socials.

Resultat d'aprenentatge

UF 2: Suport en l'estimulació cognitiva de les persones

Suport en l'estimulació cognitiva de les persones.

Organitza l'entorn d'intervenció relacionant les activitats de suport a l'estimulació cognitiva amb les necessitats de les persones en situació de dependència.

Realitza activitats i exercicis de manteniment i entrenament psicològic, rehabilitador i ocupacional amb les persones en situació de dependència seleccionant-les en funció de les seves característiques.

Realitza el seguiment de les intervencions de suport en l'estimulació cognitiva i activitats relacionant la informació extreta de diferents fonts amb els instruments i protocols d'avaluació.

UF 3: Suport en l'animació grupal.

Organitza l'entorn d'intervenció relacionant les necessitats socials de les persones en situació de dependència amb les activitats grupals del pla de treball.

Realitza l'acompanyament en les activitats socials relacionant els recursos comunitaris amb les necessitats de les persones en situació de dependència.

Aplica estratègies i tècniques d'animació grupal en la institució analitzant les necessitats de les persones en situació de dependència.

Realitza el seguiment de les intervencions de suport en l'animació grupal relacionant la informació extreta de diferents fonts amb els instruments i protocols d'avaluació.

UF 4: Suport en el desenvolupament de les relacions socials.

Organitza l'entorn d'intervenció relacionant les necessitats psicosocials de les persones en situació de dependència amb les característiques de la institució o el domicili.

Aplica estratègies de suport psicosocial i habilitats de relació social relacionant-les amb les necessitats psicosocials de les persones en situació de dependència.

Informa a les persones assistents no formals relacionant les seves demandes i necessitats amb els recursos comunitaris.

Realitza el seguiment de les intervencions i activitats relacionant la informació extreta de diferents fonts amb els instruments i protocols d'avaluació.

Paraules clau

Atenció a persones en situació de dependència, projecte d'atenció psicosocial, atenció i suport psicosocial, treball en xarxa.

Exposició de l'experiència

Descripció

Per començar a descriure la nostra experiència educativa, creiem necessari centrar-nos en el context on ens trobem.

Cal destacar el marc geogràfic de la nostra comarca, així com les característiques tant del propi alumnat com del centre, el qual posseeix una distribució conjunta singular dels cicles de Cures Auxiliar d'Infermeria (CAI) i el cicle d'Atenció a Persones en Situació de Dependència (ATPD).

Pel que fa al marc geogràfic ens trobem en la comarca del Pallars Jussà, una comarca rural de gran extensió territorial però amb poca densitat de població. La població de Tremp, on està situat el nostre institut, és la capital de comarca i gaudeix dels principals serveis. A nivell sociosanitari disposem de diferents serveis, entitats i institucions tals com un hospital comarcal, una residència, un centre de dia i els Serveis socials. Al ser una població relativament petita permet la relació vivencial de manera fluïda entre el nostre centre i aquestes organitzacions.

Referent a les característiques de l'alumnat destaquem que es tracta d'un alumnat heterogeni, d'edats compreses entre els 17 i 50 anys. I, procedent, bàsicament, de la comarca, tant població autòctona com de procedència d'altres països: Marroc, Brasil i República dominicana principalment. La gran majoria prové d'estudis secundaris, proves d'accés i de l'antic programa d'estudis del Batxillerat.

Per últim, voldríem explicar que l'Institut de Tremp té autoritzat pel Departament d'Ensenyament una organització singular integrada dels cicles CAI (Cures Auxiliars d'Infermeria) i ATPD (Atenció a Persones en Situació de Dependència). Aquesta organització permet realitzar els dos cicles de manera conjunta en dos cursos mitjançant la resolució de 10 de setembre de 2008, modificada el 20 de juny de 2012.

Partim de la idea que el treball en xarxa és molt més que col·laborar amb altres organitzacions, doncs també implica pensar, comunicar i actuar conjuntament, compartint objectius i recursos, i fomentar el contacte, mitjançant l'acció, amb les diverses entitats locals d'un àmbit territorial.

Persegueix, especialment, el treball de forma complementària i és una manera efectiva de compartir les necessitats dels grups, d'aprendre de l'experiència de l'altre i de les sinèrgies que esdevenen pel fet de treballar en equip. També respon a inquietuds del nostre alumnat per interactuar amb les organitzacions, empreses i associacions de la

nostra comarca per tal de conèixer la realitat del món professional de forma més propera.

S'implementen i s'incorporen a l'àmbit educatiu els principis del treball en xarxa:

- Objectius comuns (centre educatiu -organitzacions)
- Acció activa conjunta
- Treball en equip
- Relacions horitzontals
- Sentiment de pertinença
- Relació col·laborativa
- Retroalimentació comunicativa
- Construcció col·lectiva del coneixement

Així doncs, amb la idea de col·laboració amb les diferents entitats comarcals i de construir coneixement compartit mitjançant la suma de capacitats, ja fa anys que el nostre equip docent treballa de manera cooperativa mitjançant visites als centres, invitant als professionals a les nostres aules o organitzant activitats compartides entre altres.

En el següent gràfic mostrem, a grans trets, com s'estableixen aquestes relacions comunicatives.

Com es pot veure en el gràfic, les relacions són horitzontals i bidireccionals entre les diferents organitzacions. Com a eix central situem el nostre Institut com a focus organitzatiu d'aquestes relacions però tenint en

compte que les altres entitats també mantenen contactes fluids entre elles.

Per tal de mostrar més en concret com s'evidencia aquest treball en xarxa ens centrarem en una de les activitats que duem a terme: els **projectes d'atenció psicosocials en l'àmbit professional** des del MP04 Atenció i Suport Psicosocial del cicle formatiu de grau mitja d'**Atenció a Persones en situació de Dependència (ATPD)**.

Aquestes experiències metodològiques descriuen com l'alumnat ha aplicat els seus coneixements a través de projectes d'estimulació cognitiva, d'animació grupal i habilitats socials a la residència de gent gran Fiella i al centre de dia de Tremp.

Desenvolupament

Per desenvolupar els **Projectes d'atenció psicosocial a l'àmbit professional** seguim un procés de valoració i comunicació amb les entitats: residència de gent grant Fiella i centre de dia de Tremp per tal de realitzar una proposta, de col·laboració i implementació, d'activitats d'intervenció psicosocials.

Des del mòdul 4 "Atenció i suport psicosocial" organitzem activitats d'ensenyament-aprenentatge amb d'aplicació a l'àmbit professional de l'alumnat. Es tracta, doncs, de planificar un projecte i executar les activitats plantejades.

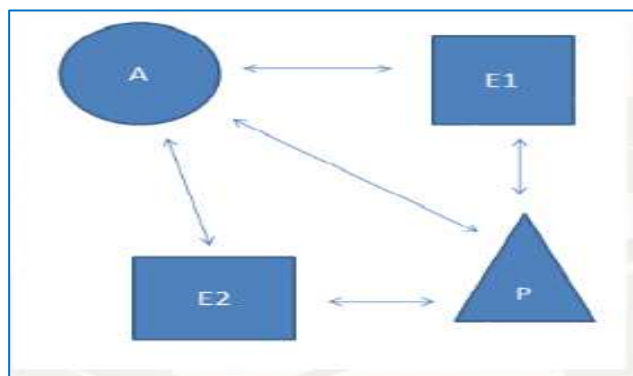
Planificació:

Per fer la planificació seguim els passos següents:

- 1) Activitat inicial: es mostren fotografies d'altres grups d'alumnes fent una activitat vivencial per motivar als alumnes i així començar a fer propostes.
- 2) Anàlisi dels continguts del mòdul per al disseny de l'activitat ensenyament-aprenentatge "projecte".
- 3) Primer plantejament de l'activitat.
- 4) Posada en contacte amb les entitats per comentar-los el nostre propòsit. Ells ens donen el vist-i-plau i ens fan alguna consideració si és necessari. Proposta de dates per l'execució.
- 5) Revisió de l'activitat i disseny final de la proposta. Temporització.
- 6) Contacte amb les entitats sobre la idea final de l'activitat. Acord de dates.
- 7) Elaboració d'un guió del projecte pels alumnes.
- 8) Proposta d'activitat als alumnes. Se'ls planteja com podem fer l'anàlisi de necessitats del grup al qual farem l'activitat. Es fa una pluja d'idees.
- 9) Es treballa la seva proposta (qüestionari pel coordinador/a i observació dels usuaris).
- 10) Es parla amb les entitats perquè ho valorin. S'acorda la data per fer l'observació.

Es tracta d'una estructura comunicativa en forma de roda (segons Leavitt). Es tracta d'una estructura de comunicació centralitzada però que funciona molt bé per aquest tipus de tasques.

A: alumnes, P: professor, E1: entitat 1 (residència), E2: entitat 2 (Centre de dia).

1) Es du a terme la proposta d'anàlisi de necessitats (s'envia l'entrevista a la coordinadora per correu electrònic i es va un dia a fer l'observació; l'alumnat ajuda als usuaris a fer tallers de manualitats i mentrestant fan l'observació).

Aquí hi ha una estructura de comunicació menys centralitzada que s'apropa a la forma circular (segons Leavitt) en la qual els alumnes poden intercanviar opinions amb els usuaris sobre aquelles activitats que més els agraden, parlar amb la terapeuta ocupacional, etc. I alhora el centre veu com són els alumnes i quin tipus d'activitat faran.

Implementació:

Es realitzen grups de treball de 4 persones heterogenis (escollits pel professor). S'explica als alumnes com han de treballar de manera cooperativa i se'ls facilita eines i estratègies per a que ho puguin fer.

Alguns exemples són:

- Eina per a la coordinació: determinació de rols
- Eina per a l'organització: elaboració d'una acta per cada sessió de treball
- Estratègia de treball: llapis al mig, foli rotatori, bola de neu

L'alumnat disposa del guió a la plataforma virtual. El guió es compon dels següents apartats:

1.Anàlisi de necessitats

Es realitza un anàlisi de necessitats del grup d'usuaris pel qual es programa el projecte i, finalment, s'aplicarà una activitat.

Es fa mitjançant dos instruments:

- Qüestionari dirigit al coordinador/a del centre
- Observació directa
- En aquest apartat heu de fer l'anàlisi de les necessitats dels vostre grup d'usuaris.

2.Planificació

2.1.Objectius

- Redacteu almenys 3 objectius generals i de cada un d'ells almenys 2 d'específics.

2.2.Metodologia

- Feu una explicació de quins principis metodològics seguireu (participació dels usuaris, partir dels seus coneixements, diversió, activitats adaptades a cada un i al seu ritme, clima afectiu agradable...).

2.2.1.Proposta d'activitats

-Feu 2 fitxes d'activitat, una pel primer dia i l'altra pel segon dia del taller.

La taula de la fitxa ha de contenir els següents apartats:

- Títol de l'activitat
- Durada total
- Data
- Descripció
- Organització
- Recursos
- Adaptacions
- Avaluació

2.3.Temporalització

-Feu una taula que mostri la programació del vostre taller un dia a la setmana durant 3 mesos.

2.4.Recursos

-Heu d'enumerar tots els recursos necessaris per tot el projecte. I classificar-los en humans i materials.

-Heu de fer un pressupost dels recursos materials.

3.Execució

Es tracta de la posada en pràctica. Anireu al centre de dia per executar la primera activitat que heu programat. Es valorarà que dueu a terme l'activitat segons el que havíeu planificat i que la vostra actuació sigui correcta.

-Un cop feta l'execució haureu de fer una descripció objectiva de com va anar l'activitat (compliment de les activitats horaris...participació dels usuaris...).

4.Avaluació

Heu de valorar el vostre projecte. En concret l'activitat que vàreu dur a terme mitjançant:

- Valoració segons els objectius previstos.
- Recull de les impressions en la coavaluació (entitat-alumnes-professora)
- Proposta de millora

Temporització

Els projectes d'Atenció psicosocial estan temporitzats com una activitat més d'ensenyament i aprenentatge dins la programació de cada una de les unitats formatives (UF2, UF3 i UF4) del Mòdul 4.

A mode general, s'estimen de 12 a 15 hores per tal d'elaborar-lo de principi a fi.

Avaluació

***“Avaluar per aprendre”*: la reflexió en el nostre aprenentatge**

Com a docents, en moltes ocasions, ens replantegem quin significat té l'avaluació per a l'alumnat i també per als que ens dediquem professionalment a l'ensenyament. Tanmateix, l'avaluació és una part intrínseca del procés d'aprenentatge i hauria d'anar més enllà d'una mera qualificació.

Per tant, apostem per una avaluació que englobi les diferents parts d'aquest procés, un feed-back comunicatiu, una reflexió conjunta entre diferents agents educatius. Aquesta reflexió és fruit de l'autoregulació, l'autoavaluació dels alumnes i de la coavaluació dels participants en el projecte.

Com avaluem el projecte?

En primer lloc, cal identificar diferents fases de l'avaluació formadora:

Avaluació inicial o diagnòstica: la realitzem a través de la conversa a l'aula i també amb activitats inicials com la de “contrastar i comparar imatges” de diferents activitats que es podien realitzar a diferents residències i centres de dia. L'alumnat aporta els seus coneixements previs, propostes d'activitats a través de pluja d'idees, dinàmiques de motivació, etc.

Avaluació processual a través de l'autoavaluació i l'autoregulació de l'alumnat. Per a què l'alumnat es puguin autoavaluar: cal que lliurem els criteris d'avaluació ben definits i clars o millor si l'alumnat els defineixen. Així, l'alumnat és capaç de modelar el seu aprenentatge identificant les dificultats i fent propostes de millora, i és més senzill que s'autoavaluï i coavaluï el treball cooperatiu.

També s'inclou una *co-avaluació final* que afavoreixi una reflexió conjunta, més o menys oberta mitjançant la presentació per part de tot l'alumnat del seu projecte a la resta de companys, amb les seves propostes de millora i les conclusions compartides.

Els instruments d'avaluació són:

Els registres d'observacions: full de registres i observacions més obertes del professorat i alumnat.

Els diaris d'aprenentatge, més o menys guiats, que emplena l'alumnat a través dels quals faran el seguiment del seu pla de treball, observació del seu aprenentatge i consecució dels seus objectius.

L'entrevista als professionals de les institucions que han col·laborat amb nosaltres.

Els diferents projectes i activitats lliurades en grups al professorat.

El full d'autoavaluació i coavaluació conjunta, presentant les seves valoracions i propostes de millora.

-Diari d'aprenentatge

Diari d'aprenentatge més guiats (Durant l'activitat)	
Nom:	
Què estic aprenent?	
Quins recursos estic utilitzant? Per a què em serveixen?	
Amb quines dificultats m'estic trobant?	
Estic seguint la planificació?	
Me n'adono de què necessito saber més...	
Què cal millorar?	

- Pla de treball diari

PLA DE TREBALL DIARI NUM:	Nom del grup:
DISTRIBUCIÓ DE ROLS:	
OBJECTIUS DE TREBALL:	
COM ENS ORGANITZAREM: QUÈ FAREM AVUI?	
QUINES SÓN LES TASQUES REALITZADES?	

- Fitxa d'avaluació i Coavaluació

Nom:	Com ho he fet (autoavaluació)			Com ho ha fet (coavaluació)			
Has treballat bé?	CM	B	M B	Nom:			
Has estat participatiu?				Ha estat participatiu?	CM	B	MB
T'has esforçat per a què el grup aprengué bé?				S'ha esforçat per a què el grup aprengué bé?			
Has ajudat als companys a aclarir els seus dubtes?				Ha ajudat als companys a aclarir els dubtes?			

Diaris més oberts

“Avui ens ha costat concentrar-nos i és difícil la tria de l'activitat, un diu una cosa, l'altre un altre, al final hem decidit que cadascú posi 2 o 3 idees i d'entre aquestes ens hem decantat per una i hem explicat els objectius de la nostra activitat [...]”

Conclusions

El treball en xarxa o col·laboratiu és un recurs pedagògic molt engrescador ja que apropa l'alumnat i al docent a establir vincles amb les entitats i associacions locals en l'àmbit de l'atenció sociocomunitària.

La pràctica social adquireix un paper rellevant. L'aplicació de projectes en aquest àmbit emfatitza la necessitat de sortir de l'aula per aprendre fent i valora l'experiència enriquidora de la participació activa de l'alumnat que es sent més protagonista del seu procés d'aprenentatge.

Per part dels participants en els projectes i activitats, el professorat percep que l'alumnat pot estar més motivat al dissenyar, planificar i desenvolupar una activitat pràctica, i valora positivament el treball amb les entitats del municipi. És una forma d'apropar-se a l'entorn laboral més proper.

Així mateix, els alumnes són més conscients del que aprenen i tenen l'oportunitat d'aplicar-ho fora de l'aula, poden relacionar els seus coneixements i els propis recursos en el seu món professional, i es mostren satisfets quan relaten l'experiència vivencial del seu projecte.

“Hem acabat amb bones sensacions ja que no ens ha sorgit cap problema i mentre fèiem l'activitat hem aconseguit captar l'atenció de tots i fer-los riure, i passar una bona

estona. Creiem que hem actuat correctament, tot i que al principi ens ha fet una mica de vergonya però després hem anat agafant confiança amb nosaltres mateixos.”

“Quedem satisfets del resultat final i contents per l'experiència”

“El que més m'ha agradat és arrencar somriures”

Per altra banda, els professionals de les diferents institucions destaquen que és una excel·lent oportunitat per a la formació de l'alumnat i pel coneixement mutu el fet de treballar paral·lelament amb ells.

“Per descomptat que és important que l'alumnat s'apropin al que serà el seu món professional. Per part dels padrins, els hi agrada que vingui gent de fora perquè els canvia una mica la rutina que porten aquí a la casa.”

Evidentment, hi ha propostes de millora sorgides de la reflexió conjunta entre l'alumnat, docents i professionals. Aquestes subratllen la necessitat de disposar de més temps per establir clima de confiança entre els usuaris i el nostre alumnat, valorar l'actitud d'alguns alumnes i fomentar el treball en equip, afavorir la creativitat en l'aprenentatge dels nostres alumnes.

Aquestes experiències educatives també complementen la nostra tasca professional, compartir-les amb d'altres companys esdevé “treball en xarxa” per tal de continuar aprenent i gaudir fent-ho entre tots.

Referents bibliogràfics

Cano, M. (2014) “Curs d'intel·ligències múltiples i treball cooperatiu”. ICE UdL.

Escales, R. Ricart, E. San Martín, J. (2014). **Treballem en Xarxa: Aplicació de projectes d'atenció psicosocial en l'àmbit professional.**

IV Jornada d'Intercanvi d'Experiències de la Família de Serveis Socioculturals i a la Comunitat.

http://prezi.com/y_y_ixizf09/?utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share

Ongallo, C. (2007) Manual de comunicació. Guía para gestionar el Conocimiento, la información y las relaciones humanas en empresas y organizaciones. Madrid: Dykinson.

Pujolàs, P. (2003) **Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula.** Editorial Eumo.

Sanmartí, N. (2010) “**Avaluar per aprendre**”. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya.

Més gran, més important

Núria Celiméndiz

ncelimen@bemen3.cat

Centre de formació professional Bemen-3

Dirigit a

CFGM d' Atenció a les persones en situació de dependència

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Determinar les necessitats assistencials i psicosocials de la persona en situació de dependència, mitjançant la interpretació de la informació obtinguda sobre la persona a través del pla d'atenció individual, respectant la confidencialitat de la mateixa.

Implementar intervencions de suport psicosocials, emprant ajudes tècniques, suports de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació, i seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Aplicar tècniques i estratègies per al manteniment i desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social de les persones en situació de dependència, emprant ajudes tècniques i de comunicació d'acord amb les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Adaptar-se a les noves situacions laborals originades per canvis tecnològics i organitzatius en els processos productius, actualitzant els seus coneixements, utilitzant els recursos existents per a l'aprenentatge al llarg de la vida i les tecnologies de la informació i la comunicació.

Actuar amb responsabilitat i autonomia en l'àmbit de la seva competència, organitzant i desenvolupant el treball assignat, cooperant o treballant en equip amb altres professionals en l'entorn de treball.

Resoldre de forma responsable les incidències relatives a la seva activitat, identificant les causes que les provoquen, dins l'àmbit de la seva competència i autonomia.

Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

Aplicar procediments de qualitat, d'accessibilitat universal i de disseny per a tothom en les activitats professionals incloses en els processos de producció o prestació de serveis.

Mòduls professionals, unitats formatives i resultats d'aprenentatge

MP7 Suport domiciliari

UF3 Gestió i preparació de l'alimentació

Selecciona aliments del menú relacionant les seves característiques i proporcions amb les prescripcions establertes.

Elabora aliments relacionant el procés de preparació amb tècniques bàsiques de cuina.

MP2 Atenció sanitària

UF 2 Activitats d'assistència sanitària

Realitza activitats d'assistència sanitària relacionant les necessitats i característiques de la persona usuària amb el que s'estableix en el pla de cures

- Pren les constants vitals de la persona utilitzant els materials adequats i seguint les prescripcions establertes

MP3 Promoció de l'autonomia personal

UF1 Entrenament d'habilitats d'autonomia personal i social

Caracteritza els programes d'entrenament d'habilitats d'autonomia personal i social, seleccionant les tècniques pròpies de la intervenció

Així mateix també es pretén afavorir l'assoliment de les **competències professionals, personal i socials**:

- Iniciativa
- Organització del treball
- Resolució de problemes
- Responsabilitat
- Autonomia
- Treball en equip
- Relació interpersonal

Paraules clau

Persones grans, demències, autonomia, dependència.

Exposició de l'experiència

Descripció

El projecte "**Més gran, més important**", vol esdevenir un reconeixement a la gent gran de Nou Barris (Barcelona) dedicant-los un dia especial amb la finalitat d'estimular la seva participació en la vida del barri i contribuir amb el seu benestar i salut, mostrant la importància de tenir un envelliment saludable i actiu.

Els/les estudiants/es de la família de Serveis Socioculturals i a la Comunitat crearan un espai actiu i participatiu en diferents ubicacions del barri a través de la dinamització d'activitats relacionades amb la salut i l'oci adreçats a aquest sector de població.

Metodologia

La metodologia utilitzada es basa en l'Aprenentatge Servei. Considerem que l'estudiant/a ha de crear el seu propi coneixement a partir d'un aprenentatge basat en la implementacions dels continguts treballats curricularment a l'aula dins de l'àmbit professional del sector. D'aquesta manera s'aconsegueix que l'aprenentatge sigui significatiu per els estudiants.

L'educador/a es converteix en un guia que acompanya a l'estudiant en el seu procés d'aprenentatge.

Aquesta metodologia facilita l'assoliment de les competències professionals i personals que han de tenir com a futurs professionals dins del sector socio-sanitari.

Per tal de poder desenvolupar aquest projecte i arribar als objectius proposats, es fa necessari plantejar-lo en una sèrie de fases, aquestes han estat:

1.- Planificació del projecte

Aquesta fase consisteix a determinar el servei que volem oferir i establir les relacions amb l'entitat, tenint en compte les necessitats pròpies del centre i dels usuaris/es, així com analitzar les característiques del grup classe que oferirà la seva col·laboració i establir els aprenentatges curriculars vinculats al servei proposat.

2.- Preparació del projecte amb el grup

Al llarg d'aquesta fase es motivarà al grup per participar en aquesta experiència comptant amb la presència d'una persona responsable de l'entitat on s'oferirà el servei, per tal que motivi i presenti els objectius del centre.

Així mateix, en aquesta fase s'oferirà la formació de caràcter curricular sobre coneixements, valors i competències clau associades als diferents mòduls implicats que es portarà a terme al centre durant l'horari lectiu de la professora responsable.

3.- Implementació

Durant aquesta fase es realitzarà la col·laboració dels estudiants amb l'entitat, durant la temporalització prevista: dos sessions matinals en horari lectiu. Els estudiants es distribuïran en grups per realitzar les diferents activitats i/o tallers.

La temporalització d'aquest projecte és d'un any acadèmic.

Avaluació

A través de l'avaluació es valorarà l'assoliment de les competències curriculars dels estudiants, així com els resultats del servei ofert per tal de projectar perspectives de millora de cara a futures implementacions.

Aquesta avaluació es farà a través dels diferents agents que participen en el projecte (professorat, estudiant i entitat) per permetre una mirada multifocal i es faran a través de les rúbriques.

Aquesta avaluació es realitzarà en diferents moments durant la implementació i al final de la mateixa amb diferents instruments de valoració i seguiment de la col·laboració.

Conclusions

Les conclusions d'aquest projecte s'ha de fer des de diverses perspectives.

Pel que fa als estudiants i estudiantes: Aquests han mostrat un gran interès i motivació vers la tasca. Aquesta motivació anava creixent a mesura que els grups anaven a fer la implementació de l'activitat. Els estudiants i estudiantes han mostrat iniciativa, autonomia, treball en equip, responsabilitat vers la tasca, així com una actitud crítica i de canvi per activitats futures semblants. Tots ells i elles van assolir els R-A demanats al currículum dels mòduls amb un èxit.

Pel que fa a la implementació del projecte a l'entitat: El casal d'avis de Verdum i Guineueta sempre ha mostrat una gran predisposició per tal d'afavorir la implementació del projecte, així com d'ajuda als estudiants i estudiantes que per la seva experiència era la primera vegada que s'enfrontaven al col·lectiu de persones grans.

Gràcies a l'avaluació continuada feta en part, a través de reunions telefòniques entre els centres, es podien anar adaptant les activitats a les necessitats dels infants, millorant així cada vegada més la implementació del projecte, fent-lo més motivador i engrescador per als infants i els nostres estudiants i estudiantes.

El centre va fer una valoració molt positiva del projecte en general i dels estudiants i estudiantes que van fer la implementació. Els infants van participar molt activament a totes les propostes que es van fer i es van assolir els objectius que es pretenien.

Aprentatge per servei: El préstec domiciliari per a les persones en situació de dependència

Tina Vericat

mverica4@xtec.cat

Cinta Forcadell

cforcad4@xtec.cat

Institut Montsià d'Amposta

Dirigit a

CFGM d'Atenció a les persones en situació de dependència.

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Determinar les necessitats assistencials i psicosocials de la persona en situació de dependència, mitjançant la interpretació de la informació obtinguda sobre la persona a través del pla d'atenció individual, respectant la confidencialitat de la mateixa.

Implementar intervencions de suport psicosocials, emprant ajudes tècniques, suports de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació, i seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Aplicar tècniques i estratègies per al manteniment i desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social de les persones en situació de dependència, emprant ajudes tècniques i de comunicació d'acord amb les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Mòdul professional

MP04. Atenció i suport psicosocial

Unitat Formativa

UF3.Suport en l'animació grupal

Resultats d'aprenentatge

Organitza l'entorn d'intervenció relacionant les necessitats socials de les persones en situació de dependència amb les activitats grupals del pla de treball. Realitza l'acompanyament en les activitats socials relacionant els recursos comunitaris amb les necessitats de les persones en situació de dependència.

Aplica estratègies i tècniques d'animació grupal en la institució analitzant les necessitats de les persones en situació de dependència.

Realitza el seguiment de les intervencions de suport en l'animació grupal relacionant la informació extreta de diferents fonts amb els instruments i protocols d'avaluació.

Paraules clau

Atenció a les persones en situació de dependència, préstec domiciliari, suport a l'animació grupal, aprenentatge per serveis, discapacitats, gent gran.

Exposició de l'experiència

Descripció

L'alumnat de segon curs del CFGM d'Atenció a Persones en situació de Dependència de l'Institut Montsià d'Amposta realitza un projecte innovador d'Aprenentatge per Servei (ApS) anomenat Préstec Domiciliari que consisteix en apropar la biblioteca municipal Sebastià Juan Arbó d'Amposta als ciutadans i en realitzar activitats d'animació grupal.

Els estudiants fan de voluntaris portant el material: revistes, CD's, llibres, material de lectura fàcil,...a totes aquelles persones amb mobilitat reduïda (malalts crònics, persones en període de convalescència, amb discapacitats físiques, psíquiques, gent gran...) que no poden accedir a la biblioteca.

A més a més, també realitzen les activitats d'animació grupal acordades amb les característiques psicosocials dels usuaris dels centres amb els que es treballa en xarxa, activitats com ara històries de vida, la maleta viatgera, els contes sensorials, audicions, jocs, tallers de reminiscència,...

Aquesta proposta de treball segueix els principis metodològics de l'Aprenentatge basat en serveis (APS) i de l'aprenentatge basat en problemes (ABP).

- **Aprenentatge per servei (APS)** és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulats en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

- **Aprenentatge basat en problemes (ABP)** primer es presenta el problema, i a partir de la delimitació d'allò que ja es coneix i d'allò que no se sap, s'estableixen els objectius, s'identifiquen les necessitats d'aprenentatge que són bàsiques, es dissenya i es segueix un pla d'actuació, perquè al llarg del procés en què es produeix l'aprenentatge, es resolgui simultàniament el problema.

Els **objectius del servei** són:

- Fer arribar la lectura a les persones que no poden desplaçar-se a la biblioteca.
- Realitzar activitats d'animació grupal.

-Desenvolupar en l'alumnat valors i actituds de respecte als principis democràtics de convivència, cooperació i participació.

-Crear una xarxa comunitària (Institut, Biblioteca, Centres públics i privats d'Amposta).

Alumnes a l'aula en la fase de diagnòstic

Desenvolupament

Durant el segon curs escolar i dins del mòdul 4 "Atenció i suport psicosocial", el professorat del mòdul conjuntament amb els tècnics de la biblioteca despleguen el projecte posant-se en contacte amb els centres col·laboradors i convocant una reunió per planificar el calendari i conèixer les propostes i desiderates del centre per aquell curs.

Així mateix, es creen petits grups, de 3 ó 4 estudiants, tenint en compte les seves preferències i els seus interessos.

A partir dels principis de la metodologia d'aprenentatge basada en problemes, els grups donen solució al problema d'apropar la biblioteca als usuaris adjudicats i dissenyar, implementar i avaluar activitats d'animació grupal per a aquest usuaris.

Es facilita a l'alumne el material bibliogràfic de la biblioteca i les tecnologies, eines i material específic per implementar l'activitat de dinamització en el gimnàs, l'aula o el pati.

Alumnes preparant una activitat

El professor passa a un segon pla mentre que l'alumne és el protagonista. Es capacita a l'alumne per realitzar una sèrie de tasques des de la metodologia inductiva, i a partir d'uns problemes plantejats ha de realitzar una recerca que el porta a ampliar nous coneixements, a tenir un interès i una motivació elevada.

- Ajuda a l'alumnat en el disseny de les activitats adaptant-se als interessos i motivacions del grup.
- Organitza la composició dels grups per tal que canvien els components del grup durant el curs i que s'assegura la diversitat i la heterogeneïtat en la composició.
- Observa el procés d'aprenentatge individual i les relacions grupals.
- Realitza una avaluació formativa per tal d'adaptar el treball planificat amb les expectatives de cada grup.
- Afavoreix l'intercanvi d'experiències, estimulants a aquells alumnes amb experiència professional en el sector a compartir els seus coneixements pràctics.

Als centres o institucions els alumnes realitzen 8 sessions de dues hores cadascuna.

En la primera sessió del préstec l'alumnat recull la informació concreta del centre o institució: tipus d'usuaris (nombre, edat, grau de dependència), diferents propostes i desiderates, tipus d'instal·lacions, equipaments i materials que disposa el centre o institució.

En la resta de sessions, l'alumnat s'encarrega de recollir els llibres o fons bibliogràfic a la biblioteca (llibres, CDs, vídeos, revistes...) i de repartir-los als centres i/o institucions d'Amposta i de planificar, d'implementar i avaluar les activitats d'animació grupal dissenyades.

L'alumnat implementant una activitat

Les activitats específiques d'acompanyament d'oci i de temps de lleure acostumen a ser: activitats de lectura en veu alta, suport en la lectura individual (comprensió, vocalització...), contes sensorials a APASA, participació en les activitats d'animació a la Residència, històries de vida i maleta viatgera al Centre de malalties neurodegeneratives, audicions a AFAM,...

Recursos

Recursos humans: Tècnics de la biblioteca, Tècnics dels diferents centres o institucions, professors de l'Institut Montsià d'Amposta.

Recursos materials: Una motxilla per a cada alumna, un plànol d'Amposta, un plafó amb xinxetes per fer un reconeixement ràpid de la situació, material divers per fer els contes sensorials, armelles identificadores, Radiocassetts, CDs de música variada amb efectes especials, material fungible (cartolines, pintures...).

Alumna realitzant una lectura en veu alta

Temporització

Cada any, durant el primer trimestre, es realitza la planificació i el procés de formació i sensibilització de l'alumnat per part del professorat respectiu. Durant el segon trimestre, es despleguen les activitats programades, en un total de 8 sessions de dues hores de durada i es realitza l'avaluació final de l'alumnat i del projecte.

Accions	octubre	Novembre	Desembre	Gener	Febrer	Març	Abril	Maig	Responsable
Planificació i autorització									Profes+bibliotecaris
Motivació alumnes i logo									Professorat
Formació dels alumnes									Bibliotecaris
Desplegament del Servei:									
Captació i primers contactes									Profe-bibliotecaris Responsables centres
Identificació interessos dels usuaris									Idem
VALORACIÓ									
Difusió: Prensa ràdio									
Disseny targeta identificativa									Bibliotecaris
Distribució de grups i assignació de CENTRES									Professorat
PLANIFICACIÓ ACTIVITATS									
Recollida de llibres a la biblioteca/repartiment del material									Alumnat Alumnes
IMPLEMENTACIÓ DE LES TÈCNQUES									
Seguiment									Professorat
Elaboració instruments de registre									Tots
Avaluació:									Tècnics
Propostes de millora									Tots

Avaluació

En quant al *seguiment* del projecte, es realitzen dues reunions amb tots els membres de la xarxa comunitària del projecte "Préstec domiciliari". La primera per concretar les activitats i tasques dels alumnes i la segona per fer el tancament i l'avaluació del projecte.

L'avaluació de l'alumnat es realitza a partir del buidatge de l'avaluació que fan els centres, de l'avaluació del professorat, l'autoavaluació de l'alumne i la coavaluació dels companys del seu grup de treball.

Indicadors d'avaluació

- S'ha distribuït els materials encarregats en les dades acordades
- S'han implementat les tècniques
- S'ha fet la difusió del servei
- S'ha desplegat el servei segons el calendari programat
- Si el material en préstec s'ha conservat en bones condicions
- S'han realitzat els instruments de registre corresponents

Respecte a la *valoració* del projecte: Els resultats han estat positius. Cada any els joves estan més motivats, s'impliquen més i fan més aportacions en el funcionament del projecte. Els punts forts associats a la metodologia ABP i APS són:

- Augmenta la motivació i promou el pensament crític
- Canvia la manera de gestionar la informació

La gestió i la responsabilitat d'aprendre recau sobre els estudiants que estan motivats i troben sentit en allò que s'estudia.

Conclusions

En primer lloc, destacar que els alumnes aprenen totes les fases de la programació de manera significativa:

- 1. Diagnòstic:** Recollida d'informació sobre les característiques dels usuaris
- 2. Planificació:** Presa de decisions per triar les tècniques més adequades per acompanyar a l'usuari en el temps lliure, tenint present l'espai i el temps adjudicat i anticipar el material que es necessita per desenvolupar la sessió.
- 3. Implementació:** Execució de les mateixes.
- 4. Avaluació:** Reflexió continua en la consecució dels objectius. Els alumnes són conscients del seu propi aprenentatge a partir de la graella d'autoavaluació.

En segon lloc, els alumnes van coneixent els **tipus de recursos comunitaris** i fan les associacions coneixent quins són els més adequats segons les tipologies dels usuaris.

En tercer lloc, adquireixen **estratègies per a comunicar-se amb èxit**, tant amb l'usuari com amb l'equip multidisciplinar. Han de prendre decisions, localitzar material, prioritzar les tasques que tenen pendents per tenir un cert grau d'èxit en la sessió.

S'insta els alumnes/as a fer una retroalimentació de tot el procés mirant de reflexionar sobre els aspectes millorables, elogiar els progressos i destacar totes les accions subjectes a ser avaluades. Els alumnes, en tot moment, són conscients del seu propi aprenentatge; per a tal, l'eina que ens ajuda, és la **graella d'autoavaluació** per comprovar el seguiment i l'evolució individual i grupal.

Per últim, els estudiants han participat en les **propostes de millora** del projecte, prenent decisions importants on queda palesa la seva iniciativa i la capacitat d'autonomia. S'impliquen també, en propostes de gestió i de funcionament. Ells mateixos demanen la confecció d'un reglament de règim intern per superar les problemàtiques que puguin aparèixer; com per exemple, com i a qui han justificar les seves absències justificades. En definitiva interioritzen normes de participació cooperativa i ciutadana.

Aquesta experiència **d'innovació educativa** anomenada **ApS (Aprenentatge per servei)** es podria extrapolar a altres pràctiques educatives. El model d'autogestió que implica a l'alumnat en tot el procés, des del disseny de les activitats, fins l'avaluació del projecte; comporta l'increment de les capacitats i de les competències dels estudiants. **Aprenen a pensar, a decidir, a comunicar-se, a dialogar, a treballar en equip i en definitiva aprenen a ser persones.**

Els alumnes donen un servei a la població alhora que desenvolupen capacitats, habilitats, coneixements i valors.

Anomenar que l'experiència fou premiada per la **Fundació Jaume Bofill** com una bona pràctica d'Aprenentatge per Servei cosa que va permetre la compra de les armilles identificatives. Destacar que ambdues realitats es nodreixen de forma biunívoca. L'escola aporta el marc teòric i l'empresa, les tècniques més rellevants amb les estratègies eficaces per a **la intervenció psicosocial**.

També fou publicada a la **Revista Cuadernos de Pedagogia**, el setembre de 2012. (nº426)

I per finalitzar que va **obtenir el segon premi en la VI edició dels Premis Federico Mayor Zaragoza**, l'any 2013.

Referents bibliogràfics

Forcadell, C.(2012): " Aprendizaje servicio: el préstamo domiciliario", Barcelona, Cuadernos de Pedagogía núm. 426, pp. 41-43.

Orts, Marta. (2011). *L'aprenentatge basat en problemes*. (ABP) Barcelona: Graó.

Puig, Josep Maria. *Com fer APS en els centres educatius*.

<https://prezi.com/u23aqmeuvm dq/prestec-domiciliari/>

Conta'm un conte

Vanessa Flores

vflores@bemen3.cat

Centre de formació professional Bemen-3

Dirigit a

CFGM d' Atenció a les persones en situació de dependència

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Determinar les necessitats assistencials i psicosocials de la persona en situació de dependència, mitjançant la interpretació de la informació obtinguda sobre la persona a través del pla d'atenció individual, respectant la confidencialitat de la mateixa.

Implementar intervencions de suport psicosocials, emprant ajudes tècniques, suports de comunicació i tecnologies de la informació i la comunicació, i seguint les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Aplicar tècniques i estratègies per al manteniment i desenvolupament de les habilitats d'autonomia personal i social de les persones en situació de dependència, emprant ajudes tècniques i de comunicació d'acord amb les pautes marcades en el pla d'atenció individual.

Adaptar-se a les noves situacions laborals originades per canvis tecnològics i organitzatius en els processos productius, actualitzant els seus coneixements, utilitzant els recursos existents per a l'aprenentatge al llarg de la vida i les tecnologies de la informació i la comunicació.

Actuar amb responsabilitat i autonomia en l'àmbit de la seva competència, organitzant i desenvolupant el treball assignat, cooperant o treballant en equip amb altres professionals en l'entorn de treball.

Resoldre de forma responsable les incidències relatives a la seva activitat, identificant les causes que les provoquen, dins l'àmbit de la seva competència i autonomia.

Comunicar-se eficaçment, respectant l'autonomia i competència de les diferents persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

Aplicar procediments de qualitat, d'accessibilitat universal i de disseny per a tothom en les activitats professionals incloses en els processos de producció o prestació de serveis.

Mòdul professional

MP08. Suport a la comunicació

Unitat Formativa

UF1. Suport a la comunicació

Resultat d'aprenentatge

Relaciona els sistemes alternatius i augmentatius de comunicació amb la persona en situació de dependència, valorant les seves dificultats específiques.

Realitza activitats de suport en la comunicació, descrivint sistemes alternatius i augmentatius de comunicació amb ajuda.

Realitza activitats de suport en la comunicació, descrivint sistemes alternatius i augmentatius de comunicació sense ajuda.

RA Realitza el seguiment de les actuacions de suport a la comunicació, omplint els protocols de registre establerts.

Paraules clau

Dificultats motrius, foment de la lectura, Bemen-3, conta'm un conte

Exposició de l'experiència

Descripció

Amb aquest projecte es pretén apropar la literatura als infants amb dificultats motrius mitjançant un servei de contacontes adaptats en Sistemes Pictogràfics (SPC), durant el seu temps de lleure, tot col·laborant amb una entitat que atén aquesta causa socioeducativa.

A través d'aquest servei es fomenta als dos grans col·lectius implicats; per un costat treballem l'autonomia dels infants amb trastorns motrius en la lectura dels llibres, tot afavorint la seva autoestima i seguretat. I per altra banda, treballem i potenciem les competències socials, personals i laborals dels estudiants i estudiantes que porten a terme aquest projecte.

Desenvolupament i metodologia

Per tal de poder desenvolupar aquest projecte i arribar als objectius proposats, es fa necessari plantejar-lo en una sèrie de fases, aquestes han estat:

1.- Planificació del projecte.

Aquesta fase consisteix a determinar el servei que volem oferir i establir les relacions amb l'entitat, tenint en compte les necessitats pròpies del centre i dels usuaris/es, així com analitzar les característiques del grup classe que oferirà la seva col·laboració i establir els aprenentatges curriculars vinculats al servei proposat.

2.- Preparació del projecte amb el grup

Al llarg d'aquesta fase es motivarà al grup per participar en aquesta experiència comptant amb la presència d'una persona responsable de l'entitat on s'oferirà el servei, per tal que motivi i presenti els objectius del centre.

Així mateix, en aquesta fase s'oferirà la formació de caràcter curricular sobre coneixements, valors i competències clau associades al crèdit de Comunicació Alternativa que es portarà a terme al centre durant l'horari lectiu de la professora responsable. Dins d'aquesta formació comptarem amb el suport d'un expert en adaptacions de materials per a persones amb dificultats.

3.- Implementació

Durant aquesta fase es realitzarà la col·laboració de l'alumnat amb l'entitat una vegada a la setmana durant set setmanes. L'alumnat es distribuirà en grups de 4 persones com a màxim.

La metodologia emprada en aquest projecte es basa en l'Aprenentatge Servei. Considerem que l'estudiant/a ha de crear el seu propi coneixement a partir d'un aprenentatge basat en la implementacions dels continguts treballats curricularment a l'aula dins de l'àmbit professional del sector. D'aquesta manera s'aconsegueix que l'aprenentatge sigui significatiu per els estudiants.

L'educador/a es converteix en un guia que acompanya a l'estudiant en el seu procés d'aprenentatge.

Aquesta metodologia facilita l'assoliment de les competències professionals i personals que han de tenir com a futurs professionals dins del sector socio-educatiu.

Temporització

La temporització d'aquest projecte és d'un any acadèmic.

Avaluació

A través de l'avaluació es valorarà l'assoliment de les competències curriculars de l'alumnat, així com els resultats del servei ofert per tal de projectar perspectives de millora de cara a futures implementacions.

Aquesta avaluació es farà a través dels diferents agents que participen en el projecte (professorat, alumnat i entitat) per permetre una mirada multifocal i es faran a través de les rúbriques.

Aquesta avaluació es realitzarà en diferents moments durant la implementació i al final de la mateixa amb diferents instruments de valoració i seguiment de la col·laboració.

Com a resum, a continuació hi ha unes imatges que per tal de fer més entenedor el procés de l'avaluació:

Conclusions

Les conclusions d'aquest projecte s'ha de fer des de diverses perspectives.

Pel que fa als estudiants i estudiantes: Aquests han mostrat un gran interès i motivació vers la tasca. Aquesta motivació anava creixent a mesura que els grups anaven a fer la implementació de l'activitat. Els estudiants i estudiantes han mostrat iniciativa, autonomia, treball en equip, responsabilitat vers la tasca, així com una actitud crítica i de canvi per activitats futures semblants. Tots ells i elles van assolir els R-A demanats al currículum del mòdul amb un gran èxit.

Pel que fa a la implementació del projecte a l'entitat: CRA-ASPACE sempre ha mostrat una gran predisposició per tal d'afavorir la implementació del projecte, així com d'ajuda als estudiants i estudiantes que per la seva experiència era la primera vegada que s'enfrontaven a un col·lectiu amb trastorns motrius.

Gràcies a l'avaluació continuada feta en part, a través de reunions telefòniques entre els centres, es podien anar adaptant les activitats a les necessitats dels infants, millorant així cada vegada més la implementació del projecte, fent-lo més motivador i engrescador per als infants i els nostres estudiants i estudiantes.

El centre va fer una valoració molt positiva del projecte en general i dels estudiants i estudiantes que van fer la implementació. Els infants van participar molt activament a totes les propostes que es van fer i es van assolir els objectius que es pretenien.

CRA-ASPACE, va considerar, que tot i ser un projecte molt profitós i molt ben valorat. Els seus recursos com a entitat no els hi permetia poder gaudir d'aquest projecte en tota la seva dimensió i ens van proposar que ens poséssim en contacte amb l'escola ASPACE per tal de poder portar-lo a terme dins de les àrees curriculars que es treballen a l'escola i donar-li un altre sentit i ampliar així els nostres objectius i competències professionals, personals i socials.

Projecte d'Atenció a la Infantesa basat en l'Aprenentatge Servei (APS)

Ariadna Lleonart
alleona5@xtec.cat

Mª Assumpció Parals
mparals@xtec.cat

Institut La Bisbal, La Bisbal d'Empordà

Dirigit a

CFGS d'Educació Infantil

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Programar la intervenció educativa i d'atenció social a la infància a partir de les directrius del programa de la institució i de les característiques individuals, del grup i del context.

Organitzar els recursos per al desenvolupament de l'activitat responent a les necessitats i característiques dels nens i nenes.

Desenvolupar les activitats programades, emprant els recursos i estratègies metodològiques apropiades i creant un clima de confiança.

Donar resposta a les necessitats dels nens i nenes, així com de les famílies que requereixin la participació d'altres professionals o serveis, utilitzant els recursos i procediments apropiats.

Actuar davant contingències relatives a les persones, recursos o mitjans, transmetent seguretat i confiança i aplicant, en el seu cas, els protocols d'actuació establerts.

Avaluar el procés d'intervenció i els resultats obtinguts, elaborant i gestionant la documentació associada al procés i transmetent la informació amb la finalitat de millorar la qualitat del servei.

Mantenir actualitzats els coneixements científics i tècnics relatius a la seva activitat professional, utilitzant els recursos existents per a l'aprenentatge al llarg de la vida.

Actuar amb autonomia i iniciativa en el disseny i realització d'activitats, respectant les línies pedagògiques i d'actuació de la institució en la que desenvolupa la seva activitat.

Mantenir relacions fluïdes amb els nens i nenes i les seves famílies, membres del grup on s'estigui integrat i altres professionals, mostrant habilitats socials, capacitat de gestió de la diversitat cultural i aportant solucions a conflictes que es presentin.

Generar entorns segurs, respectant la normativa i protocols de seguretat en la planificació i desenvolupament de les activitats.

Gestionar la seva carrera professional, analitzant oportunitats d'ocupació, autoocupació i aprenentatge.

Participar de forma activa en la vida econòmica, social i cultural, amb una actitud crítica i de responsabilitat.

Mòdul professional

MP12. Projecte d'Atenció a la Infantesa

Resultat d'aprenentatge

Identifica necessitats del sector productiu relacionant-les amb projectes tipus que les puguin satisfer.

Dissenya projectes relacionats amb les competències expressades en el títol, incloent i desenvolupant les fases que el componen.

Planifica la implementació o execució del projecte, determinant el pla d'intervenció i la documentació associada.

Defineix els procediments per al seguiment i control en l'execució del projecte, justificant la selecció de variables i instruments emprats.

Paraules clau

Educació Infantil, Aprenentatge servei, projecte d'atenció a la infantesa, aprenentatge situat.

Exposició de l'experiència

Descripció

L'experiència que presentem té com a objectiu principal **convertir el Projecte d'Atenció a la Infantesa en un projecte real**, és a dir, un projecte que, més enllà de planificar-se en les seves diverses fases, s'hagi de dur a terme i s'avaluï. Per tant, es parteix de l'anàlisi de les competències professionals, personals i socials dels estudiants per donar resposta a una necessitat, primer detectada i després confirmada, d'un context educatiu del seu entorn proper, ja sigui de l'àmbit de l'educació formal: llar d'infants o parvulari, de l'àmbit de l'educació no formal: activitats extraescolars: dins de l'escola i fora de l'escola o en l'àmbit de l'educació informal: parcs, restaurants, etc. La clau és que, a partir de la demanda de diferents espais educatius, els nostres estudiants han de donar resposta i, per tant, entrem en un procés ple d'il·lusió però també d'incerteses i d'una enorme responsabilitat que ha de ser assumida des del primer moment.

Al nostre entendre el Projecte d'Atenció a la Infantesa, que no pot ser dut a terme, perd potencialitats a nivell educatiu.

El fet que sigui un projecte real fa que aquest esdevingui un autèntic espai d'aprenentatge que compleix els següents requisits:

- Implica una **adaptació i una presa continua de decisions** ja que apareixen aspectes imprevistos als que cal donar resposta.

- Exigeix un grau important d'expertesa en allò que es farà, per tant, implica una revisió guiada i conscient dels propis coneixements i un procés de **construcció de nous aprenentatges**.
- Suposa una dosi enorme de **motivació**, que guia tot el procés, associada també a les **pors, inseguretats i incerteses** pròpies d'un procés obert i, finalment,
- **l'assumpció d'una gran responsabilitat**, no només envers les professores, sinó, i molt més important, davant de les persones responsables dels serveis educatius, dels usuaris i, en alguns casos, dels seus familiars.

Desenvolupament

La nostra referència, per dur a terme el projecte de manera real, ha estat la metodologia de l'**Aprenentatge Servei** (APS), que tal i com la defineix el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo. Per tant, els Projectes d'Atenció a la Infantesa dels nostres estudiants, han permès, a partir del coneixement que tenen de la realitat que els envolta, que detectessin les necessitats reals de diferents contextos educatius propers i amb els seus projectes hi donessin resposta, aprofitant tots els aprenentatges que aquesta situació els hi ofereix.

Una altra referència per a nosaltres ha estat el concepte de l'**aprenentatge situat** en ell s'integren quatre factors crítics que maximitzen l'aprenentatge de l'estudiant: satisfacció, context, comunitat i participació.

La seqüència que vam seguir per portar a terme el Mòdul 12. Projecte d'Atenció a la Infantesa, va ser la següent:

1) Inici:

- Treball previ: Els estudiants s'aproximaven, a través de documents i experiències, al què és l'aprenentatge servei i al què és un projecte.
- Inici del projecte: Calia que, els estudiants, analitzessin/reflexionessin sobre les seves competències, capacitats, habilitats, interessos, etc., (Què podem oferir?) i analitzessin les necessitats d'un centre/servei d'educació formal, no-formal o informal on pensessin que, amb els seves competències, podien satisfer una o diverses demandes (Quin centre/servei? Què necessita el centre/servei?).
- Contacte: El primer contacte amb els centres el fèiem les professores conjuntament amb els estudiants.
- Primera trobada amb el centre: Es tractava de fer la proposta/es al centre/servei i ajustar-la a les seves necessitats. (Negociar el projecte).

2) Elaboració del projecte:

- Revisió d'allò que sabem i prendre consciència sobre el què ens cal saber (què hem d'aprendre per poder dur a terme el projecte amb èxit?).
- Elaborar els diferents punts del projecte: Introducció, justificació, destinataris, objectius, ubicació, temporització, activitats, recursos, organització i funciona-

ment (inclou la planificació de la implementació), pressupost, difusió i avaluació.

- Segona trobada amb el centre: Presentació del projecte al centre/servei i últims retocs: modificant, ampliant, eliminant, etc. (Procés de feed-back i re negociació amb el centre).

3) La **implementació** ha suposat que, diversos grups en diversos moments i horaris, duguessin a terme el projecte. Calia:

- La implementació de les activitats projectades, en els dies i horaris adaptats al servei o a les necessitats del centre.
- La documentació de la implementació i l'elaboració d'un diari.
- La realització de l'avaluació per part dels usuaris i responsables del servei/centre.

4) L'**avaluació** ha consistit en fer un buidatge de l'avaluació dels usuaris i responsables dels serveis, i una reflexió individual i grupal del projecte i de l'experiència de la seva elaboració, implementació i avaluació. A l'igual que del procés d'aprenentatge que s'ha dut a terme.

Els projectes dels nostres estudiants s'han dut a terme en l'**àmbit de l'educació formal**: llars d'infants i parvularis. En l'**àmbit l'educació no-formal**: dins d'una escola, en el servei de menjador i en un servei extraescolar fora de l'escola. Finalment, dos dels projectes s'han dut a terme en l'**àmbit de l'educació informal**: als parcs de dos municipis del Baix Empordà: Palafrugell i Corçà, i en un restaurant: Can Saló.

Àmbits on es realitzen els projectes					
Educació formal		Educació no formal		Educació informal	
Llar d'Infants	Parvulari	Menjador	Empresa	Parcs	Restaurant
Juguem amb els sentits	Deixa'm emocionar i creixeré lliure	Dinamització del menjador escolar	La màgia dels contes	Passa-t'ho bé als parcs!	Diversió a Can Saló
	Macedònia i diversió				
	Juguem a reciclar				
	Expressa't amb il·lusió!				

Temporització

L'experiència es situa en el segon curs del cicle i es realitza durant el primer i segon trimestre del curs acadèmic, per tant, de meitats o finals de setembre a finals de març o principis d'abril, moment en que abandonen el centre educatiu per fer la formació intensiva en el centre de treball.

Fases	Dates orientatives
Què és un projecte, fases, exemples de projectes.	Setembre 2013
Primer esbós del propi projecte: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Què podem oferir? ✓ Què necessita el context i el centre? (estudi de camp) 	Octubre 2013
Proposta i acord amb el centre	Principis novembre 2013
Desenvolupament del projecte	Novembre, Desembre 2013, Gener 2014
Presentació de la proposta elaborada al centre	Principis febrer 2014
Acabar d'elaborar el projecte Implementació del projecte	Febrer i mig mes de març de 2014 Finals de març de 2014
Valoracions finals i conclusions del projecte	Principis abril de 2014
Presentació del projecte final	Principis abril de 2014

Avaluació

L'experiència de desenvolupar el projecte a través de la metodologia de l'APS ha estat molt **positiva** pels centres, que han gaudit d'un servei/recurs, pels estudiants, que han assolit els requeriments del Mòdul professional Projecte d'Atenció a la Infantesa, i per les professores, que hem vist com, a partir d'aquesta experiència, el procés d'ensenyament aprenentatge adquiria ple sentit.

- Què n'han tret els estudiants?
 - Elaborar un projecte sotmès a les **exigència** d'un equip professional, d'un context, amb les seves possibilitats i limitacions;
 - Implementar-lo, havent d'assumir el **repte i la responsabilitat** que això suposa, adaptant-se a les incidències, imprevistos d'una situació real, experimentant els nervis, les inseguretats, la satisfacció, etc.;
 - **Autoavaluar-se**, adonant-se'n d'aspectes que no funcionen i haurien de canviar, de les potencialitats i mancances del seu projecte, del seu saber fer professional, etc.
 - A nivell personal han crescut pel que fa a revisar el seu **autoconcepte** i augmentar la seva **autoestima** com a estudiants i com a futurs educadors.

- A la vegada s'ha generat un procés de **reflexió sobre el propi aprenentatge** i d'actuacions per ampliar-lo; sobre el treball en grup i la importància de la implicació individual.
- Aquests projectes, en alguns casos, els han fet "descobrir" àmbits i actuacions que es poden convertir en iniciatives per a **auto generar la pròpia ocupació** un cop acabats els estudis.
- o Què n'hem tret les professores?
 - Respecte els resultats d'aprenentatge, hem vist com era possible ampliar el RA3 i RA4 del Mòdul 12, pel que fa a anar més enllà de la planificació i de la documentació i poder **implementar/executar i avaluar** realment el projecte.
 - S'ha generat un **context d'aprenentatge global, obert i ampli**: Els estudiants són els protagonistes: Participen de tot el procés: inici, desenvolupament i tancament; i és un procés obert, en que prenen totes les decisions. Ells dirigeixen, gestionen, es responsabilitzant de tot el procés complet, nosaltres som guies, orientem, revisem, suggerim, recolzem, etc.
 - Els hi hem posat a l'abast **un repte real** on es posen en joc les competències professionals, personals i socials, de manera integrada; han de posar el seu coneixement en acció per afrontar una situació real, oberta i global.
 - La gran diferència, amb altres implementacions que es duen a terme al llarg del cicle, és que en aquest cas no parteixen de satisfer **cap demanda concreta proposada per les professores**, sinó que el projecte és prou obert perquè hagin de buscar en ells mateixos que es veuen capaços d'oferir i en l'entorn, quines demandes hi ha; aproximant-se així a un procés d'emprenedoria.
 - A les professores ens ha servit per posar ordre, per endreçar **conceptualment les nostres pràctiques educatives** i poder fer casar una metodologia existent amb les possibilitats d'aquest Mòdul.
 - Donar resposta a la nostra inquietud per **platejar-nos i prendre decisions per a la millora constant de la nostra feina**, per donar-hi sentit, fent que els estudiants desenvolupin tot el seu potencial.
 - I finalment, **ser un model pels estudiants**, traspasant-los una manera de fer de treball en equip en tota la seva amplitud, assumint reptes i responsabilitats, que els podrà ser útil a nivell professional i acadèmics en un futur més o menys immediat.
- o Aspectes a revisar: Després d'aquesta primera experiència, hi ha diversos aspectes a revisar, alguns d'ells són:
 - el calendari del projecte, per facilitar la implementació sense que afecti a l'horari d'altres Mòduls,
 - la despesa relativa als recursos,
 - el seguiment presencial, per part de les professores, de les implementacions, i, finalment,
 - sistematitzar els aspectes a nivell legal.

Conclusions

Convertir el projecte d'Atenció a la Infantesa en un projecte real, lligat a la metodologia de l'Aprenentatge Servei ha estat un repte i una oportunitat tan per les professores responsables, com pels estudiants i pels centres que han acollit i permès aquesta experiència.

La satisfacció d'una experiència amb un alt valor formatiu no treu que hi hagi aspectes a millorar, que encara no tenim resolts, i ens preocupen de cara al futur. El que si tenim clar, les professores, i els estudiants que estan a primer i són coneixedors d'aquesta experiència, és que ja no ens podem plantejar un projecte sense un context real: amb usuaris, professionals, necessitats i demandes; i amb la possibilitat de ser implementat i avaluat.

Referents bibliogràfics

<http://www.aprenentatgeservei.org/index.php?cm=02>

Lave, J., & Wenger, E. (1990). *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Les vitamines i els minerals a les aules. Una experiència ABP

Cinta Forcadell

cintaforcadell@iesmontsia.org

Institut Montsià d'Amposta

Dirigit a

CFGS d'Educació Infantil

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

- a) Programar la intervenció educativa a la infància a partir de les directrius de la institució i de les característiques del grup i del context
- c) Desenvolupar les activitats programades, emprant els recursos i les estratègies metodològiques apropiades

Mòdul professional

MP03. Autonomia personal i salut.

Unitat Formativa

UF1. Atenció i cura de l'alimentació dels infants.

Resultats d'aprenentatge

Planifica activitats educatives d'atenció a les necessitats bàsiques dels infants analitzant les pautes d'alimentació i els patrons de creixement i de desenvolupament físic.

Programa intervencions educatives per afavorir el desenvolupament d'hàbits d'autonomia personal relacionats amb l'alimentació dels infants, i les relaciona amb les estratègies de planificació educativa i els ritmes de desenvolupament infantil.

Organitza espais, temps i recursos de la intervenció relativa a l'alimentació relacionant-los amb els ritmes infantils i les necessitats de les rutines dels infants de 0 a 6 anys i, si escau, amb les ajudes tècniques que siguin necessàries.

Paraules clau

Educació Infantil, ABP, ApS, treball col·laboratiu, vitamines, minerals, competències, creativitat.

Exposició de l'experiència

Descripció

L'alumnat de 1r EDIN implementa les activitats dissenyades per ells mateixos sobre els conceptes bàsics d'alimentació (les vitamines i minerals) adreçades al públic infantil, franja 0-6. Emmarcat en el mòdul *Autonomia personal i salut*.; UF1, anomenada *atenció i cura de l'alimentació dels infants*.

Aquesta experiència s'implementa a l'escola Agustí Barberà (P4- P5) en horari escolar i a la biblioteca municipal Juan Sebastià Arbó en horari extraescolar.

La pràctica educativa és una mostra de com divulgar els continguts bàsics relacionats amb les vitamines i els minerals als ciutadans més propers del nostre entorn i millorar la salut. Aquest tipus d' experiències ens poden convertir en un futur en **CIUTAT EDUCATIVA, implicant a tots els estaments de la comunitat**.

Desenvolupament

Sabem que els educadors són agents de salut, però ho posem en pràctica?

Els resum d'aquesta ponència parteix d'una experiència realitzada amb l'alumnat de 1r d'educació infantil. Tot comença quan involucrem els estudiants en el disseny de les activitats, llavors, es relacionen amb els continguts d'aprenentatge per tal d'aconseguir propostes diverses dels estudiants per a implementar-les.

Es treballa de manera globalitzada utilitzant la **metodologia ABP** com eix didàctic. El procés és el següent: el professor encomana unes tasques bàsiques al GG (gran grup) i unes més específiques als pp (petits grups). Els alumnes realitzen les recerques pertinents, elaboren el material proposat i lliuren el producte: murals d'educació per la salut, exposicions en Prezi, monogràfics, xerrada informativa als pares...

Anem per parts. Primer **definirem l'ABP**:

ABP. L'aprenentatge basat en problemes és una metodologia d'aprenentatge que utilitza un conjunt d'activitats i propostes de treball al voltant d'una situació o escenari amb la finalitat que l'estudiant aprengui a buscar, analitzar i utilitzar la informació i a integrar el coneixement.

ABP. És una metodologia centrada en l'estudiant, en la que passa a ser el protagonista del procés d'Ensenyament- Aprenentatge, en un context d'equip de treball col.laboratiu i autogestionat. En definitiva: és una educació competencial. Marta Orts (2012).

En què consisteix l'ABP? En un primer moment exposem el problema, i fem una pluja d'idees explicitant i especificant com volem dissenyar l'activitat.

Una vegada tenim les directrius posem el fil a l'agulla i temporalitzem: 2 hores de recerca, 2 d'elaboració, 2 d'exposició, 1 d'avaluació (coavaluació, autoavaluació).

Potenciem el treball cooperatiu; per tant, es facilita la formació de grups a l'aula i iniciem tasques d'assignació de rols que fomenten la negociació i el diàleg. (tècnica

philips 66). I com diu Luís Alberto Branda, *és procurarà formar grups de manera aleatòria per a **garantitzar que siguen heterogenis*** (2012:215:69).

Finalment, es realitzen les exposicions dels petits grups al GG. El professor ajuda a fer l'anàlisi reflexiu de les intervencions realitzades i per acabar, es realitza l'autoavaluació individual i grupal: aspectes positius, aspectes negatius i propostes de millora.

En aquesta proposta metodològica el professor passa a un segon pla, el protagonista és l'alumne, el qual va prenent una sèrie de decisions que obliguen a l'estudiant a pensar i conseqüentment , a resoldre problemes.

A demés, treballem totes les capacitats clau, de manera que l'alumnat és fa responsable de tot; de localitzar el contingut, de la forma en presentar-lo, del material que s'ha de generar, de la gestió del temps...en definitiva, de tot el procés. Per tant, podem avançar que aquesta tècnica fomenta l'autonomia, la iniciativa, la motivació i la creativitat aconseguint que la implementació tingui un grau d'èxit considerable.

Utilitzem el Model 4x4, el seu nom deriva de les 4 fases del procés reflectides a l'acrònim AIRE (anàlisi, investigació, resolució i avaluació).

FASE	DOCENT	ESTUDIANTS
1/Activació del coneixement	*presenta problemes *forma grups *supervisa el pla	*repartiment de rols *pluja d'idees
2/Recerca, investigació	*facilita els recursos *retroalimentació	*gestionen i organitzen la informació
3/Producte, informe	*acompanya	*dissenyen solucions *transmeten per escrit
4/ Avaluació	*Reflexió grupal *avalua les competències	*presenten les solucions a la resta de la classe *avaluen i coavaluen la seva activitat

Font.: Model 4x 4. Carmé Arpí (2012:216:17)

Fase1: Planificació del què volem fer a l'aula de l'Institut Montsià d'Amposta

Fase de recerca dels continguts a la classe.

Recapitem, ens situem en l'UF 1 ATENCIÓ I CURA DE L'ALIMENTACIÓ DELS INFANTS del MÒDUL 3. AUTONOMIA PERSONAL I SALUT. Toca donar els continguts relacionats amb les vitamines i els minerals. Com podem assimilar quines vitamines contenen els aliments? Què sabem dels minerals?

Tot allò que podem aprendre en la recerca podem bolcar-ho als xiquets de l'escola propera? Com ens organitzarem? Quins recursos utilitzarem?

1. **Pluja d'idees.** Un cop presentat el problema, els alumnes fan un llistat dels continguts amb els que s'ha de concretar la recerca. Pluja d'idees per conèixer el punt de partida i on volem arribar.
2. **Fase de recerca.** En un segon moment ens organitzem. Després de presentar l'activitat per part de la professora, es fan dos grups. Per una banda, les vitamines, i per l'altra els minerals. I els alumnes en petits grups s'encarreguen de buscar la

informació sobre una vitamina en concret o sobre un mineral. Discuteixen i negocien la manera de realitzar-ho. En el nostre cas, també es fa una recollida d'informació sobre el context més proper on volem implementar les activitats: nº d'aules, nombre de xiquets per aula,.....

3. **Fase d'elaboració de l'informe.** El grup decideix com presentar el producte i quins recursos utilitzarà. Aquest any, el grup de les vitamines (p3) va decidir fer un teatret i per fer la tancada una cançó. El grup dels minerals va muntar un joc/puzle gegant en el que van participar tots els xiquets i xiquetes de P4.
4. **Fase d'avaluació.** L'estudiant reflexiona, s'autoavalua i avalua als companys. Connecta el seu aprenentatge amb les experiències personals i sobretot detecta les seves mancances per poder incorporar-les com a propostes de millora personals.

Per fer més entenedor aquest procés us remeto al vídeo que completa la comunicació. És un resum de l'experiència explicada pels alumnes. Veure Bibliografia. Adjuntem fotos de l'experiència : Les vitamines i minerals a les aules.

Temporització

Tal i com hem indicat anteriorment la nostra proposta és: 2 hores de recerca, 2 d'elaboració, 2 d'exposició, 1 d'avaluació (coavaluació, autoavaluació).

Els minerals (alumnes) buscant els aliments que precisen mentre van demanant-los als xiquets seguint els criteris de colors.

Explicant la troballa als xiquets i xiquetes de l'escola Agustí Barberà.

Avaluació

Es pacta amb l'alumnat el què volem i fins on volem arribar. Per tant, es confeccionen rúbriques. No podem donar-vos una mostra dels ítems avaluats perquè els indicadors d'avaluació els generen els estudiants in situ, i cada any van canviant. Encara que de forma generalista, us podem avançar que prèviament es fa un simulacre a l'aula per a comprovar:

- L'adequació de l'activitat proposada a l'edat.
- Si les continguts treballats són correctes i adients
- Si l'ordre de la seqüència és correcte
- Si es prepara i anticipa l'espai
- Si el material és segur, viable, ...
- El grau de preparació de l'activitat per a la seva implementació...

De totes maneres els instruments de registre que utilitzem per avaluar són: L'auto avaluació i les evidències dels aprenentatges realitzats, avaluació compartida, del propi grup i de gran grup, assistència a totes les sessions, i aquells aspectes que per normativa hem acordat prèviament amb el grup.

Els criteris d'avaluació generalistes associats a la RAS 1 són:

- Proposa activitats, recursos i estratègies per satisfer les necessitats bàsiques.

Els criteris d'avaluació associats a la RAS 2 són:

- Proposa activitats adequades per a l'adquisició dels hàbits d'autonomia personal relacionats en l'alimentació.

Els criteris d'avaluació associats a la RAS 3 són:

- Selecciona els recursos adequats per a treballar els hàbits de l'alimentació.

Si tenim en compte que la finalitat de l'ABP consisteix en desenvolupar les competències i com diu Marta Orts, els objectius intrínsecs de l'ABP són els de facilitar l'adquisició de competències:

“Convertirse en un aprendiz autónomo y autodirigido a lo largo de toda la vida, para lo cual se debe ayudar al alumnado a construir una mentalidad de aprendiz en la que los errores jueguen un papel fundamental; y puesto que se aprende compartiendo el conocimiento, es necesario que el estudiante aprenda a crear un marco de colaboración responsable y participativo dentro del grupo donde pueda resolver discrepancias y negociar acuerdos que favorezcan el avance por el camino propuesto; devenir una persona motivada intrínsecamente e implicada en su proceso de aprendizaje. Además, el alumnado debe encontrar sentido en lo que estudia para que le despierte su interés i su curiosidad.” Marta Orts (2012:216:25).

Per tant, i seguint les indicacions de Marta Orts, en l'article, *La implementación i la transferibilidad de ABP* de la *Revista de Innovación Educativa*. (2012:216: 24-28), en la que ens indica que els punts forts associats a la metodologia ABP són:

- Augment la motivació
- Promou el pensament crític
- Canvia la manera de gestionar la informació
- Proporciona persones creatives i solidaries
- Sobretot es converteixen en ciutadans ètics

Ens podem plantejar, doncs, aquestes categories com indicadors d'avaluació per a confeccionar les rúbriques. En definitiva, en aquest model la gestió i la responsabilitat d'aprendre recau sobre els estudiants i sobretot es potencien les capacitats clau transversals.

La vitamina D indicant les seves propietats i el grupet del teatret esmorçant.

El grup, l'alumnat de 1r Educació infantil preparant-se per a cantar una cançó dels supers

Conclusions

Aquest format de treball l'ABP, motiva moltíssim els estudiants. En tot moment estant implicats en el procés: disseny, planificació, implementació i avaluació. Els alumnes pensen, reflexionen; busquen informació i la transformen; generen idees, pensen activitats, reconduïxen les que no els hi agraden. Es comuniquen, s'han d'escoltar i parlar de forma col·laborativa; s'avaluen entre ells i fan propostes de millora....

La metodologia ABP permet:

Iniciar els estudiants en la dinàmica pròpia de la investigació-acció...Analitzar, contrastar i validar la informació obtinguda...Avaluar el propi procés d'aprenentatge i el dels altres; també els resultats obtinguts. Marta Orts, (2011:56),

Són els alumnes els que porten les cordes i les van estirant per a que el conjunt d'activitats tinga un èxit considerable. Es preparen les activitats per a implementar en un escenari real, amb xiquets i xiquetes de veritat. De forma que els estudiants aprenen de manera autònoma, es fan responsables perquè tenen un objectiu concret i específic que s'ha de portar a terme: el servei encarregat, anomenat també Aprenentatge per Servei, en el que l'alumnat aprèn els continguts explicant-los als altres i per l'altra banda, és solidari amb la comunitat.

Cal dir que aquesta experiència forma part del model aprenentatge per servei. L'alumnat aprèn i alhora dona un servei a la comunitat. Si es vol aprofundir més, consultar la comunicació anomenada **Préstec domiciliari** presentada per Tina Vericat i Cinta Forcadell en la IVJORNADA FAMÍLIA SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT. (2014)

Des del principi se'ls dona confiança assignant-los rols amb repartiment de tasques els quals despertem les seves competències i capacitats. Per altra part, aquest procés, facilita el reconeixement dels punts forts dels alumnes i prenen constància d'aquells aspectes que els manca desenvolupar per a la professió que es preparen, i també com no, com a persones. No obstant, l'alumnat aprèn fent allò que sap realitzar i al fer-se conscient de les seves mancances, es genera una retroalimentació positiva i reparadora que el fa independent, autònom, emprenedor i creatiu.

Com a mostra el recull de les verbalitzacions de l'alumnat en el vídeo referenciat que acompanya aquesta comunicació:

-"Ens hem fet grans. Volíem aprendre, en canvi, els xiquets ens han ensenyat a natros." –Irina G.

En definitiva, ensenyem a aprendre a ser. Se'ls ensenya a ser COMUNITAT D'APRENTATGE entre tots aprenem, entre tots difonem el coneixement, entre tots podem fer un món millor.

Agraïments incondicionals a l'escola Agustí Barberà, a la Biblioteca Municipal Joan Sebastià Arbò; i al nostre Institut Montsià per donar-nos totes les facilitats.

I finalment agraïments a tot el curs de 1r d'Educació infantil promoció'15 per **somiar i creure en tot el projecte**: Jamila G, Anna N., Zulema S., Tania B, Vanessa B., Maite N., Judit F., Abigail C., Rebeca G., Mabel S., Cristina F., Susana F., Sandra F., Remei C., Júlia C., Anna F., Irina G., Laura F. Arantxa F., Maria S., Paula Z., Irene C., Àlex R., Andrea H., Melanie C., Eva C., i Sara M.

Referents bibliogràfics

Arpí C. i AA.VV El ABP: *Origen, modelos y técnicas afines*. Aula de Innovación Educativa | núm. 216 | pp. 14-18 | noviembre 2012

CÒNSUL, M. (coord.) (2006): *Historia de un cambio: Un currículum integrado con el aprendizaje basado en problemas*. Barcelona. Enciclopèdia Catalana, SAU.

Orts, Marta. (2011). *L'aprenentatge basat en problemes*. (ABP) Barcelona: Graó

Orts, Marta (2012). *Bebiendo en las fuentes del ABP*, entrevista a Luis Alberto Branda. Aula de Innovación Educativa. núm. 215 | pp. 66-70 | Barcelona.

Orts, Marta. (2012). *La implementación i la transferibilidad de ABP*. *Revista de Innovación Educativa*. Nº 216. Pag 24-28. Barcelona: Graó.

Orts, M.; Luz, E.; Falgàs; D. (2012). "[Consideraciones sobre la fundamentación psicopedagógica del ABP: Aspectos esenciales](#)". *Aula de Innovación Educativa*, núm. 216, noviembre, pàgines 19-23. Barcelona: Graó

Vericat, T; Forcadell, C. (2014). *El préstec domiciliari*. IVJORNADA FAMÍLIA SERVEIS SOCIOCULTURALS I A LA COMUNITAT. Barcelona.: ICE.

Enllaç del vídeo les vitamines i minerals a les aules. ABP:

<https://www.youtube.com/watch?v=kd-YPDYLUE&feature=youtu.be>

Ludoteca al carrer

Rosa Mª Raja

rraja.pro@ribotiserra.cat

Institut Ribot i Serra de Sabadell

Dirigit a

CFGS d'Educació Infantil

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Programar la intervenció educativa i d'atenció social a la infància a partir de les directrius del programa de la institució i de les característiques individuals, del grup i del context.

Organitzar els recursos per al desenvolupament de l'activitat responent a les necessitats i les característiques dels nens i nenes.

Desenvolupar les activitats programades emprant els recursos i les estratègies metodològiques apropiats i creant un clima de confiança.

Avaluar el procés d'intervenció i els resultats obtinguts, elaborant i gestionant la documentació associada al procés i transmetent la informació amb la finalitat de millorar la qualitat del servei.

Actuar amb autonomia i iniciativa en el disseny i realització d'activitats, respectant les línies pedagògiques i d'actuació de la institució en la qual es desenvolupa l'activitat.

Mantenir relacions fluïdes amb els nens i les nenes i les seves famílies, membres del grup en el qual s'estigui integrat i altres professionals, mostrant habilitats socials, capacitat de gestió de la diversitat cultural i aportant solucions a conflictes que es presentin.

Mòdul professional

MP04. El joc infantil i la seva metodologia

Unitat Formativa

UF2. Disseny de projectes d'intervenció d'oci i lleure educatiu.

Resultat d'aprenentatge

Disseny projectes d'intervenció lúdics, relacionant-los amb el context i equipament o servei en el qual es desenvolupa i els principis de l'animació infantil.

Avalua projectes d'intervenció lúdica, justificant les tècniques i instruments d'observació seleccionats.

Paraules clau

CFGS d'Educació Infantil, ludoteca, projecte, implementació

Exposició de l'experiència

Descripció

“Ludoteca al carrer” és una activitat que serveix com a cloenda del Mòdul 04 de l'alumnat de 1r. Del CFGS d'Educació Infantil. Consisteix en dissenyar un petit projecte lúdic dins de l'àmbit no formal. El treball es presenta com un encàrrec de l'associació de veïns del barri d'Espronceda de Sabadell per dinamitzar l'inici de les festes del barri.

Amb tot el grup classe es fa una pluja d'idees per escollir el centre d'interès que servirà d'eix de les diferents activitats lúdiques. Es divideix la classe en petits grups de treball i cada grup dissenya un micro-projecte d'intervenció d'oci i lleure adreçat als infants del barri i les seves famílies tenint en compte la diversitat cultural. Posteriorment es realitza una implementació real a la plaça Rogelio Soto de Sabadell.

Desenvolupament

Al llarg de tot el curs es fan uns treballs i activitats prèvies dins de les diferents unitats formatives:

1. “Observació del joc infantil” en un pati escolar del CEIP Sallarés i Pla de Sabadell. És el primer treball grupal que es fa en l'UF1 (El joc i les joguines). L'objectiu d'aquest treball és observar una situació lúdica real i fer una comparativa amb les teories del joc i les seves característiques així com determinar els estadis evolutius i les capacitats que desenvolupen els infants amb el joc.
2. “Dossier de jocs” (UF2 Implementació d'activitats d'oci i lleure). Aquest treball grupal consisteix en fer un recull de diferents tipus de jocs: tradicionals, multiculturals, cooperatius, competitiu, psicomotrius i jocs per a l'animació de grups amb l'objectiu de dissenyar i implementar activitats lúdiques relacionant-les amb els recursos necessaris i els objectius establerts. La cloenda d'aquest treball és fer una sessió de diferents tipus de jocs seleccionats per l'alumnat adreçada als nens i nenes del parvulari del CEIP Sallarés i Pla.
3. Visita a la ludoteca Margarida Bedós de Sabadell dins de l'UF2 Disseny de projectes d'intervenció d'oci i lleure educatiu amb la finalitat d'identificar les característiques i prestacions d'un equipament lúdic, en aquest cas la primera ludoteca de l'estat espanyol.
4. Teoria de disseny de projectes des de l'M02_UF4 seguint l'estructura de projecte de Mille Galán.
5. Anàlisi de la realitat amb el treball “L'entorn lúdic” en l'UF2. És un treball que es realitza en petits grups amb l'objectiu de fer un estudi de l'oferta lúdica adreçada als infants de 0 a 6 anys en l'entorn més proper. Els grups s'organitzen tenint en compte els barris de procedència de l'alumnat, d'aquesta manera és molt més significatiu i motivador. S'analitza si l'oferta lúdica és suficient i de qualitat per la franja d'edat, si hi ha

activitats variades, les diferències entre l'oferta pública i la privada... D'aquesta manera cada grup valorarà la mancança o no d'equipaments i activitats lúdiques del seu barri.

“Ludoteca al carrer” és el segon treball grupal que es realitza en l'UF2. L'objectiu d'aquest treball és saber dissenyar un projecte d'oci i lleure educatiu i implementar-ho als infants i les famílies del barri de Campoamor i Espronceda de Sabadell. Els treballs previs anteriors realitzats al llarg de tot el mòdul serveixen per tenir una base teòrico-pràctica important i ser conscients que per dur a terme activitats pràctiques amb infants reals cal fer tot un treball d'anàlisi i planificació en equip.

Temporització

Es creen grups de treball a l'atzar de 4 o 5 persones. Cada grup escull el seu centre d'interès per fer el projecte lúdic després de fer una pluja d'idees amb tota la classe.

Els temes seleccionats són:

- Jocs de festa
- Jocs d'aigua
- Jocs gegants
- La setmana de la dansa
- Benvingut estiu

La distribució d'hores per fer el projecte és la següent:

8 h. de treball a l'aula per:

Dissenyar el projecte amb els següents elements: naturalesa del projecte, justificació, destinataris, objectius generals i específics, metodologia, activitats, temporització, recursos i avaluació.

L'alumnat fa una recerca per internet de les activitats més adients, consulten la bibliografia i creen els materials lúdics que necessitaran per implementar les activitats donant prioritat al material reciclable.

Visiten la plaça Rogelio Soto per distribuir els espais per implementar les activitats.

Un grup, voluntàriament, dissenya el cartell de difusió de l'activitat i fa la difusió a l'associació de veïns i a les dues escoles del barri.

2 h. per exposar els projectes. Cada grup disposa de 15 minuts.

2h. d'implementació real a la plaça Rogelio Soto.

Autoavaluació telemàtica (implementació).

Avaluació

Procés:

10% capacitats claus o competències professionals, personals i socials. (Annex1)

10% Assistència

Implementació:

20% sessió pràctica real (Annex 2)

Resultat:

40% Treball escrit

10% Exposició individual (Annex 3)

10% Exposició grupal (Annex 4)

Es lliuren graelles d'autoavaluació de: les capacitats clau, la implementació grupal i les exposicions.

Conclusions

Aquest projecte ha estat molt be valorat per part de l'alumnat, el professorat i les entitats involucrades. Respon a la necessitat de fer activitats pràctiques amb infants reals. És una activitat molt motivadora. Podem dir que comencem el curs "observant com juguen els infants" i acabem el curs "jugant amb ells".

Punts forts:

- És una experiència molt significativa i vivencial. Respon a la demanda contínua de l'alumnat de "fer coses pràctiques".
- La sensació de llibertat que experimenta l'alumnat. Els i les alumnes no es senten avaluades quan estan fent la implementació, poden escollir els temes dels projectes, es treballa cooperativament i reconeixent la importància de prendre decisions en grup.
- El fet d'entendre de manera vivencial la realitat d'un barri amb molta diversitat cultural i amb mancances econòmiques importants.
- La possibilitat de fer xarxa amb els agents socials de l'entorn més proper: Associació de veïns, institut i les escoles del barri .

Punts febles:

- La data de la implementació coincideix amb el darrer dia de classe.
- L'avaluació de la implementació es fa telemàticament perquè l'alumnat ja ha acabat el curs. No es pot fer una devolució presencial.
- La meteorologia. Portar a la pràctica el projecte depèn del temps perquè es fa en un espai públic a l'aire lliure. De fet, aquest any va ploure quan portàvem 45 minuts d'implementació, els jocs van continuar a la porxada de l'Espai Social Sabadell que està a la mateixa plaça.

Propostes de millora:

Fer un projecte únic amb les dues classes.

Referents bibliogràfics

- Puig, J.M.; Trilla, J. (1996). *La pedagogia del ocio*. Barcelona: Laertes
- López, M.; Villegas, J. (2004). *Organización y animación de ludotecas*. Madrid: CCS.
- Mille Galán, J.M. (2004). *Manual básico de elaboración y evaluación de proyectos. Útiles prácticos 13*. [pdf]. (2004). Barcelona: Torre Jussana, Ajuntament de Barcelona.

Annexes

ANNEX 1. Graella autoavaluació. Competències personals, socials i professionals.

NOM: _____

AVALUACIÓ INDIVIDUAL COMPETÈNCIES LUDOTECA AL CARRER					CURS:	
		Mai	A vegades	Sovint	Sempre	Observaci- ons
		0	0,5	0,8	1	
1	He manifestat iniciativa per prendre decisions d'equip dins del meu grup.					
2	Resolució de conflictes: he aportat solucions diverses als problemes que ha generat el treball (materials, disseny del projecte, temps...). Procuro que hi hagi un bon clima de treball.					
3	He aprofitat el temps en el treball grupal: he complert les tasques encomanades dins de l'equip de treball.					
4	Ordre: he treballat tenint cura en les feines encomanades de manera ordenada i amb polidesa.					
5	He Participat per iniciativa pròpia i m'he implicat en l'activitat tant en la planificació del projecte com en la elaboració de materials i la implementació.					
6	M'he mostrat Responsable en l'acompliment de tots els compromisos demanats: preparar i planificar l'activitat, aportar el material demanat, recollir i netejar el material i els espais en finalitzar la sessió...					
7	He sigut puntual, i he assistit a totes les sessions.					
8	He exposat les meves opinions amb seguretat: argumentant la selecció de materials, els continguts, el temps.. seleccionats per a realitzar el projecte.					
9	M'he mostrat tolerant, amable i respectuós/a amb un esperit obert escoltant altres punts de vista.					
10	He acceptat treballar en grup mostrant una actitud de col·laboració i enteniment.					
TOTAL						

ANNEX 2. Graella autoavaluació Sessió pràctica Ludoteca al carrer

GRUP: _____

ORGANITZACIÓ: espai, material, temps, educadors/es		Puntuació (0 a 10)	
Distribució apropiada de l'espai.	2		
Coordinació del grup / distribució de les tasques entre els educadors/es.	3		
Recursos: previsió, material adient...	3		
Control del temps.	2		
Observacions:			
Total			
DINAMITZACIÓ / DESENVOLUPAMENT DELS JOCS		Puntuació (0 a 10)	
Presentació: creació d'expectatives, captació de l'atenció.	2		
Adequació del vocabulari als usuaris, to de veu, fluïdesa verbal....	2		
Desenvolupament del joc: <ul style="list-style-type: none"> - Organització del grup de participants (rotllana, fila...) - Explicació del joc, demostració, normes entenedores. - Recursos per: motivar als participants, fer el seguiment de l'activitat, captar l'atenció per continuar el joc. Implicar als usuaris, control dels participants. - Finalització de l'activitat. 	6		
Observacions:			
Total			
ACTIVITAT		Puntuació (0 a 10)	
Originalitat / Creativitat	2		
Adequació dels jocs (a l'espai, edat dels infants)	2		
Els infants han gaudit dels jocs	2		
Ús de material reciclable	1		
Assoliment d'objectius	3		
Total			
Observacions:			

NOTA FINAL (Mitjana)

ANNEX 3. Graella autoavaluació. Exposició individual

 Generalitat de Catalunya Departament d'Ensenyament Institut Ribot i Serra CFGS Educació Infantil	REGISTRE D'AUTOAVALUACIÓ
	Nom:

COMUNICACIÓ NO VERBAL		Valoració (0-1)	Observacions
1	Entonació adequada: Volum adient, ni massa alt ni massa baix.		
2	Ritme / pauses: fa alguna pausa si cal, ni massa lent ni massa ràpid		
3	Expressió facial i mirada: somriu, seria, mira als receptors.		
4	Gesticulació adequada (braços, mans, cap...)		
5	Posició del cos: sense tics, posició de les cames correcta...		
6	Vocalització: entenedora, sense "cuetes"		
COMUNICACIÓ VERBAL			
7	Claredat: organitza la part de l'exposició, utilitza expressions que marquen les diferents parts (en definitiva, tinguem en compte...)		
8	Interessant: provoca interès en el receptor, mostra naturalitat.		
9	Convincent: mostra seguretat		
CONTINGUT			
10	Organització: nivell d'estructuració de la informació: estructurada/dispersa, apertura/tancament. Adequada: a l'auditori i a l'objectiu Acurada: capacitat de síntesi, precisa conceptualment...		
TOTAL			

ANNEX 4. Graella autoavaluació. Exposició grupal

GRUP	Estructura i contingut (2,5 punts)	Recursos utilitzats (1,5 punts)	Coordinació grupal (2,5 punts)	Originalitat (1,5 punts)	Altres (2 punts)

1. **Estructura i contingut:** Han seguit la pauta del guió per dissenyar l'activitat? Han seleccionat el contingut del guió? Han sabut sintetitzar? Han estat massa esquemàtiques? Han sabut distribuir el temps en funció de la importància dels continguts?
2. **Recursos utilitzats:** dominen les TIC? Utilitzen altres materials de suport?
3. **Coordinació grupal:** s'han repartit de manera equitativa les tasques? Estan coordinades en continguts? Tothom està assabentat de la part que li toca explicar i les parts que li toquen a la resta de companyes?
4. **Originalitat:** en el contingut, en la presentació de l'activitat, en la presentació com a grup...
5. **Altres:** es prenen seriosament l'exposició? Quina postura prenen quan no són elles les que exposen? Saben respondre a les preguntes del tribunal, independentment de la part que han exposat cadascuna? S'han ajustat al temps establert per a exposar?

Timbalada

Helena Marín

emarin7@xtec.cat

Institut Ribot i Serra de Sabadell

Dirigit a

CFGS d' Animació Sociocultural i Turística

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

Obtenir informació, utilitzant recursos, estratègies i instruments d'anàlisi de la realitat, per tal d'adequar la intervenció sociocultural a les necessitats de les persones destinatàries i al context.

Dissenyar, implementar i avaluar activitats lúdiques , culturals i físic -recreatives seleccionant les estratègies metodològiques , organitzant els recursos i manejant els equips i mitjans tècnics necessaris per al seu desenvolupament.

Dissenyar, implementar i avaluar activitats socioeducatives dirigides a la població juvenil, afavorint la igualtat d' oportunitats i aplicant els principis de l'educació no formal.

Dinamitzar grups, aplicant tècniques participatives i de dinamització, gestionant els conflictes i promovent el respecte i la solidaritat.

Adaptar-se a les noves situacions laborals, mantenint actualitzats els coneixements científics, tècnics i tecnològics relatius al seu entorn professional, gestionant la seva formació i els recursos existents en l'aprenentatge al llarg de la vida i utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.

Comunicar-se amb els seus iguals, superiors, clients i persones sota la seva responsabilitat, utilitzant vies eficaces de comunicació, transmetent la informació o coneixements adequats i respectant l'autonomia i competència de les persones que intervenen en l'àmbit del seu treball.

Mòdul professional

MP14. Projecte

Unitat Formativa

UF1. Projecte

Resultat d'aprenentatge

Identifica necessitats del sector productiu, relacionant projectes tipus que les puguin satisfer.

Disseny projectes relacionats amb les competències expressades en el títol, incloent i desenvolupant les fases que el componen.

Planifica l'execució del projecte, determinant el pla d'intervenció i la documentació associada.

Paraules clau

Animació Sociocultural i Turística, percussió-reciclatge-intervenció social-joves.

Exposició de l'experiència

Descripció

Es tractava de muntar un grup de percussió amb ànims d'existir durant temps per a crear oci alternatiu per a joves del barri de Espronceda-Campoamor (Sabadell). A més d'aquest objectiu també es té en compte la importància del reciclatge, donat que tot el material que fan servir per a dissenyar i fer servir és reutilitzat.

Desenvolupament

Es dividiren per comissions diferents per a ser més operatius/ves tot i no perdre el fil de la seva finalitat, sempre fent posades en comú i crear un cronograma conjunt. Les comissions giraven entorn a funcions com: màrqueting i difusió, activitats, coordinació, ritmes.

Van cercar entitats on podien fer les activitats amb els joves del barri i espais on poder assajar també. Van fer intervenció a escoles i centres cívics i els van deixar un local l'Associació de Veïns.

També volien fer difusió de la seva progressió musical i van fer mostres al Carnestoltes i a d'altres actes, per a finalment fer exposició del seu procés amb el professorat (per a ser avaluat).

Per organitzar-se millor es feien servir actes de seguiment que omplien per equips o bé per grup-classe (depenent de la tasca).

Temporització

Tenien clar que, tot i ser un projecte de 66 hores (2 hores a la setmana), gastarien moltes més per a organitzar-se i coordinar-se (cerca de materials i recursos, sobretot).

Avaluació

Se'ls va avaluar tant el procés com el resultat final (que va ser espectacular!), donant-li el mateix pes (50%) a nivell grupal. A nivell individual també es tenia en compte el procés, sense deixar d'oblidar les competències., però amb un pes major que el grupal; és a dir que, hi havia una nota grupal que comptava un 30% (entre l'exposició, el document final, el procés, etc.), en relació a la part individual (70%) on es tenia en compte també el procés (implicació, motivació, competències, assistència, etc.)-

Es van crear unes graelles d'observació grupal i individual per a avaluar el procés; per a avaluar el producte o resultat final, també-.

Conclusions

Donat que ja era un tema que havien escollit ells/es, no faltava motivació i l'esforç i dedicació posats van passar els límits del previst. També cal dir que ja era un grup amb una gran capacitat organitzativa i creativitat. La tasca docent es limitava a facilitar recursos, i donar tocs de temporització.

Referents bibliogràfics

Filmoteca:

Fernando Trueba P.C./BMG Music Spain S.A.(prod), Fernando Trueba(dir). (2004). *El milagro de Candeal* . Espanya.

Per a més info: http://es.wikipedia.org/wiki/El_milagro_de_Candeal

La difusió i dinamització dels monuments de la ciutat utilitzant codis QR: Posa't els monuments a la butxaca!

Isabel Gutiérrez

igutier1@xtec.cat

Pilar Figueras

pfiquer3@xtec.cat

Institut F. Vidal i Barraquer. Tarragona.

Dirigit a

CFGS Animació Sociocultural i Turística

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

L'activitat correspon al MP 14 *Projecte d'animació sociocultural i turística* que abraça el domini de totes les competències del perfil professional. Per tant, té un impacte significatiu en la competència general del títol:

Programar, organitzar, implementar i avaluar intervencions d'animació sociocultural i turística, promovent la participació activa de les persones i grups destinataris, i coordinant les actuacions dels professionals i voluntaris al seu càrrec.

Mòdul professional

MP14 Projecte d'animació sociocultural i turística

Unitat Formativa

UF1. Projecte

Resultats d'aprenentatge

Els resultats d'aprenentatge relacionats amb el MP14 Projecte d'animació sociocultural i turística són:

- Identifica necessitats del sector productiu, relacionant-les amb projectes tipus que les puguin satisfer.
- Dissenya projectes relacionats amb les competències expressades en el títol, incloent i desenvolupant les fases que ho componen.
- Planifica l'execució del projecte, determinant el pla d'intervenció i la documentació associada.
- Defineix els procediments per al seguiment i control en l'execució del projecte, justificant la selecció de variables i instruments emprats.

Paraules clau

Animació Sociocultural i Turística, Smart city, animació sociocultural, ciberanimació, projectes d'aprenentatge-servei, tecnologies de la informació i la comunicació.

Exposició de l'experiència

Justificació del projecte

Tarragona, com a Ciutat Educadora, es compromet a la promoció de la millora de la qualitat de l'educació a la ciutat i a promoure la presència de l'educació en tots els esdeveniments i actuacions ciutadanes que es duguin a terme. Cadascun dels seus espais, monuments, entorns,... esdevé un recurs educatiu. Tarragona està treballant també en el projecte de les *smart cities* (ciutats intel·ligents o digitals). Les ciutats intel·ligents plantegen com a eix central de la seva actuació la millora de l'eficàcia i eficiència dels seus recursos i serveis utilitzant les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (les TIC), d'una manera compromesa amb l'entorn mediambiental, cultural i històric.

Les noves tecnologies poden ser eines per a la promoció de la participació activa i la difusió del patrimoni cultural. L'ús de dispositius mòbils (tablets, smartphones,...) és una realitat emergent a la nostra societat. Cada vegada existeix un major nombre de població que disposa d'un dispositiu amb accés a Internet. El plantejament de la difusió del patrimoni cultural a partir d'aquests dispositius és una proposta creixent i interessant. Les noves tecnologies poden ser un mitjà idoni per apropar el patrimoni cultural, tant a la població autòctona com a visitants i viatgers.

És en aquest marc que s'ha dut a terme el projecte "Posa't els monuments a la butxaca" amb la finalitat de que sigui una proposta educativa i dinamitzadora del patrimoni monumental de la ciutat que es treballa a partir de terminals mòbils capaços de captar un codi QR instal·lat en cada monument de la Rambla de Tarragona o imprès en un fulletó i que portarà als usuaris a tot un seguit d'activitats didàctiques *on line*.

Missió, destinataris i objectius

La missió d'aquest projecte ha estat *desenvolupar una ruta amb informacions i activitats lúdico-didàctiques pels diferents monuments de la Rambla Nova de Tarragona*. Es tracta d'un dossier pedagògic virtual a l'abast de qualsevol que tingui un aparell amb connexió a la xarxa amb lector de codis QR.

Els destinataris a qui van dirigides les activitats proposades són els ciutadans de Tarragona (famílies, grups escolars, grups d'educació no formal...) i els visitants i turistes interessats en aprofundir en el patrimoni cultural la ciutat. Donada l'heterogeneïtat dels destinataris, s'ha optat per un nivell de dificultat corresponent a l'educació secundària obligatòria, atenent que l'usuari ha de disposar d'un aparell connectat a la xarxa i ha de tenir un nivell competencial bàsic. Les activitats s'han planificat de tal manera que puguin estar a l'abast de la major quantitat d'usuaris possible.

Els objectius que ens proposem aconseguir amb aquest projecte són:

- Donar a conèixer el patrimoni monumental de la ciutat de Tarragona.
- Contribuir al foment del turisme cultural arrelat al territori.

- Fomentar l'ús de les tecnologies per a l'aprenentatge i el coneixement en la difusió del patrimoni (TAC).

Metodologia de treball

El projecte plantejat utilitza la metodologia de *l'Aprenentatge Servei (APS)* com a estratègia. S'intenta emprar aquesta metodologia de treball en la majoria de projectes que els estudiants d'animació sociocultural realitzen, ja que permet posicionar a l'alumnat en una situació competencial real, al mateix temps que realitza un servei a la comunitat. L'equip docent valora molt positivament aquesta manera de treballar ja que s'aconsegueixen alts nivells de motivació i implicació de docents i discentos en els projectes i, conseqüentment, l'ensenyament-aprenentatge és molt més eficaç.

El gestor del projecte ja estat el grup de 2n del *CFGS d'Animació Sociocultural i Turística* de l'Institut F. Vidal i Barraquer de Tarragona, format per tretze alumnes i coordinat per dues professores. Han cercat la informació en diferents fonts, han dissenyat les activitats i elaborat el material didàctic, han revisat i avaluat les propostes didàctiques i les han reelaborat si ha calgut. Finalment han provat les activitats en un grup experimental. També han estat els que han presentat el projecte en la jornada de presentació i davant els diferents mitjans de comunicació

S'ha treballat amb diferents entitats col·laboradores cadascuna de les quals ha tingut el seu paper i compromís:

- *Ajuntament de Tarragona* a través de la *Conselleria d'Ensenyament, Medi Ambient i Patrimoni* que ha intervingut mitjançant l'IMET (Institut Municipal d'Educació de Tarragona) en la producció tècnica dels materials de difusió, organització de la jornada de presentació del projecte i ubicació dels codis QR en cada monument.
- El *Centre de Recursos Pedagògics del Tarragonès (CRP)*, que ha assessorat, col·laborat i format a professorat i alumnat en els aspectes tècnics.
- El Camp d'Aprenentatge de la Ciutat de Tarragona (Cd'A), que s'ha encarregat de facilitar fonts d'informació i l'assessorament didàctic de les propostes.
- El *Museu d'Història de Tarragona* que ha revisat la veracitat dels continguts tant en l'apartat de la informació com en el de les propostes didàctiques.

Desenvolupament

El procés d'elaboració del Projecte es pot concretar en varies fases:

1) Fase de diagnòstic

En un primer moment es valora la necessitat i les possibilitats del projecte i quina serà la funció de cada entitat col·laboradora. Una vegada presa la decisió de tirar-ho endavant se signa un protocol de col·laboració que especifica a què es compromet cadascuna de les parts participants.

Es presenta la proposta al grup d'alumnes i s'organitzen els equips de treball d'acord amb els interessos i capacitats de cadascú. Cada equip selecciona un/a coordinador/a que liderarà i coordinarà les actuacions del grup i serà el portaveu en les reunions amb la resta d'equips el grup i un/a secretari/secretària responsable de l'elaboració d'un diari de camp compartit amb la resta del grup classe a través del fòrum de la plataforma

Moodle. Cada equip es responsabilitza de dos monuments i el monòlit del Nàstic es treballa entre tots.

Els monuments i elements patrimonials que es troben a la Rambla Nova de Tarragona i que constitueixen l'objecte del Projecte són:

- El monument als Castellans
- La Font del Centenari
- El monument als Herois de 1811
- L'escultura de l'avi Virgili
- El monument a la sardana
- El monòlit del Nàstic
- El monument a Roger de Llúria
- La font del Nen de l'Oca
- La barana del Balcó del Mediterrani

Un cop organitzats, en aquesta fase es fan sortides a La Rambla per observar detingudament els elements patrimonials, obtenir documents gràfics i documentar-se in situ de la mà de Joana Virgili, directora del Centre de Recursos Pedagògics de la Ciutat de Tarragona.

També es cerca documentació a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona (articles, fotografies, referències bibliogràfiques...) de cada monument.

Finalment es rep assessorament tecnològic de la mà de Xavier Suñé, tècnic del Centre de Recursos Pedagògics del Tarragonès que forma l'alumnat en l'ús de tot el *software* necessari: aplicacions que permeten generar i llegir codis QR com <http://qrcode.kaywa.com>, l'aplicació Educaplay <http://www.educaplay.com/> que permet generar activitats didàctiques i es crea un espai per ubicar tota la informació recollida: <http://sites.google.com/a/xtec.cat/monumentsalabutxaca>

2) Fase de planificació

S'elabora la informació que es vol donar per a cada monument juntament amb les imatges il·lustratives. Aquesta informació no pot ser extensa, però ha de ser suficient perquè ens permeti després poder executar les activitats proposades.

Es plantegen els objectius que es pretenen aconseguir per a cada monument i, mitjançant una pluja d'idees conjunta, es van proposant els tipus d'activitats més adequades per a assolir-los. La tipologia d'activitats que ens permet l'Educaplay és:

- *Mapa interactiu*: relacionar imatges amb conceptes, dates o frases.
- *Completar*: completar un text amb les paraules que corresponen.
- *Mots encreuats*: escriure paraules a partir de la descripció/definició donada.
- *Sopa de lletres*: buscar paraules en una taula amb lletres en diverses direccions.
- *Ordenar paraules i lletres*: posar en ordre frases desordenades.
- *Ordenar lletres*: posar en ordre les lletres per formar paraules amb significat.
- *Test i preguntes*: seleccionar la resposta adequada amb possibilitat de múltiples respostes.

- **Videoquiz:** observar un vídeo i respondre les preguntes que es proposen.
- **Presentació:** visualització d'imatges o audició de sons.
- **Endevinalla:** donades unes pistes, endevinar una imatge.

Seguidament presentem alguns exemples d'activitats elaborades:

Monument als castellers.

Activitat: *Quin castell és?*

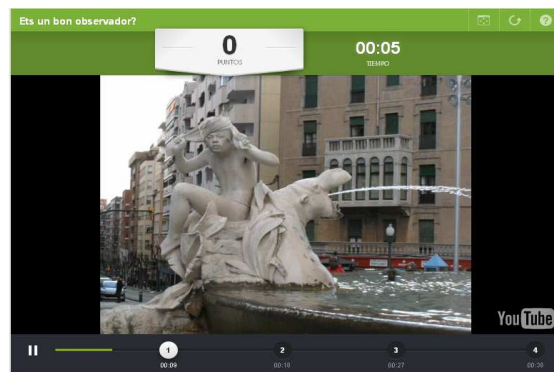
Es mostren diferents imatges de construccions de castells en les que cal relacionar els noms de les estructures.

La Font del Centenari.

Activitat: *Ets un bon observador?*

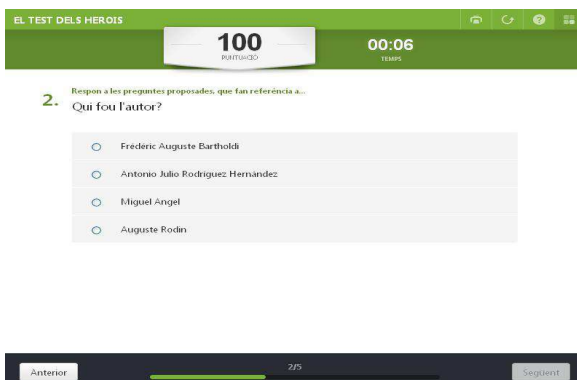
Videoquiz on cal detectar l'error en les imatges observant *in situ* la font i buscant la diferència entre la realitat i la imatge manipulada.

El monument als Herois de 1811.

Activitat: *El test dels herois.*

Qüestionari que posa a prova els coneixements sobre l'obra un cop s'ha llegit el text que l'explica. L'usuari ha de seleccionar l'opció correcta a cada qüestió plantejada.

L'avi Virgili.

Activitat: *La cera perduda.*

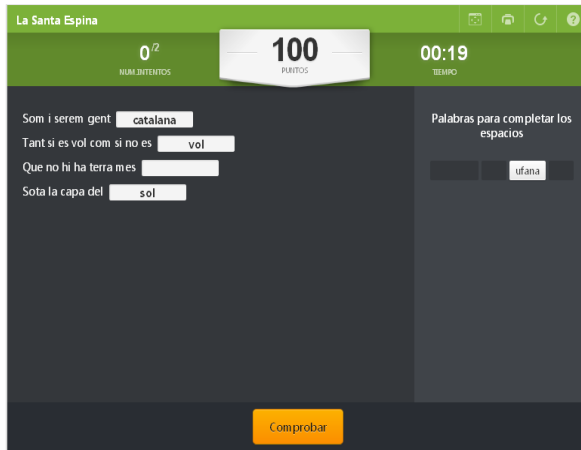
En aquesta activitat s'ha d'identificar correctament la imatge que correspon a cada fase de la tècnica de la cera perduda partint de l'observació. Prèviament es mostra la relació de fotografies de les fases i l'explicació del procés.

El monument a la sardana.

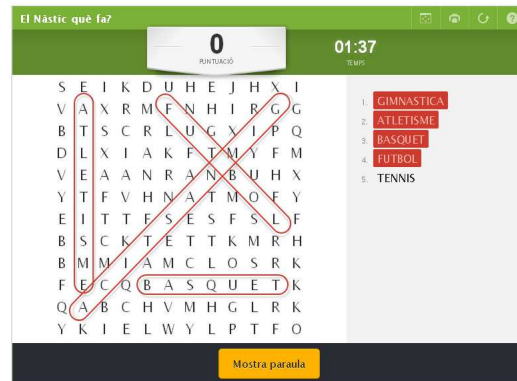
Activitat: *La Santa Espina*.

L'activitat consta de dues parts: primer s'escolta un fragment de la sardana de la Santa Espina i a continuació es completen les últimes paraules dels versos de la tornada.

El monòlit del Nàstic: *El Nàstic, què fa?*

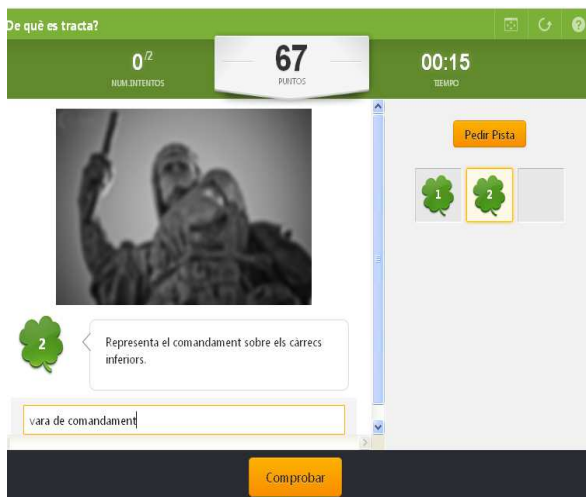
Es tracta d'identificar els diferents esports que es realitzen en el club Gimnàstic de Tarragona en una sopa de lletres. Aquests esports es troben escrits a la part frontal de la base del monòlit: Tennis · Futbol · Bàsquet · Gimnàstica · Atletisme

El monument a Roger de Llúria.

Activitat: *De què es tracta?*

Es tracta d'una col·lecció d'endevinalles on els usuaris han de descobrir quin element del monument s'amaga a la fotografia a partir de les pistes que es faciliten.

La font del Nen de l'Oca.

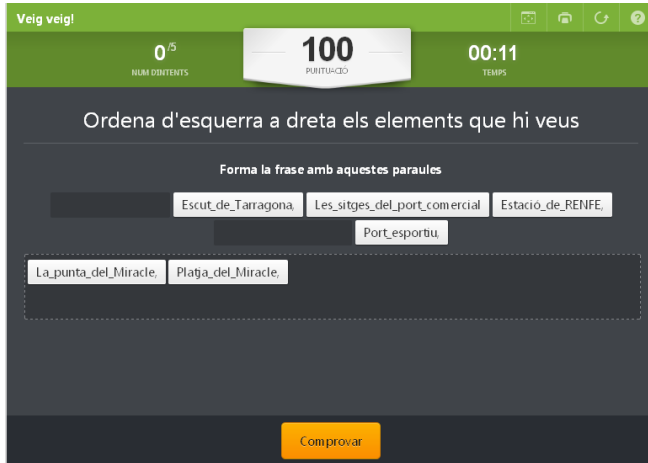
Activitat: *Eines encreuades*

Mots encreuats que es descobriren un cop donada la descripció de per a què serveixen les eines de l'escultor. Les eines són cisells, llimes polidores, massa, martell, punxó, arc i mànc.

La barana del Balcó del Mediterrani. Activitat: *Veig Veig!*

A partir de l'observació dels participants de les vistes des del Balcó del Mediterrani, hauran d'ordenar d'esquerra a dreta, els següents punts d'interès: la punta del miracle, la platja del Miracle, l'escut de Tarragona, el port esportiu, l'estació de RENFE i les sitges del port comercial.

Avaluació

L'avaluació s'ha portat a terme al llarg de les diferents fases del Projecte:

En la fase de diagnòstic, la informació recollida de les diferents fonts documentals ha estat revisada per les professores coordinadores i pel Museu d'Història de Tarragona (en relació al rigor històric). El CRP va revisar i orientar les possibilitats tecnològiques, ja que el ventall d'opcions d'ús de noves tecnologies era molt ampli però era necessari centrar-se en aplicacions a l'abast, duradores i gratuïtes.

En la fase de planificació, les professores van valorar la idoneïtat dels objectius plantejats per a assolir en el treball de cada monument, la coherència entre aquests i les activitats plantejades i la correcció formal del material. També es va portar a terme l'avaluació per part del Museu d'Història (que va revisar la correcció històrica de les diferents activitats plantejades) i el CdA (la seva adequació didàctica).

L'avaluació final ha inclòs també la valoració de les professores, en aquest cas en relació l'assoliment dels objectius inicials plantejats. També s'ha portat a terme la coavaluació dels propis companys: els diferents equips revisaven i valoraven la tasca portada a terme pels altres i aportaven idees, suggeriments i opinions. L'avaluació final s'ha completat amb l'avaluació externa d'un grup experimental format per alumnes del mateix nivell formatiu però d'un altre cicle formatiu que, per parelles, seguien tot el procés de realització de les activitats:

- Lectura de la informació a l'abast sobre el monument.
- Realització de les activitats proposades.
- Valoració de la informació i les activitats.

L'avaluació externa del grup experimental va considerar la proposta amena i assequible. Van valorar que la informació dels diferents monuments és suficient i força ade-

quada per tal de respondre correctament les activitats. Les seves orientacions i suggeriments van permetre revisar i millorar el material.

Temporització

El Projecte s'ha desenvolupat durant el curs 2013-14 en el *MP14 Projecte d'animació sociocultural i turística*. El Mòdul es distribueix en el temps, de manera intensiva, al llarg de tres mesos (de desembre a febrer) i es treballa en dues sessions de tres hores setmanals (dimarts i dijous). La distribució de les activitats de les diferents fases del Projecte en el temps ha estat:

Fase i activitats realitzades	Calendari
Fase de diagnòstic: presentació de la proposta, distribució de grups, visita a la Rambla Nova (recollida d'informacions i realització de fotografies), cerca documental tant des d'internet com en l'Arxiu de Tarragona i assessorament i revisió per part del CRP, CdA i Museu d'Història de Tarragona.	Desembre 2013
Fase de planificació: estructuració de la tasca, elaboració de materials didàctics, revisió per part de les entitats col·laboradores.	Gener i primera setmana de febrer 2014
Fase d'avaluació: avaluació per part de les professores, entitats col·laborades i avaluació externa.	Segona setmana de febrer 2014
Difusió del Projecte: difusió a través de la pàgina web de l'institut i de les entitats col·laboradores, mitjans de comunicació local (ràdio Tarragona, televisió RAC12 i premsa local). La difusió va culminar amb l'Acte de presentació del Projecte a la sala d'actes de l'IMET de l'Ajuntament de Tarragona.	Segona quinzena de febrer 2014
Acte de presentació: 26 de maig 2014	

Conclusions

El Projecte *Posa't els monuments a la butxaca!* ha estat un èxit tant des del punt de vista de participació i col·laboració d'entitats com d'implicació de l'alumnat i de resultats obtinguts.

En general, les conclusions principals que es plantegen al voltant de l'experiència són:

- Des del punt de vista pedagògic, la proposta basada en la metodologia de *l'Aprenentatge Servei* (APS) ha permès a l'alumnat l'assoliment i consolidació de les competències professionals del títol del CFGS d'Animació sociocultural i turística. S'ha pogut treballar en un context real i amb la col·laboració d'entitats

externes a l'institut la qual cosa ha facilitat la motivació i implicació així com la percepció d'utilitat dels aprenentatges.

- *Posa't els monuments a la butxaca!* contribueix amb el Projecte de Ciutats Educadores a través de la dinamització del patrimoni de la ciutat.
- La proposta, des d'una perspectiva didàctica, va més enllà de l'observació passiva del patrimoni ja que planteja la interacció i participació activa, a través d'activitats lúdiques i educatives i empra les noves tecnologies en un àmbit emergent: l'ús d'aplicacions per a *smartphones* i tauletes tàctils.

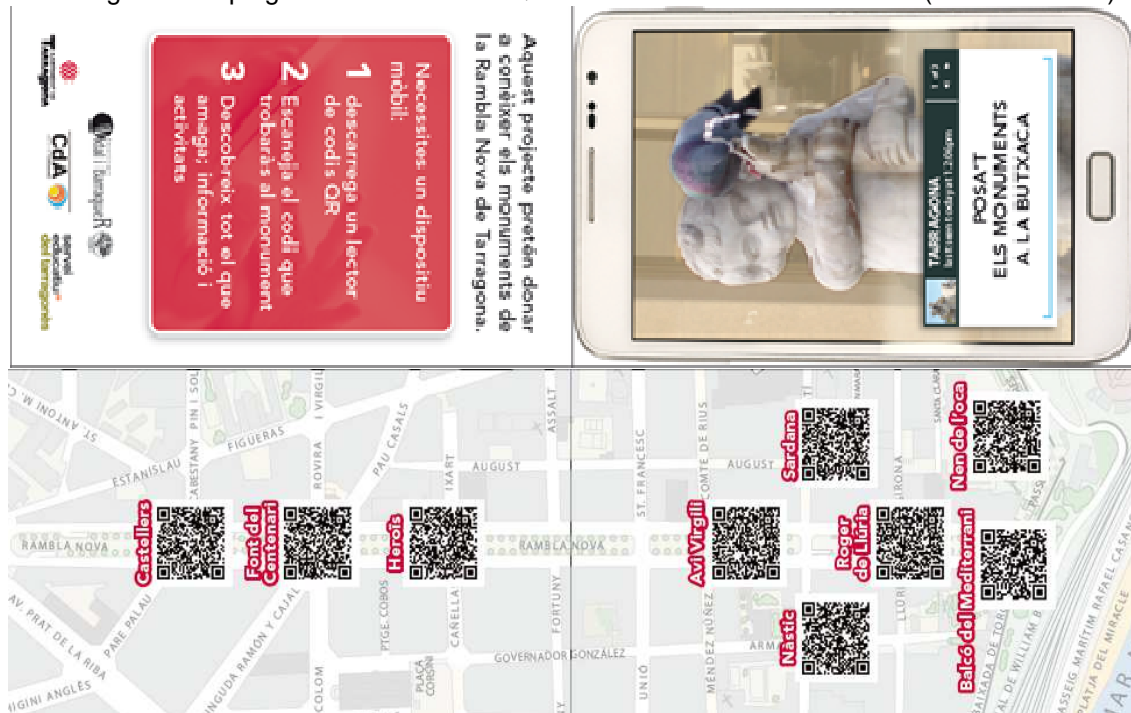
El material elaborat facilita la seva aplicació en diferents contextos educatius: el desplegable amb el plànol de la Rambla Nova amb els codis QR impresos permet el seu ús fora de l'entorn de la Rambla.

- Els participants i col·laboradors del Projecte valoren molt positivament el treball en xarxa de les diferents institucions (educatives, culturals i administració) que amb el seu treball conjunt han ofert un producte innovador per la difusió del patrimoni cultural de la ciutat.
- Finalment volem destacar l'èxit d'aquest projecte amb les següents evidències:

- La revista digital *Quaderns d'Animació Sociocultural* ens demana un article per a la seva publicació en el núm. 20 de juliol 2014

http://quadernsanimacio.net/index_htm_files/Posa%20els%20monuments.pdf

ⁱ Imatge del desplegable amb els codis QR dels monuments de la Rambla (anvers i revers)

- Presentació de la comunicació “**Posa’t els monuments a la butxaca**” al I Fòrum Internacional d’Educació i Tecnologia (FIET) el dia 28 de juny de 2014 celebrat a Tarragona.
- Concessió d’un dels premis en els XIV Premis per a treballs de recerca dirigits a alumnes de Cicles Formatius, convocats pel Consell Comarcal del Tarragonès i Repsol YPF, el novembre de 2014.

Espots audiovisuals contra la violència de gènere

Elvira Cebrián

ecebrian@xtec.cat

Institut Ronda de Lleida

Dirigit a

CFGS d'Animació Sociocultural i Turística

CFGS d'Integració Social

Competències professionals, personals i socials que desenvolupen

CFGS d'Animació Sociocultural i Turística

Elaboració de projectes d'intervenció sociocultural a partir de la informació obtinguda del context i les persones destinatàries, incorporant la perspectiva de gènere.

CFGS d'Integració Social

El disseny i posada en pràctica actuacions per prevenir la violència de gènere, avaluant el desenvolupament de les mateixes.

Mòdul professional

CFGS d'Animació Sociocultural i Turística

MP08. Informació juvenil.

CFGS d'Integració Social

MP06. Atenció a les Unitats de Convivència.

Unitat Formativa

MP08. Informació Juvenil.

UF1. Informació juvenil

MP06. Atenció a les Unitats de Convivència.

UF4 Intervenció en situacions de relacions abusives i de violència

Resultat d'aprenentatge

CFGS d'Animació Sociocultural i Turística

Realització d'accions d'informació i assessorament per a joves, relacionant-les amb les necessitats detectades

CFGS d'Integració Social

Caracteritza serveis i programes d'intervenció social en relació a les necessitats personals i socials que s'ofereixen

Paraules clau

Animació Sociocultural i Turística, Integració Social, Violència de gènere, espots audiovisuals

Exposició de l'experiència

Descripció

Aquesta ponència pretén exposar una experiència pràctica realitzada en relació a la Prevenció i intervenció en situacions de violència de gènere amb dos grups d'alumnes (Animació Sociocultural i Turística i Integració Social). Un d'aquests treballs, elaborat per un grup d'alumnes d'Animació Sociocultural i Turística, SOS, va ser premiat en el Concurs d'Espots Audiovisuals que convocà la Universitat de Lleida l'any 2012.

Desenvolupament

L'edició dels espots audiovisuals va portar un treball previ a l'aula en relació a la història i fonamentació de la violència de gènere. Es a dir, ens cal conèixer el per què es produeixen repetidament situacions de violència de gènere en el nostre entorn quotidià.

1. Cada alumne ha d'emplenar un qüestionari d'avaluació inicial en relació a mites i creences en relació a aquest tema; en aquest qüestionari:
 - a) Han de valorar de l'1 al 6 en relació a diferents afirmacions com:
 - Les dones i homes són diferents.
 - Els homes han de ser forts.
 - Si estàs enamorat/da deixaries de veure als teus amics/amigues per estar sempre amb la parella.
 - La cura de fills és cosa de les mares.
 - b) Han d'expressar què en saben sobre la violència masclista, per què pensen que passa i què és per a ells/elles estimar.
2. A continuació, han d'emplenar el test de l'amor, amb preguntes tancades, sobre el mites de l'amor romàntic: per exemple el que es considera amor veritable, la recepta de l'amor, i les paraules que poden anar associades al concepte d'amor romàntic: mitja taronja, l'amor és cec,...A partir d'aquest test s'introdueix els mites de l'amor romàntic.
3. Visionat de la pel·lícula "Solo Mía" de Javier Balaguer, 2001. Després de la pel·lícula preparen una fitxa de treball on han de saber reconèixer les situacions de maltractament que es produeixen, classificant els diferents tipus de maltractament: físic, psicològic i econòmic. Tanmateix han d'expressar els estereotips de gènere que es poden observar i el cicle de la violència de gènere.

4. Xerrada dels Mossos d'Esquadra sobre la Prevenció de la Violència de gènere. Posteriorment, es treballa a l'aula el "Còmic de Prevenció de les Violències Masclistes" publicat per la Generalitat de Catalunya, Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació, Secretaria de Seguretat i Mossos d'Esquadra. Disponible en el següent enllaç: <http://www.gencat.cat/interior/violenciamasclista/comic-vm/index.html>
5. Celebració del dia 25 de novembre "Dia de la no violència de gènere". Preparació de pòsters i murals amb l'objectiu de sensibilitzar a companys/es, alumnes i professors/es, del centre educatiu de la importància d'aquesta problemàtica en el nostre entorn proper.
6. Treball en grups d'un cas pràctic, el cas de la Dolors. Aquest és un cas com en pot haver, malauradament, molts i molts més, d'una noia que es casa amb el seu promès i poc després es troba vivint en primera persona la seva pròpia de maltractament. Afortunadament, la història acaba bé, sortint d'aquesta situació, gràcies a l'ajuda de familiars i amics. Després de llegir el cas han d'identificar el tipus de maltractament que pateix la Dolors, l'actitud del seu maltractador i valorar els aspectes més importants d'aquesta història.
7. La música contra la violència de gènere.
En grups han de comentar les següents cançons que es troben en aquest enllaç:
<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/iesalfacar/Enlaces%20de%20cancion es%20contra%20la%20violencia%20de%20g%C3%A9nero.pdf>
Totes aquestes cançons ofereixen un missatge encoratjador per lluitar contra la violència de gènere.
8. Preparació dels espots audiovisuals. Es poden consultar les bases en el següent enllaç:
http://www.cdp.udl.cat/home/images/pdfs/premi25novembre/bases_premi_espot_25n_catala.pdf
Organització per grups de l'activitat: disseny de l'activitat (tipus de maltractament que es vol denunciar), missatge, diàleg, actors/actrius, preparació de l'escenari i maquillatge.
Tots aquests aspectes s'han de presentar en format d'activitat.
9. Presentació final de 10 espots audiovisuals al Concurs d'Espots Audiovisuals contra la violència de Gènere. Premi Dolors Piera. Universitat de Lleida. Categoria Amateur.
10. Espot guanyador:
"SOS"

Equip de treball del CFGS d'Animació Sociocultural i Turística

Alumnes:

Àngel Ruíz Sánchez

Pili Riau Ferragut

Joan Albert Farnell

Victoria Pedrosa

Paola Martínez

Professora:

Elvira Cebrián i Lázaro

Es pot consultar en el següent enllaç:

<https://www.youtube.com/watch?v=VW-tYdPOW6I>

Temporització

ACTIVITAT	DURADA
Qüestionari d'avaluació inicial	1 hora
Test de l'amor	1 hora
Visionat de la pel·lícula "Solo Mía" i fitxa de treball	4 hores
Xerrada dels Mossos d'Esquadra i treball sobre el còmic de Prevenció	4 hores
Preparació de pòsters i murals contra la violència de gènere	6 hores
Treball cas pràctic-Dolors	3 hores
Activitat de música contra la violència de gènere	2 hores
Activitat de síntesi:Preparació dels vídeos i edició i creació d'espots	10 hores
DURADA TOTAL DE L'ACTIVITAT	31 hores

Avaluació

Aquesta activitat va engrescar als alumnes a conèixer a fons el tema i a participar activament.

Avaluació dels alumnes en aquest enllaç: www.youtube.com/watch?v=rjD-QMSjpJo&feature=youtu.be

Conclusions

La creació de d'espots és una activitat que no sols permet treballar els continguts relacionats amb el tema de violència de gènere sinó que també possibilita una tasca de

sensibilització sobre aquest tema en el mateix grup de treball amb incidència a tota la població en general. Creiem que la feina de preparació de totes les activitats compen- sa els bons resultats de l'activitat.

Vídeo resum de l'activitat:

<https://animoto.com/play/9Fg7NIjnVpnGyCPHRktVjg>

Referents bibliogràfics

Álvarez López, Esther; ARBACH LUCIONI, Karin. *Percepció i valoració del jovent en- vers la violència de parella*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Secretaria de Joven- tut, 2008. 40 p. Bartrina, Maria José. *Anàlisi i abordatge de l'assetjament entre iguals mitjançant l'ús de les noves tecnologies: justícia juvenil i adolescents en l'era digital*. [Recurs electrònic]. Barcelona: Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, 2011. Disc òptic (CD-ROM).

"*Bullying: violència de gènere: elements per a l'anàlisi*". *Invesbreu: Butlletí de difusió de recerques*. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, 2006, núm. 33. ISSN 1138-5014 R/N: B0224/ G0244 E036. Abril 2012.

Duque, Elena. *Aprendiendo para el amor o para la violencia: las relaciones en las dis- cotecas*. Barcelona: El Roure, 2006. 149 p.

Garriga Setó, Concepció. *Sexualitat, violència i gènere: implicacions psicològiques: un estudi quantitatiu en adolescents i una revisió bibliogràfica*. 2001. 154 p.

López Sánchez, Félix.; Del Campo Sánchez, Amaia. *Prevención de abusos sexuales a menores: guía para padres y madres*. Salamanca: Amarú ediciones, 1997.

Marquès, Josep Vicent; Osborne, Raquel. *Sexualidad y sexismo*. Madrid: Fundación Universidad Empresa, 1991.

Weeks, Jeffrey. *El malestar de la sexualidad: significados, mitos y sexualidades mo- dernas*. Madrid: Talasa Ediciones, 1993.